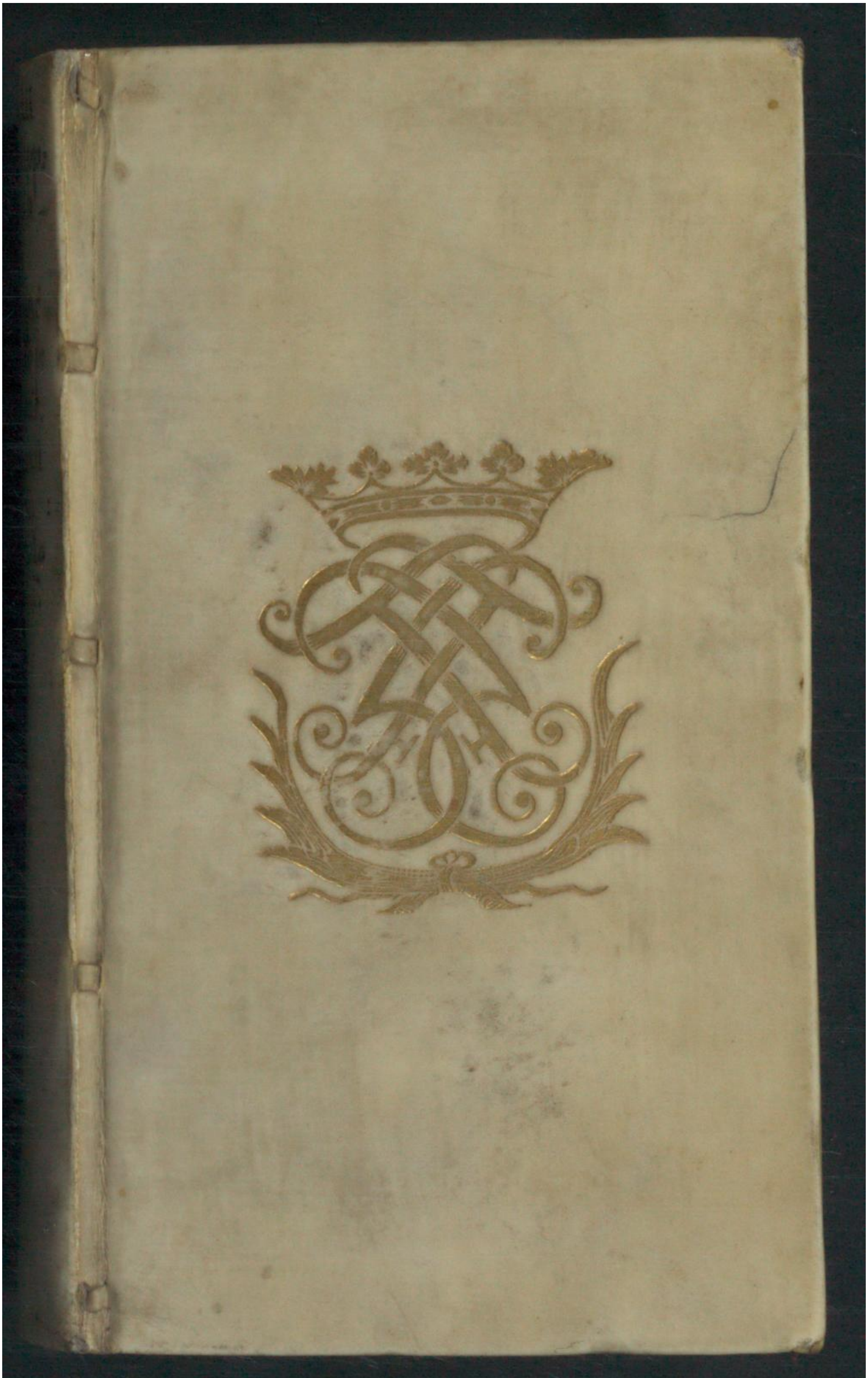

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [1]

IOH. BEVEROVICII

EXERCITATIO

IN

HIPPOCRATIS

APHORISMVM

de Calculo

AD N.V.

CLAVDIVM SALMASIVM

Equitem, & Conſ. Regium.

Accedunt ejuſdem argumenti

Doctorum Epiſtolæ.

LVGD. BATAVORVM,

Ex Officinâ Elſeviriorum.

cIↃ IↃ c XLI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

IOHANNI BEVEROVICIO,
Philoſophiæ, & Medicinæ Doctori,
& in re Medica verſatiſſimo,

BENEDICTVS SYLVATICVS S. D.

Petilluſtris, & Excellentiſſime Domine,

*Quemadmodum à ſtudioſiſſimo, & eruditiſſimo hoc juvene mihi conſignatæ fuerunt literæ tuæ Exc*tiæ. *datæ ſub* VI. *die menſis Maii proxime præteriti, ita in ejuſdem reditu in patriam, Exc*tiam. *tuam reſalutandam duxi in confirmationem antiquæ noſtræ benevolentiæ, admonens me nondum ab Exc*mo. *Veſlingio recepiſſe opus tuum de Calculo renum, & veſicæ, quod libentiſſime vidiſſem, certò mihi perſuadens, non niſi perfectum opus à tuis manibus emanaſſe. Et revera* Dignotio Calculi Veſicæ *indies mihi redditur magis recondita. Ante quatuor menſes conſului pro nobili Veneto ſtranguria detento ab aliquot*

menſibus poſtquam ceſſaverat dolor articularis, cum ſubſidentia materiæ craſſæ viſcidæ, & tartareæ in urinis, ideoque judicavi illum calculo veſicæ laborare, quanquam nullæ præceſſerint arenulæ. *Rediit Venetus, curatus fuit diureticis refrigerantibus, lacteque caprillo, meliuſque habere viſus fuit, tuncque experimentum factum fuit cum cathetere, & cum candela cerea, neque calculus fuit inventus, ex quo deveneram in opinionem, nullum adeſſe calculum. Iter habuit in curru & in equo, abſque ulla moleſtia majore, mox ante menſem ardentiſſima febre correptus fuit ex pituita ſalſa, cum maxima albedine & lentore linguæ, cum ſiti inextinguibili, vigiliis, & extenuatione corporis. Ex qua pituita ſalſa judicavimus poſuiſſe provenire etiam Stranguriam. Obiit tabefactus. Diſſecto cadavere invenimus in Veſica Calculum magnitudinis ovi gallinacei, in Rene dextro alium Calculum minorem triangularem, in Rene ſiniſtro abſceſſum jam ſuppuratum, jecur, veſicam, inteſtina eryſipelate detenta, ex qua inflammatione eryſipelacea obiit, cum præſentia tamen calculi, quanquam de ipſius præſentia dubitatum*

fuerit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

fuerit, neque tamen erat mucoſitate, aut membrana aliqua involutus, ut hinc impediretur attactus ipſius. Hoc dixi, & annotavi, ut hinc pateat Calculi præſentiam in veſica non ſemper notis innoteſcere, licet ſit eximiæ magnitudinis, propterea gratiſſimum fuiſſet annotare ſigna diagnoſtica, propoſita à tua Exc[ia]. *quam toto corde ſaluto, & per longum tempus incolumem deſidero. Dabam Patavii* XXXI *Auguſti* cIↄ Iↄc XXXIX.

BENEDICTO SYLVATICO,
Equiti nobiliſſimo, & in Academia Patavina ordinariam Medicinæ practicam primo loco, & prima cum laude profitenti.

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

SVmmo cum gaudio iterum accepi literas tuas, quibus me antiqua eruditione, & nec loci, nec temporis longinquitate antiquata benevolentia complecti dignaris, Sylvatice, Equeſtris, & Apollinei ordinis decus. Recte profecto te docuit diutinus uſus, acri judicio ſubactus, veriſſimum eſſe, quod dixit ordinis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

noſtri princeps, *κρίσις χαλεπὴ*, *Iudicium difficile.* Hinc ſcribis dignotionem Calculi veſicæ indies tibi magis reconditam reddi, afferſque nobile calculoſi exemplum, in cujus renibus & veſica poſt obitum inventi calculi, cum vivus nullas excreviſſet arenulas, ſed tantum materiam craſſam, viſcidam, & tartaream in urinis ſubſidentem. At hanc potius, quam *ψαμμώδεα*, ſive arenas cum urina emiſſas, certum eſſe ſignum calculi veſicæ, & quidem grandioris, me quoque docuit diutinus uſus. Hujus cauſſam in libro meo demonſtravi, à nemine demonſtratam. Quomodo igitur Arenæ in excreta urina ſubſiſtentes haberi poterunt, ut nonnullis viſum, pro certo & indubitato Calculi veſicæ ſigno? Summus medicinæ dictator, & parens, author laudatur. Sed qui ita intelligit verba Hippocratis, illaqueatus manet phraſi Hippocratica, irretitus rationibus, implicatus experientia. Aphoriſmum divini ſenis, cum is olim Patavii in ædibus Exc^{mi}. *Sanctorii*, collegæ tui, *τοῦ μακαρίτου* futuro candidato ſorte, uti apud vos fieri amat, obveniſſet, præter mentem interpretum medicorum, non autem medicinæ, ut mihi qui-

quidem adhuc videtur, explicaveram. Longo poſt tempore conſcribens libellum de Calculo, (quem te jam vidiſſe non dubito, ſed, niſi affectui indulgeas, probaſſe) cum animadverterem ea de re apud noſtros οὐδὲν ὑγιὲς, ac pleroſque difficultatem notaſſe, ſuſtuliſſe neminem, dum vagantem, vel errantem aliorum opinionem aucupari nolo, operæ eſſe duxi meam proponere, ſed ut olim conceptam adoleſcenti, nulla aſſertione approbatam. Malui enim, ſi quis meliora, quod non dubitabam, afferret, parum confirmatam ſponte remittere, quam penitus inſitam, veluti nova potius, quam bona ſcribenti, σαρκαστικῶς evelli. Namq;

Πάλιν δρομῆσαι μᾶλλον, ἢ δραμεῖν κακῶς,

Satius recurrere, atque ut curras male.

Medicinæ apud nos profeſſor vulnus per literas interpretes monſtravit, ſed medelam, quod maluiſſem, interpres ipſe non attulit. Quare negotii mei eſſe putavi in rem ipſam altius inquirere, &, quia voti compos aliter fieri poſſe deſperabam, ad ſummum eruditionis oraculum confugere. Sed cum Vir nobiliſſimus ea reponeret, quibus plane aſſentiri non poſſem, volui ipſe quid tentare,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

& collidendo ejus rationes cum meis, ſcintillas veritatis elicere. Quam fœliciter, facio judicii tui, cui doctiſſimo, & experientiſſimo doctori meo, mea omnia lubens meritoque ſubjicio. Æternum numen veneror, *αἰδεσιμώτατον ἐμοὶ κάρα*, te in iſta viridi vegetaque ſenectute diu ſervet incolumem. Dordrechti Nonis Januarii cIɔ Iɔc XLI.

CLAVDIO SALMASIO,
Equiti, & in ſanctiore conſiſtorio Regis Chriſtianiſſimi Conſiliario,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

CRebriora & majora ſunt tua, Vir nobiliſſime, in immerentem beneficia, quam ut verbis gratiæ tibi agendæ ſint. Egregio operi præfationem illam defuiſſe mallem. Quod vir magnus, &, ut vere ſcribis, amicus meus *ὁ πάνυ*, eam libelli famoſi loco habeat, nullus miror. Plus enim ejus famæ obeſt fulta tot rationibus tanti viri oratio, quam famoſus alicujus ſycophantæ libellus. Sed, me etiam in eadem eſſe ſententia, unde colligas, *plane ac dilucide à me expreſſum,*

equi-

equidem profectò planè ignoro. Id enim tantum dixi, vel dicere volui, poſſe illud accidens abeſſe, ut loquuntur Logici, ſine ſubjecti corruptione. Quis hoc neget? Scilicet Salmaſius minus eruditè de Vſuris ſcriberet, niſi perſtringeretur nomen ejus viri, qui jam tot annos, ut decus & ornamentum Academiæ, ab omnibus eruditis cultus eſt. Sed Satyras alios pro ſcuto habere quis probet? Verum

Non noſtrum inter vos tantas componere lites.

Non fuit certe in noſtra manu. Noſti enim omnes me olim nervos intendiſſe, ne parva ſcintilla, quod tum præſagiebat animus, in magnum aliquando erumperet incendium. Nunc jacta eſt alea, & eo progreſſum, unde vix datur referre pedem. Sed & hoc θεῶν ἐν γούνασι κεῖται, quibus non minus charum eſſe credo, ſi charitati litetur, quam ſi ſacrificetur veritati. Ego hic dego procul à Jove & fulmine, atque, humi dum ſerpo, nuper deſcribere aggreſſus ſum urbem noſtram, imò jam ad umbilicum duxi. Non Bataviæ, non Hollandiæ tantum me torſit, quantum Dordrechti etymologia, nec ulla mihi earum ſatisfacit, quas varii

varias attulerunt. Et hic inveni, quod (niſi ſæpe nimis moleſtus ſum) conſulerem lubens βιβλιοθήκην ἔμψυχον. Locus eſt apud Plinium tuum lib. IV. cap. XV. *In Rheno ipſo prope centum M. p. in longitudinem, nobiliſſima Batavorum inſula, Caninefatum, & aliæ Friſiorum, Cauchorum, Friſiabonum, Sturiorum, Marſatiorum, quæ ſternuntur inter Helium, & Flevum.* Hadr. Junius, in Bataviæ hiſtoria, authoritate vetuſti exemplaris manuſcripti pro *Sturiorum*, legendum eſſe cenſet *Tuſiorum*; quam lectionem quoque ſequutus eſt libro de antiquitate reip. Batavicæ clariſſimus Grotius. Tuſios hoſce ponit Junius in ſeptentrionali Hollandia, putatque eorum ſuperſtites reliquias etiamnum eſſe in pago *Oppertoes*, quaſi dicas Vlteriores Tuſios. At nullum hic Tuſiis locum dari contendit Cluverius in Germania antiqua, & Junium manifeſti erroris coargui indicat verbis Taciti, quibus *utraſque Friſiorum nationes uſque ad Oceanum Rheno prætexi, ambireque immenſos inſuper lacus* graviſſimus author affirmat. Sed Junius ipſe, ut in re dubia refellere, & refelli ſine pertinacia paratus, qui certiora argumenta prioris

 lectio-

lectionis, aut poſterioris fideliora documenta contulerit, eum Apollinari laurea donandum cenſet. Quam ex Plinio Plinianis exercitationibus jam olim promerito non eſt quod ex hoc muſtaceo laureolam proponere laborem. Iſte tamen ſcrupulus me male habet, quod videam virum eruditum, qui nuper remp. Hollandiæ edidit, ſcribere ad gentis Tuſiorum etymon *Thuridrechti* fortaſſean civitatis appellationem referendam. Non minus me movet vox ὑφίςαται, quam Hippocratis interpretes *ſubſident* vertunt, ego *ſiſtuntur*; quod tanquam novum, veluti legem ſine tabella, antiquatum volunt, qui vetera tantum vaticinantur. Vtinam tua authoritate, quæ merito omnibus pro cynoſura, meam opinionem defendere, vel mutare liceat. Vt & hic, inſpecta, ſi tanti, pag. CXXIII. libelli de Calculo, me docere velis, obnixe rogo. Vale, Nobiliſſime domine, & animum ejus memorem gratumque accipe, quem tot ac tantis amicitiæ pignoribus æternum tibi devinxiſti. Dordrechti, prid. Kal. Quinctil. cIↃ IↃCXLI.

IOHAN-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

IOHANNI BEVEROVICIO,
Dordracenæ civitatis Senatori amplisſimo, Medicinæque Doctori excellentiſſimo,

CL. SALMASIVS S.

Mirum verò, Clariſſime vir, te iterum urgere de Satyra, & libellis famoſis, quaſi aut horum in quenquam aliquando auctor fuerim, aut ſatyram pro clypeo adverſariis objectem Non meum eſt talibus armis pugnare; ſed eorum, qui ſatyras αὐτοσχεδιάσματα, *&* γυμνῇ τῇ κεφαλῇ *contra me ſcribunt, centum & quinquaginta verſibus conſtantem, Scriverio alicui dedicatas, qui libellos famoſos in meam aream conjiciunt, qui minantur ſe baculis ad necem uſque me eſſe contuſuros, & in canalem conjecturos, ut ibi largius conſueto Batavas aquas bibam. Hæc igitur quæ mihi opprobras, illis ſunt occinenda qui arte alia aut telis aliis non poſſunt ſe defendere quam ſatyris & libellis famoſis. Si cujuſquam fama ruit tibi amici, non per me, aut mea opera hæc illi ruina accidit, ſed per ſemetipſum,* τοῖς ἑαυτοῦ πτεροῖς ἁλίσκεται. *Ego oſtendi tantum vulnera,*

non

non feci; nec impreſſi. An ſi quis falſe, aut inepte commentatus ſit, & ego hoc detexerim ac prodiderim, debeo ſtatim pro alterius famæ homicida traduci? Niſi indicaſſem, alium occupaſſet hoc facere. Si putant recto adhuc talo ſtare poſſe & falſa eſſe quæ in illis reprehendi vel deprehendi potius, tum mea ipſius ignominia fuerit, in me illa omnia recident quæcunque in illos dixi. Audeant igitur in hanc arenam deſcendere, & viri per me ſunto. Quæ malum invidia eſt ſi non poſſunt aliter dicere, quin recte & optimo jure eos caſtigaverim, me in illos animadvertere, quæ prolata & probata utilitati publicæ ac literariæ cedant. Denuntio tibi & illis in limine adhuc eos eſſe, ludum jocumque, quæ jam dedi interpretari debere, prout erunt quæ ſequentur poſt iſta præludia. Ita cum bona conſcientia quæ peccarunt redarguam, ut modeſtiam in me non deſiderent niſi pergant pro truculentia accipere & quidem graſſatoris, quod eos errare doceo. Quod ad Plinii locum, non poſſum Cluverii ſententiæ accedere de utriſque Friſiorum nationibus. Certe ita & Plinius eos nominaſſet ut & Tacitus. At ratione caret ut nominatis Friſiis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

poſt duarum gentium vocabula iterum Friſios commemoret. Potius dixiſſet, Vtroſque Friſios. *Sed cum Friſios dixerit, quis non putet utroſque ab eo comprehenſos? Scripti omnes quos vidi eo loco legunt* Tuſiorum *pro Sturiorum, & inter eos Codex Regiæ Bibliothecæ antiquiſſimus & optimus. Veſtrum eſt quærere qui ſint illi Tuſii, & an ibi locum poſſint habere, de lectionis antiquæ veritate tantum eſt, quod poſſim affirmare. Quod ad verbum* ὑφίσταται *attinet in Aphoriſmo Hippocratis, ut dicam quid ſentiam non mihi videtur æque bene per* ſiſtuntur *Latine reddi, quam ut vulgo reddiderant* ſubſident. *Rem ipſam videamus. Vt* ſiſtuntur *illud tuum probes,* ἐν οὔρῳ *accipis pro in veſica. Quod neutiquam mihi arridet. Ipſe Hippocrates contra eſt, qui* οὔρου *nomine plane intelligit urinam emiſſam, in cujus imo cum ſubſidunt* ἀμμώδεα *ex eo colligi pronuntiat veſicam* λιθιῶν. *Ergo ſubſidentes in urina jam emiſſa arenulæ indicium ſunt* κύστεως λιθιώσης. *Ponamus* ὑφίσταται *eſſe ſubſidunt, &* οὖρον *accipi pro* κύστει, *quid hoc erit, arenulæ quæ in veſica ſiſtuntur, indicant veſicam* λιθιῶν. *Ita diceremus ignem in foco poſitum ſignum eſſe ignis in*

foco

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

foco conſiſtentis. Explicat ibi Hippocrates per quæ indicia colligantur morbi. Colligitur itaq; veſica λιθιᾷ, cum in urina excreta apparent ſubſidentia ſabuloſa. Non minus verus eſt Hippocratis aphoriſmus quod multi arenulas reddunt cum urina qui nunquam nec renum nec veſicæ calculo afficiuntur. Nec quod multi calculo laborant, qui tamen non fundunt arenulas aut ſabuloſa. Vbi fumus apparet, certum eſt ibi ignem eſſe, non tamen ubicunque ignis eſt ex eo loco neceſſarium eſt fumum exire. Nam & ignis plerumque ſub cinere latet, qui fumo non proditur. Sic & in renibus & in veſica multi calculos habent, quorum tamen indicium per urinam ſabuloſa effundentem non proditur. Sed quiſquis arenas effundit per urinas, quæ & in imo ejus urinæ ſubſidunt, certum eſt ſignum in ejus veſica arenas & calculos eſſe. Hoc eſt ſcitum Hippocratis. De renibus ideo nihil dixit, quia & quæ ex renibus provolvuntur arenulæ in veſicam deſcendunt, & ex veſica poſtea cum urina exeunt. Quæ porro in urina ubi excreta fuit, ſubſidunt, eaſdem antea in ipſa veſica ſubſediſſe neceſſe eſt. Nec enim aliter fieri potuit. Atqui ſubſidentes hu-

juſmodi arenæ in veſica omnino faciunt, ut λιθιᾷν dicatur. Quid enim quæſo te iſta ψαμμάδια, niſi lapilli tenues? At quemcunque veſica tales habet ἄμμους, ut & ψάμμους, omnino λιθιᾷν dicitur. Ergo cum in urina quoque jam excreta ſubſidentes reperiuntur, utique indicium faciunt κύστεως λιθιώσης, id eſt lapillos vel arenulas habentis quæ per urinam excernuntur. Hic poteris illud Sutor ultra crepidam. Sed video dum tibi obſequor nihil me penſi habere ut traducar, & ridiculum me præbeam, qui non medicus tractem quod ſolorum medicorum promittere eſt. Certe niſi locus ille ſic accipiatur, vix effugerit Hippocrates ille veſter, quin rem falſam pro aphoriſmo conſtituerit. Quod eſſet turpiſſimum in tanto auctore. Vale, & me amare perge, quamvis amici tui parum amicus quia ipſe non vult, nunquam certe inimicus futurus, quia id me non ſolum Chriſtianitas prohibet, ſed etiam humanitas. Iterum vale. Leydæ VII *Iunii* cIↃ IↃC XL.

Nobiliſſimo Viro,

CLAVDIO SALMASIO,
Equiti, & Conſ. Regio,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

NEſcio, quo fato, Vir Nobiliſſime, mea verba aliorſum, atque ego ſcripſi, iterum acceperis. Conquerebaris de iis, qui pro reſponſo objiciebant Satyras; quas pro ſcuto habere, reſpondebam, nulli probatum iri poſſe. At hoc quomodo in te locum habebit, qui non ſcripſeras? Sed de his plus ſatis. Pro veteri apud Plinium lectione reſtituta, ſummas habeo gratias; nec minores, quod me errore liberaveris in verſione vocis ὑφίσαται. Quia tamen non videris ſenſum meum ſatis percepiſſe, dabis facile veniam, ut novi candorem tuum, ſi ea adduxero, quæ me in iſtam ſententiam pertraxerint. Quod non melius fieri poſſe mihi perſuadeo, quam ſi tuis ordine reſpondero. *Non arridere* tibi ſcribis ἐν ὕρῳ me accipere pro ἐν κύστει. Non mirum; quomodo enim tibi arridere poſſent tam ridicula, vel ipſi Heraclito ridenda? Abſit ut ego contentum ita pro

con-

continente aſſerere auſim, qui nunquam audivi inter iſta *μετωνυμίας* exempla referre urinam pro veſica optimum doctorem meum Ger. Voſſium, qui diffuſe iſtam rem proſequutus eſt. Id tantum dixi vocem Οὖρον etiam ſumi pro ſero in veſica, antequam excretum eſt. At tu ſtatuis οὔρου *nomine Hippocratem plane intelligere urinam emiſſam.* Sed ſerum illud, antequam emiſſum, οὖρον vocari, ipſum Hippocratem auctorem dabo. Hinc & Galeno τὸ οὖρον ὡς ὀῤῥός ἐστι τῶν κατὰ τὰς φλέβας χυμῶν. Verba ſunt Hippocratis VI. Epid. Γλῶσσα οὖρον σημαίνει, quibus indicium peteret ex lingua, qualis eſſet urina, ſi οὖρον illi ſemper notaret urinam excretam. At de ipſa, ex emiſſæ inſpectione, quod faciunt Medici, longe certius judicari poteſt. Hoc eſt, veluti ſi quis de igne, qualis eſſet, cum ipſum videre poſſet, fumum conſuleret. Quare recte, ni fallor, interpretes, non de urina emiſſa, ſed de ſero ſanguinis exponunt, *Lingua ſerum, quale ſit, indicat.* Vbi Galenus ad meam quoque mentem τὸ οὖρον explicat, ἤτοι τὸ κυρίως οὕτως ὀνομαζόμενον ὃ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀποκρίνομεν, ἢ τὸν τῶν χυμῶν ὀῤῥόν. Hæc pro multis ſufficere credo ad
pro-

probandum, οὖρον Hippocrati ſignificare tam urinam emiſſam, quam, quæ adhuc, quod negas, in corpore ſubſiſtit. Sic & οὖρα ἀπέστη ſæpius dicit de urinis ſuppreſſis; quæ certe nondum emiſſa. *Ponamus*, inquis, *ὑφίστανται eſſe ſubſidunt*, (nec ipſe negas) *& οὖρον accipi pro κύστει* (hoc mihi affictum eſſe jam dixi, & ex libello edito patet) *quid hoc erit, arenæ quæ in veſica ſiſtuntur, indicare veſicam λιθιῶν*; Nihil aliud erit, quam verum calculoſæ veſicæ ſignum, quod hic quærimus. Quare fruſtra *ignis in foco poſiti, & conſiſtentis* exemplo ridetur. *Colligitur*, addis, *veſica λιθιῶν, cum in urina excreta apparent ſubſidentia ſabuloſa.* Qui hoc colligit medicus, exercitatis in arte ludibrium debet. Non enim modo in ægrorum, ſed & ſanorum urinis ſabuloſa ſubſidere quotidie obſervant. Ac qui tales chirurgis ſtatim ſecandos traderet, næ ille plures profecto

Quam Themiſon ægros autumno occideret uno.

Pergis, *Non minus verus eſt Hippocratis Aphoriſmus, quod multi arenulas reddunt cum urina, qui nunquam nec renum, nec veſica calculo afficiuntur.* Nec

quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

quod multi calculo laborant, qui tamen non fundunt arenulas aut ſabuloſa. Imo ob utrumque falſus & fallax eſſet divinus ille ſenex, qui Macrobio nec falli, nec fallere ſcivit. Neque majorem das ex fumo lucem, quale ego παράλληλος hic diſcutere ſuperſedeo. Mei inſtituti eſt, quod addis, *Sic & in renibus, & in veſica multi calculos habent, quorum tamen indicium per urinam ſabuloſa effundentem non proditur.* Recte, & in eo medicos habes ὁμοψήφους. Sed hinc recte etiam infero, Sabuloſa cum urina effuſa, ſi non præbent calculorum indicium, qui in renibus, aut veſica hærent, non poſſe haberi pro eorum ſigno, minus παθογνωμονικῷ, quale requiritur in Aphoriſmis. Mox accedis ad Hippocratem: *Sed quiſquis arenas effundit per urinam, quæ & in imo urinæ ſubſidunt, certum eſt ſignum, in ejus veſica arenas & calculos eſſe.* Imo tam certum eſt ſignum, ut vix aliud incertius. Quod Medici omnes, qui non tantum ex libris, ſed ex arte medendi & frequenti exercitatione ſapiunt, mecum confiteri debent. Quare neutiquam *ſcitum Hippocratis*, medicorum ſine controverſia principis. Galenus ipſe teſtatur

mani-

manifeſte errare Aphoriſmum, quia tantum veſicæ, non etiam renum facit mentionem. Sed nec hoc addito verum eſſe, vere aſſerit inſignis medicus Chriſtophorus à Vega, profeſſor Complutenſis. *Quandoquidem* (affero ipſius verba) *ſæpe videmus arenulas mingi, & hominem non laborare calculo renum, neque veſicæ, neque unquam laboraſſe.* Id ipſum & verba tua jam citata aſſerunt. Sed, quod ſequitur, plane militat pro mea ſententia. *Videmus multos*, inquit, *arenulas mingere, atque cum cohibentur, prædicimus calculum futurum. Cum enim ſemel excretæ fuere, majorem movent calculi ſuſpicionem, cum retinentur, quam cum minguntur.* Nullum itaque Vegæ ſignum calculi, arenæ cum urina emiſſæ, ne quidem renalis, niſi ſubſiſtant, ſive ſiſtantur, in renibus aut veſica. Et hoc eſt ὑφίσταται, quod & in noſtro Aphoriſmo *ſubſiſtunt* vertit Medicus magni nominis Leonicenus. Non poſſum melius, quam Hippocratem Hippocrate explicare. Hic in Coacis iſtam vocem eadem ſignificatione poſuit, Οἷσιν ἁλμυρώδεα πτύελα καὶ βὴξ ὑφίσταται· τουτέοισι χρὼς ἐρυθραίνεται. Foëſius recte, meo judicio,

vertit: *Quibus ſalſa ſputa cum tuſſi ſubſiſtunt, iis corpus* (malim, *cutis*) *rubeſcit, &c.* Et eodem ſenſu Duretus, poſt Galenum Heurnio medicorum primus: *Si cui ſputa ſalſa, unaq; tuſſis quieſcunt, illi rubet corpus, &c.* additque in enarrationibus id fieri ex infirmitate partis, quæ amplius concuti nequit ad promovendam expurgationem humoris tabifici, qui in pulmonibus reſidet. Hanc ſignificationem confirmat ὑπόστασις, eodem ſenſu Hippocrati ſæpius uſurpata. Sic κοιλίης ὑπόστασις in iiſdem Coacis illi alvus ſubſiſtens, ſive ſuppreſſa, ὅταν γαστὴρ μὴ διαχωρέῃ, ut alibi loquitur. Sic ὑποστάσιας οὔρων, quod itidem frequens eſt apud eundem, Galenus exponit τὰς ἔνδον μονὰς τῶν οὔρων, ἃ προσῆκεν ἐκκρίνεσθαι. Idem volo hic indicare Hippocratem, ſi arenæ, quæ vacuari cum urina deberent, in veſica ſubſiſtant, ſignum eſſe in ea generari calculum. Hoc eſt, quod ipſe dicis, *Subſidentes hujuſmodi arenæ in veſica, omnino faciunt, ut* λιθιᾷν *dicatur.* At hoc non faciunt, quæ cum urina excernuntur, nec calculi indicium ſunt. Non magis quam ſi dicamus, qui excernit bilem, laborat ictero, qui pituitam, ei œdema moleſtum.

ſtum. Qui arenas, è quibus coagmentatis calculi generantur, ei calculus eſt in veſica. Imo illi potius, qui non excernit excernendas. Hæc habui, quæ pro interpretatione mea, veritatem falſo alias aphoriſmo conciliante, afferrem. Eam Patavii anno hujus ſeculi XVI Exc. Sanctorius albo probabat calculo: mihi tamen non probam, ſi tu atrum adjeceris. Quamvis enim ejus veritas parum dubia mihi videri nunc poſſit: nullus tamen dubito, quin vel uno à te verbo aliter edoctus, cito labaſcam. Vale, eruditorum decus, & ſtudiis noſtris favere perge. Dordrechti XVI Kal. Sextil. CIↃ IↃC XL.

Nobiliſſimo viro,

CLAVDIO SALMASIO,

Equiti, & Conſ. Regio,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

NObiliſſime Domine, Totus nuper in lectione muneris tui de Trapezitico fœnore, liberius fortaſſe ſcripſi, quam decuit Salmaſio Beverovicium. Speraveram vel authoritate tua meam interpretationem ſtabilitum iri, vel fir-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

mis rationibus convulſum. Vtraque de ſpe cum decidiſſem, ad rem veritatemque, cujus te felicem è ſcriptis aſſertorem admiror, tua cœpi revocare, ſi forte incluſam tot medicorum commentationibus in ea inveſtiganda limatis, in lucem proferre poſſem. Te ipſum judicem requiro, ſed ſine affectubus iis, quarum cauſſas procul habes. Tota ſub te judice lis eſt, An arenæ in urina emiſſa indicent calculum eſſe in veſica, & An interpretatio mea veritati, & Hippocrati conſentanea ſit. Prius negavi, poſterius probare conatus ſum, nec mentem aut factum muto. Ridiculum enim eſſet Hippocratem in Aphoriſmis, quos jure medici pro Æſculapii habent oraculis, aliquid pro vero ſtatuere, quod ipſe in aliis alio loco falſi arguit. Afferam ipſa magni authoris verba, etiam in libello meo citata, ex libro περὶ τῶν ἐντὸς παθῶν, quibus veteres Medicos, id aſſerentes, reprehendit. Πολλοὶ, inquit, τῶν ἰητρῶν οἱ μὴ συνιέντες τὴν νοῦσον, ὁκόταν ἴδωσιν τὴν ψάμμον, δοκέουσι λιθιῶν τὴν κύστιν· καὶ ταύτην μὲν οὒ, &c. Neſcio quid clarius contra vulgarem Aphoriſmi explicationem afferri queat. Arabum medicorum, qui inſignes fuere

practici, princeps Avicenna ſcriptum reliquit, *Sedimentum arenoſum in urina non facere calculoſos, ſed reddere homines à calculis immunes.* Quomodo igitur ſignum calculi? Nec te fugit, quod & inter alios de ſe ipſis teſtantur Matthæus de Gradi, & Epiphanius Ferdinandus, multos à pueritia arenulas excreviſſe, nullo unquam calculo vexatos, nedum veſicæ. Qua ergo ratione indicabunt Hippocrati τὴν κύστιν λιθιῶν; Cum itaque interpretatio illa veritati, quod nemo negare poteſt, & ipſi Hippocrati, ut jam probavi, repugnet; an mea pro vero pugnet, & Hippocratis genio non adverſetur, nunc conſiderandum venit. Id conſequuturus mihi videor, ſi οὖρον Hippocrati etiam uſurpatur de urina in veſica, antequam emiſſa, & vox ὑφίσταται de iis, quæ in corpore retinentur. Locum addam, extra omnem, ut equidem cenſeo, contradicendi aleam poſitum, ex lib. IV. de morbis, ubi explicat quomodo calculus oriatur in veſica, ſimilitudine ferri in ignem conjecti, Οὕτω δὴ καὶ ἡ ὑποστάθμη ἐν τῇ κύστι, κἄλλης γινομένης τοῦ φλέγματος, ἐξουρέεται, τηκόμενον ὑπὸ τοῦ οὔρου, &c. Vbi manifeſte ſumitur τὸ οὖρον pro urina, cum ad-

huc in veſica ſubſiſtit. Idem author eſt pueris ſæpius calculum generari in veſica, adultis in renibus, quod lib. VI. Epid. hac periphraſi expreſſit, τὸ μετ' οὔρησιν σύναγμα παιδίοισι μᾶλλον. Vbi Galenus, & alii interpretes τὸ μεθ' οὔρησιν σύναγμα exponunt, eorum quæ poſt mictum in veſica ſubſiſtunt, concretionem. Ita ut σύναγμα Galeno nihil aliud ibi ſit, quam σύστασις καὶ πῆξις. Et in libro, ubi obſoletas Hippocratis voces explicat, σύναγμα ab eo exponitur ὑπόστασις. Sic Gloſſæ veteres, Ὑφίσταμαι, *ſubſiſto.* In qua ſignificatione Hippocratem vocabulo ὑφίσταται uſum fuiſſe, ſuperioribus meis demonſtratum puto. Poſſem & alios adducere primæ notæ ſcriptores, ſi vellem γλαῦκας εἰς Ἀθήνας, aut Phormione inſanior inter ſanos videri. Quanquam non arbitrer omnibus te lippis velle eodem mederi collyrio. Me docere, Vir nobiliſſime, ut pergas, & amare, etiam atque etiam rogo. Vale fœliciter. Dordrechti VII. Jul. CIↃ IↃC XL.

Duabus hiſce literis reſpondit, & reſponſum edidit vir nobiliſſimus, cui iterum reſpondetur ſequenti epiſtola.

Nobi-

Nobiliſſimo viro,

CLAVDIO SALMASIO,

Equiti, & Conſ. Regio,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

NObiliſſime Domine, Tanti certe non putabam meas literas, quas privatim ad te dederam, ut publico iis ſcripto reſpondere dignareris. Sed ne minus te præberes ingenuum, quam ingenioſum probaſti, cauſſam pro excuſatione dicis; injuſtus ipſe, niſi dixero juſtam. Equidem, ſi tibi viſum fuiſſet publico invidere, & tantum theſaurum abſcondere, ipſe è Veſtæ penetralibus eruere, & recondita ejus eruditione impulſus, maximo literati orbis commodo in apertiſſimam lucem proferre non dubitaſſem. Quamvis enim exigua ſit gloria, magnis excidere auſis, & erudite refutari poſſe: Salmaſii tamen dextera cadere, non ultima laus eſt. Non vis in Simplicio tuo (quo me, poſt tot munera, iterum obſtrinxiſti) *doctrinam Stoicam legi cum voluptate, ſed potius cum dolore atque animi morſu*. Author eſt Ariſtoteles, contrariorum ſi alterum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

adſit, alterum neceſſario abeſſe; at ego, ut te, qui me facis *tantum logicum*, condemnem, voluptatem animi, imò & corporis cum dolore ſimul conſiſtere poſſe contendo. Celebratur poëtis γλυκύπικρος ἔρως, celebratur dea,

Quæ dulcem curis miſcet amaritiem.

Mentem iis ægrotare ſcribit Hippocrates, qui parte aliqua corporis dolent, hoc eſt, cauſſam doloris habent, & dolorem non ſentiunt. Ego tamen ſanam in ſano corpore poſſediſſe ſemper credidi ſanctos illos martyres, cum in mediis flammis hymnum deo canerent, & acerrimos corporis cruciatus, quos infligebat μέγιστον τῶν κολαστηρίων, *pœnarum maxima*, vivicomburium, tuliſſe mente cœleſtis gaudii jam quodammodo participe. Stephanum protomartyrem, cum in cœlis Jeſum aſpiceret, atque gloriam Dei, & lapidibus cooperiretur à Judæis, nonne liceat dolore ſimul ac lætitia affectum credere? Qui, ut æquum eſt, vitæ melioris voto, ſacras conciones frequentat, nonne peccata ſua taxari dolens audit, emendandi propoſito lætus diſcedit? Quid vetat & ita legi divina, & plane admiranda in homine ethnico Epicteti moni-

monita? Hic ego Menedemum aliquem audire videor,

-- tantumne eſt ab re tua otii tibi,
Aliena ut cures, eaque, quæ nihil ad te attinent.

Quantillum mihi à variis negotiis otii ſit juxta mecum norunt, qui me. Sed quod dixi, nonnihil & ad me attinet. Licet enim fuſe, & operoſe demonſtraveris, quam ſit mihi curta ſupellex, vere tamen teſtari poſſum, munus tuum obviis ulnis à me exceptum, & nullum unquam me ſcriptum majori legiſſe cum voluptate. Conſequutus enim illum finem mihi videor, quem in Stoicorum libris legendis requirendum eſſe doces, nimirum *non ut titilletur lector, ſed ut emendetur*. Potuiſſem & illud admittere, atque ex elogiis tuis ἀμέλγειν ὀρνίθων γάλα, niſi animus tenuitatis ſuæ ſibi probe conſcius, ab immodicis & immeritis laudibus merito abhorreret. Non injuria carpuntur ab authore libri, Luciano adſcripti, πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν, hiſtoricorum nonnulli, qui ſuos in cœlum extollunt, hoſtes verò præter modum deprimunt. Tu, Eruditorum eminentiſſime, qui *ſolos Phœnices deplumare ſoles, cæteras avi-*

ciorum minutias inſuper habere, ne inter eas eſſem, ex muſca aquilam, vel, ut in proverbio uſitatum, elephantum facere voluiſti, tantiſque honorando me ornas & oneras elogiis, ut meæ ſortis homo, niſi omnem pudorem depoſuerit, talia ſine pudore non poſſit legere. Et ſane ſtupidior ſum, quod de Theſſalis dicebat Simonides, quam ut præconiis falli queam. Hic tu fortaſſis, quæ ſolet eſſe magnorum virorum urbanitas, quæres, an malim in eadem cum *graculis, monedulis, & corniculis corvuliſque* concludi cavea, quam iſta liberatum ſublimi ferire ſidera vertice? Profecto ſi Demoſthenes jure, ut videtur Plinio, lætatus eſt, quod illum anus Attica ita demonſtravit, οὗτός ἐστι Δημοσθένης, nullam cauſſam video, cur malle debeam accenſeri Coprianis, quam laudari cum Hectore Næviano, à laudato viro. Sed tuum eſt videre, ne dum in cæteris pluſquam Lynceus fueris, hic cæcutiiſſe arguaris, aut cæcutire voluiſſe. Equidem dum nemo non de morbis ſcribit, illi etiam, qui nullum unquam curarunt, Medici, quod de Philoſophis quibuſdam dicebat tuus Epictetus, ἄνευ τοῦ πράττειν, μέχρι τοῦ λέγειν,

factis

factis procul, verbis tenus, ne ſolus tam loquaci tempore mutus ſim, μήδ᾽ ὥσπερ κωμικὸν δορυφόρημα, κεχηνὼς σιωπῇ παραφεροίμην, *neque veluti comicum ſatellitium hians ſilentio prætervehar*, non male, nec ἀπροσδιονύσως facturum me putavi, ſi & ipſe dolium, vel ſaxum volverem, & quæ de Calculo obſervaveram, literis conſignarem. Videbar amicis, ob non raram in calculoſis experientiam, hoc mihi meo jure quodammodo vendicare. Meticuloſius tamen, meo me modulo ac pede metiens, id aggreſſus ſum. Οἶδα γὰρ ἡλίκος ὁ κίνδυνος, εἰ κατὰ τῶν πετρῶν κυλίει τις. καὶ μάλιστα οἷον τοὐμὸν πιθάκνιον, δεήσει γὰρ αὐτίκα μάλα πρὸς μικρόν τι λιθίδιον προσπταίσαντα, συλλέγειν τὰ ὄστρακα. *Novi enim quantum hoc ſit periculum, ſi quis per ſaxa volvat, tale inprimis, quale meum eſt doliolum, ne valide quidem ſatis fictum, adeo ut ſi vel ad exiguum lapidem offendat; illico teſtulæ ſint colligendæ.* Quod ſi vel in ſomnis cogitare potuiſſem, non ad exiguum hoc lapidem, ſed ad ingentem petram colliſurum, δειλότερος revera fuiſſem τοῦ παρακύπτοντος, & plane deterritus à ſcribendo. Hinc & interpretationem Apho

 riſm-

riſmi noſtri, ut olim ab adoleſcente conceptam propoſui, nulla aſſeveratione affirmavi. Quia in dubio erat animus, & hinc ab authoritate, inde à veritate diſtractus, huc illuc impellebatur, viſum conſulere oraculum Salmaſii, quem doctior orbis ſalem & ſolem omnis eruditionis meritò veneratur. Neque fruſtra eo confugi, cum tu generoſum animum ad meas nugas demittere, &, quod dicitur, ἀετὸς μυῖας θηρεύειν, *aquila muſcas venari* non ſis gravatus. Vix debellatis Theologis, Juriſconſultis, Criticis ampliſſimum triumphum agere deſieras, cum & Medicus è prœlio incruento ovalem tibi coronam necterem. Lepide olim negabat Alcibiades, ſe poſſe obſiſtere Eryximacho, quod vir medicus multorum inſtar ſit. At tu, Vir præſtantiſſime, qui revera πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων, non eſt quod excuſes, medico te reſpondiſſe οὐροσκοπικῆς imperitum, cum plus unico docueris libro, quam plurimi ab aliquot ſeculis οὐρόσκοποι καὶ οὐρομάντεις. Nullo enim negotio ἐπήλυς, quod dicitur, τὸν ἔνοικον, *hoſpes ejeciſti indigenam*, niſi ipſe majori jure ubivis indigena, & nullibi ἀλλότριον ἀμᾷς θέρος, aut falcem mittis

mittis in alienam meſſem. Oſtendit olim Lucullus incredibilem quandam ingenii magnitudinem non deſiderare indocilem uſus diſciplinam. Si ille ad bellum Mithridaticum miſſus à Senatu, cum totum iter & navigationem conſumpſiſſet partim in percunctando à peritis, partim rebus geſtis legendis, in Aſiam factus imperator venit, cum eſſet Roma profectus rei militaris rudis, & tantus quidem, ut rex Ciceroni poſt Alexandrum maximus, hunc à ſe majorem ducem cognitum, quam quenquam eorum, quos legiſſet, faſſus ſit: quid miramur virum in omni diſciplinarum genere θαυμασιώτατον, abſque artis medendi exercitatione exercitatis omnibus palmam præripere? Equidem cum tua legerem diu multumque dubitabam an quid reſpondendum eſſet, & quamvis tentanti quid ſtatim occurreret verſus Sophoclis,

Ἀρχὴν δὲ θηρᾷν οὐ πρέπει τἀμήχανα,

Quæ efficere nequeas nec vel ordiri decet:

tamen jam deliberatam ἐχεμυθίαν ut abrumperem, neque veluti *οἱ ἁρποκράτῃ, ἢ πυθαγόρᾳ τελεσθέντες, qui Harpocrati, aut Pythagoræ initiati* plane obmuteſcerem, amici impulere. At quamvis abunde

perſpectum habeam parem cum tuis calculum vix quenquam, nedum me, poſiturum: ad eum tamen revertor, non quo majus nunc pondus me allaturum ſperem, ſed ne me ipſum, quod nec ſapiens voluit Socrates, condemnare velle videar. Iterum itaque non pro aris & focis, ſed de arenis in arenam deſcendo, non ut Dares aliquis gladiatorio animo, (præſto enim eſſet Entellus) ſed veluti Teucer, qui experientiam pro ſcuto Ajacis habeam, ita pugnaturus, tanquam ſi vincere non poſſem. Cui enim, quamvis vetus & nobilis gladiator, ſanguis hactenus tantas vires dedit,

Queis magnum Alciden contra ſtetit,

quin ſubito ſenſit Herculeam manum, nodiſque gravatum robur? Quod ut de manu ejus, qui contra duos non ſtetit, extorquere nemo potuit, quis cum eo, qui omnium tela *uno difflatu percellit,* manum conferre non exhorreſcat? Ego ſi mihi confligendum eſſet cum tali hoſte, aut poſt principia me proriperem, ut extra teli jactum meis calculi ſignum darem, aut certe metu haſtatorum tuorum abjecta haſta, & relicta parmula ignavus aufugerem. At verò cum ami-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ciſſimo capite amice certaturus, ὑφίςαμαι, & pedem confero. Abſit autem à chartis, atque animo prius, ut reſponſionem accipias, qualem nuper ab alio tibi datam, à me non metuere ſcribis. Aliter longe privatim tu de me, aliter publice de omnibus, qui elegantiores Muſas colunt, es meritus. Et ſane qui, contumeliis jactandis in immerentes & indignos, ſibi placet,

Τί τόν δ' ἂν εἴποις ἄλλο, πλὴν αὑτῷ πόνους
Φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων.

Quid aliud hunc, quam ſibi creare dixeris
Ipſi dolores, atque riſum malevolis.

Pythagoras, ut eſt apud Ælianum, dicere ſolebat, hæc duo divinitus data eſſe longe pulcherrima, τό, τε ἀληθεύειν, καὶ τὸ εὐεργετεῖν, *Veritatem amplecti, & aliis benefacere*, addebatque utrumque cum deorum immortalium operibus comparari poſſe. Tu, Vir magne, cum ut benefaceres, veritatem me docere rogatus volueris, ingratus ſim niſi privatum hic & publicum beneficium agnoſcam, eoque nomine me tibi devinctum & devotum. Non aſſumam tamen arbitrium, quod defers, de mutuo, qui ſciam eum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

cui cum Copriis res eſt, ſive vincat, ſive vincatur, commaculari. Quod dictum vulgari ſermone tritum inter alias elegantias emblemate, & carmine nuper expreſſit ampliſſ. Catſius. Mihi certe ſatis negotii datum eſſe video, ut mea, quæ, quaſi ventus folia, difflas ſpiritu, paullum ſuffulciam,

Ne turbata volent rapidis ludibria ventis.

Duo ſunt in Medicina, ut & in aliis artibus, recte judicandi κριτήρια, ratio & experientia. Hinc & optime monet Hippocrates lib. de Præcept. μὴ λογισμῷ πρότερον πιθανῷ προσέχοντα ἰητρεύειν, ἀλλὰ τριβῇ μετὰ λόγου, *non probabili prius ratiocinatione adhibita mederi, ſed uſu cum ratione juncto.* Quamvis verò, ut eſt apud Galenum, διὰ λόγου δοκεῖ πολλὰ τῶν θεωρημάτων εὑρῆσθαι, *multa præcepta ratione eſſe inventa videntur:* cogimur tamen κρίνεσθαι τούτων τὴν ἀλήθειαν ὑπὸ τῆς πείρας βεβαιουμένην τε, καὶ μαρτυρουμένην, *de eorum veritate judicium facere, prout ſtabiliuntur, & fidem accipiunt ab experimentis.* Quod ſi ullam, artem certe Medicam experientia fecit. Hac fretus non poteram in animum inducere arenas in

urina

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

urina ſubſidentes habendas eſſe pro ſigno Calculi Veſicæ. Quare meam ſententiam examini tuo ſubjeci, vel ſtabiliendam, vel evertendam. Eam minus tibi probam videri declaraſti iis literis, quas accipiebam, cum vir, in patria hac, ſuprema functus dignitate, Gul. Stacmannus me de Calculo ſuo conſulendi cauſſa huc veniſſet. Illas proinde omnigenæ eruditionis viro, atque maximo nominis tui æſtimatori legendas dabam, qui qua voluptate eas legit, tanta admiratione ſuſpexit tuam in omnibus diſciplinis πολυμάθειαν. Poſtea cum ad illum ſcribendum eſſet, ſimul meas, quibus reſpondebam, miſi, ſed obſignatas, ut, ſi tibi ita videretur, eas quoque legeret, vir tum in aliis, tum in hoc præcipue morbo, curioſus. Illis mox non epiſtolam, ſed, qui ingenium in numerato habes, integrum paucis diebus (ô rem ſtupendam!) librum repoſuiſti. Memor ſcilicet præcepti Hippocratei ex lib. IV. de Morbis: Ἀνάγκη ἐστὶ πρὸς τὰ ἰσχυρῶς δοκέοντα τὰ πολλὰ ἱστόρια ἐπάγεσθαι, εἰ μέλλει τὸν ἀκούοντα ἐκ τῆς πρὶν γνώμης μεταστρέψαι, τοῖς ἑωυτοῦ τε λόγοισι πείθειν. *Neceſſe eſt eum, qui velit auditorem à priſtina ſententia deducere,*

ſuisque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ſuisque verbis fidem facere, ad ea, quæ firmiter in opinione inhærent, multa argumenta adferre. Quamvis tibi mecum longe imparem congreſſum eſſe lubens merito agnoſcam, in hac tamen de Calculi judicio materia, non perſuadebis, ut ajebat ille, quamvis perſuadeas. Quæ hæc, inquies, nova hæreſis, quis igitur nos componet? Nos ipſi, ut ipſe præſcripſiſti. Propius igitur gradum confero, frontibus adverſis compoſiturus lites, ſed amicas. Quare non eſt, quod, quamvis propriam cauſſam agam, & quidem nullius patrocinio defenſam, ad clepſydram ſcribenti multum infundatur, ſed ſufficiet reſpondere, ut cum Platone dicam, πρὸς μικρὸν ὕδωρ, *ad puſillum aqua.* Galeno noſtro Comment. in lib. 1. Hippocr. Epidem. ἀρεταί εἰσιν ἐξηγητῶν δύο αὗται, τότε τὴν γνώμην φυλάττειν τοῦ συγγράμματος, καὶ τὸ τὰ χρήσιμα διδάσκειν τοὺς ἀναγνωσομένους αὐτοῦ τὰ ὑπομνήματα. *Interpretum ſunt virtutes duæ hæ, ut & libri ſervent ſenſum, & commentariorum ſuorum lectores, quæ conducunt, doceant.* Meum eſt igitur oſtendere, quæ dixi, quæque dicturus ſum, non adeo aliena eſſe à ſenſu Hippocrateo, & utile fore

lectori,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

lectori, artis myſtæ, (nam publice ſcribimus) ſi verba Semonis noſtri ita accipiat. Dum autem ἐς ἀληθείην πρὸς τὸ ὑποδειχθὲν ἀποτελματίζεσθαι (juvat apud te Hippocratis verbis loqui) *veritatem ad id, quod demonſtratur, repurgare*, quam poſſum, conor, breviſſime, ut cum minus pondere, brevitate ſaltem placeam, curabo nihilominus, ne, ut plerunque qui breves eſſe laborant, obſcuri fiunt, θολὸν aut atramentum cum ſepia, quo minus deprehendar, materiæ, quam in clariſſimam lucem protuliſti, infudiſſe, remque ipſam obſcuraſſe argui poſſim. Itaque ne idem ſæpius occinam, & recocta crambe pariam faſtidium, diſtincte gradatimque iſta proſequar.

De duabus Hippocratis vocibus, & de τεκμάρσι calculoſæ veſicæ nobis controverſia eſt. Sed, antequam ad illa accedis, præmittere nonnihil voluiſti, quod præter mentem meam in literis meis interpretatus eras, qui tamen ita, ut jam video poſſes. Cum putares in Aphoriſmo Hippocrateo ἐν οὔρῳ me accepiſſe pro ἐν κύστει, ſcribebas tibi id non-arridere. Cum verò me hoc ſtatuiſſe negarem, probare contendis, recte id ita intelligi poſſe. An

non

non hic, Vir undecunque doctiſſime, cum Homerico Marte ἀλλοπρόσαλλος; Incomparabilis certe eruditio tua, ἀμφιδέξιον te, & in utrumque paratum reddit. Neque ſane tibi, quo polles ingenii acumine, difficile foret, cum Protagora, τὸν ἥττω λόγον κρείττονα ποιεῖν, & verborum atque rationum induſtria, ut etiam cauſſa ſuperior, cauſſa caderet. Quod tamen hic à te factum oſtendere, non opis eſt noſtræ, nec quicquid ubique eſt medicorum. Tecum equidem fateor, ſi Vrina ſive οὖρον caperetur in Aphoriſmo noſtro pro κύστει ſive Veſica, maxime id commodum fore meæ interpretationi; ſed quid hoc ad rem, ſi nemo Græcorum vocem iſtam ita uſurpaverit? Quare neſcio, quomodo tibi hæc exciderint: *Reddamus Latine, ut omnes reddiderunt interpretes, Quibuſcunque in veſica ſabuloſa ſiſtuntur, iis veſica laborat calculo.* Hæc eſt mea expoſitio, ſed nemo interpretum ita reddidit, alioquin omnes doctores pro me haberem, quem vere ſcribis hic habere nullos. Quia verò *patera* poëtæ ſumitur pro *vino*, & *vinum* pro *patera*, ideone *paſſim pro continente contentum, & pro contento continens?* Ita

κό-

κόπρος, te fortaſſis non improbante, acciperetur pro Copriano, & Coprianus pro κόπρου. Ipſe judicem conſtituis in hac re clariſſimum, & nunquam ſatis laudatum Ger. Voſſium, utrique noſtrum, ut vere ſcribis, amiciſſimum. Nec me declinaſſe magni viri judicium, ex meis, & illius literis videre nunc poteris.

Celeberrimo Viro,

GERARDO IOH. VOSSIO,

Hiſtoriarum Profeſſori,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

CLariſſime virorum, Quæ currente prœlo nuper de urbe noſtra in chartam conjeci, quamvis parum digna oculis tuis, veteri benevolentiæ confiſus, mittere audeo. Vidiſti quæ magnus Salmaſius ad me ſcripſit de interpretatione Aphoriſmi Hippocratei, cui reſponſionem paro, ſed qualem meretur conſtans ejus in me amor, & admiranda τοῦ θαυμασιωτάτου eruditio. Cum notaſſet ſibi non arridere, quod τὸ οὖρον apud Hippocratem accepiſſem pro κύστιν, reſpondi non mirum mihi videri, cum id ipſum ridiculum

lum eſſet, nec me talem μετωνυμίαν edoctum ab optimo doctore meo. Ille in reſponſo, quod edidit, non adeo ridiculum id eſſe aſſerit, ut mihi videbatur. *Paſſim*, inquit, *pro continente accipitur contentum*, *& pro contento continens*, adducitque exempla à te in Rhetoricis citata, quem etiam judicem hac de re ſumit, neque ego recuſo. Sed quæſo te, Doctor eximie, quia patera apud poëtam pro vino ponitur, & vinum pro patera, idcirco urina quoque poteſt dici pro veſica? Si hoc verum, cur cum me ita ſtatuiſſe crederet, id atro notavit calculo; ſi falſum, cur cum à me ſcriptum negaſſem, album adjicere voluit. Te, cujus judicium ambo ſubire parati ſumus, ut hoc pronunties ſententiamque feras, vehementer rogo. Vale Vir clariſſime, & mihi nunquam ſatis colende. Dordrechti VIII. Eidib. Octobr. cIↄ Iↄ c XL.

Medico, & Philoſopho eximio,

IOHANNI BEVEROVICIO,
Senatori Reip. Dordrechtanæ

GERARDVS IO. VOSSIVS S. D.

SCio, jamdiu eſſe, quod promiſerim, gratias me acturum tibi pro munere de eruditis fœminis: quod magnopere me delectavit. Atque iſtoc quidem, quod dixi, pollicebar, priuſquam eo nomine obſtringerer. Nempe, ut credere aliquis poſſit, quo celerius animum meum paſcerem epulis inemtis. Quicquid de iſto ſit, ab eo tempore, quo dono iſtoc opus miſiſti, ſilui ſtrenuè: non tam oblivione ulla, quam quia arbitrarer ceſſare aliquantiſper poſſe hoc literarium officium noſtrum in tot adverſis; præcipue morbo meo gemino, & conjugis, & liberorum, & ex hiſce etiam mortibus ſuaviſſimi Gerardi, & pro ſexu non inferioris Ioannæ, unicæ filiæ meæ. Hanc taciturnitatem noſtram minus te mirabitur nemo, qui ſcias, quam alioqui etiam negligens in epiſtolis eſſe ſoleam. Hoc offendit non paucos: non te, clariſſime, & amiciſſime vir, ut ſatis inde video, quod nihilominus mittere volueris Dordrech-

tum

tum tuam, plerorumque liberorum, quos partim habeo, partim habui, natale ſolum. Vt parentem meum mittam, quem ea in ſacris doctorem habuit, &, matre mea defuncta, alteris nuptiis non indecori familiæ innexuit. Vt me quoque taceam, qui pueritiæ meæ ſtudia illi debeo, & fortaſſe plura, quam acceperam, refundere ſum conatus. Quorum, ut video, ne tu quidem poſteritatem pateris eſſe ignaram. Nempe ſic ſtat ſententia, quantum colligere poſſum, nullæ ut ad me, vel in publicum potius, chartæ prodeant tuæ, quæ non perhoneſtè meminerint veteris præceptoris: qui tamen, quando tua legit, etiam ſe diſcipulum lubens agnoſcit tuum. Atque illum affectum cognovi ex illis etiam, quæ decertata inter te, ſumme vir, & τὸν πάνυ Salmaſium. Huic te reſpondere ſcribis. Sane magis ſic elucebit veritas. Sed alternatio ſit, non altercatio. De quo plura adderem, niſi probè mihi notum eſſet, quanti virum facias; quantopere etiam improbes Coprianæum, & ſimilium ſcribendi morem. Vale, vir præſtantiſſime, & amice, atque intra unum alterum menſem opus noſtrum de gentili Theologia, & Chriſtiana phyſiologia expecta.

Iam-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Iamdiu prodiiſſet, niſi & me valetudo mea meorumque impediiſſet, & typographus magnopere moraretur, qui ſepoſitis noſtris, totus eſt in edendis, quæ illuſtris Grotius in IV. *Euangeliſtas pereruditè elaboravit. Spero ea ante Kalendas Ianuarias lucem viſura. Eximio Colvio, & quos alios noſtri ſcis amantes, ſalutem plurimam dicito. Amſtelodami* cIↄ Iↄc XL. *Poſtr. Id. Novembris.*

Vides amicas literas, ſed de controverſia propoſita οὐδὲ γρύ. Neque iterato rogatum judicium amiciſſimi capitis hactenus impetravi. Sed tuo ipſius judicio (quo acquieſcere paratus ſum) me condemna, ſi potes oſtendere ullum ſcriptorem uſurpaſſe urinam pro veſica. Quod ſi oſtenderis, ut non poſſe mihi perſuadeo, quæram cur ſcripſeris, cum me id ſtatuiſſe putares, tibi id non arridere. At magis acutum cernis in Æſculapii ſectatore, quam ſerpens Epidaurius, quod acutum male à me voci οὖρον impoſitum notas. Cum οὔρου, & οὔρῳ ſcriberem, facile fieri potuit, ut & οὔρον incogitantia ſcripſerim pro οὖρον. Si majora non potuiſſes deprehendere, hac reſponſione mihi

ſuper-

ſuperſedere licuiſſet. Sed ſatis de lana, ipſam nunc telam detexamus.

Non opus fuiſſe ſcribis me tantopere laborare, ut probarem, οὖρον etiam ſumi ab Hippocrate pro urina, quæ nondum reddita eſt. At id à me factum, quia prius ſcripſeras, *eum* οὔρου *nomine plane intelligere urinam emiſſam*, poſtea in admirando reſponſo ſtatuis οὖρον *non ante dici, quam humor ille in veſica deſederit.* Ego verò ante id nomen obtinere Galenum authorem dabo. Is lib. VI. de Locis affect. cap. III. dicit in Diabete renum imbecillitatem accuſandam, utpote qui retinere urinam diutius non poſſunt. Ὥστε τὴν μὲν νεφρῶν ἀτονίαν ἄν τις αἰτιάσαιτο κατέχειν ἐπὶ πλέον ἐν ἑαυτοῖς μὴ δυναμένων τὸ οὖρον. Vides & in renibus dici οὖρον; Imò & ὀῤῥὸς, ſive ſanguinis ſerum, antequam in renes pervenit. Hæc enim ſubjicit Galenus, Ἀλλὰ πάλιν ἐὰν μέμφοιτό τις ὡς ἀτόνους τοὺς νεφροὺς, πῶς ἕλξουσιν εἰς αὐτοὺς ταχέως τὸ οὖρον. *Sed rurſus reprehendendo dicet quiſpiam, quum infirmi fuerint renes, quomodo fieri poteſt, ut urinam tam celeriter ad ſe attrahant.* Et paullo ante dixerat τοὺς νεφροὺς τὸ ὑδατῶδες ἐν αἵματι ἕλκειν, *renes id, quod aquoſum in ſanguine eſt,*

ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ad ſe allicere (hoc eſt, quod ὀῤῥὸς communiter, & οὖρον quoque, ut jam monſtravi, & οὖρα, quod negas, & poſtea oſtendam, appellatur) καὶ πέμπειν ἐκκρίνοντας εἰς τὴν κύστιν τοὺς νεφροὺς διὰ τῶν οὐρητήρων, *& per ureteres excernendo in veſicam mittere.* Οὐρητὴρ, & οὐρήθρα, meatus urinarii, nomen habent ab οὖρον, urina, quam transvehunt, &, ut οὐρητῆρες proprie *appellantur meatus, per quos urina è renibus in veſicam evolvitur,* οὐρήθρα verò, per quem è veſica excernitur: ita οὐρητὴρ Hippocrati in Coacis ſumitur pro οὐρήθρα, id eſt, urinæ fiſtula, ut vocatur Celſo, ac viciſſim οὐρήθραν idem poſuit lib. de Intern. affect. pro uretere. Si igitur tam οὐρητὴρ, quam οὐρήθρα nuncupatur meatus urinarius, tam per quem è renibus, quam per quem è veſica profluit οὖρον, non video quo nomine medici ſint reprehendendi, quod οὔρησιν renalem ſtatuant. At Hippocrates id non dixit, inquis. neque ille omnia, dux, non dominus. Tu poſuiſti triplex ex ſitu contentorum in urina genus, & νεφέλην eſſe, quod ſumma facie innatat, ἐναιώρημα, quod in medio propendet, ὑπόστασιν, quod in imo ſubſidet. Recte, & ex medicorum mente.

Verum

Verum Hippocrati νεφέλη etiam eſt quodvis è tribus. Sic in Coacis prænotion. Νεφέλαι ἐν οὔροισι λευκαὶ μὲν καὶ κάτω, λυσιτελέες. *Vtiles ſunt nubeculæ albæ, & quæ infimum locum tenent.* Vbi νεφέλαι, ſunt ὑποστάσεις, ſive ſedimenta. Et lib. II. Prognoſt. Σκοπεῖν δὲ χρὴ τῶν οὔρων ἐν οἷσιν αἱ νεφέλαι, ἤντε ἄνω ἤντε κάτω ἐῶσι. *Conſiderandæ in urinis nubeculæ, num ſupremum locum, an verò infimum teneant.* Vbi Heurnius, νεφέλας *hic vocat ea omnia, quæ in urinis apparent, ſive ſint nubeculæ, ſive enæoremata, ſive hypoſtaſes.* Quod & ante illum Galenus non uno loco annotavit. Quamvis igitur Νεφέλη ſit Hippocrati generale nomen, non improbas tamen magis accuratam diſtinctionem, quam Galenus, & reliqui medici poſt Hippocratem amplexi ſunt, & tu ex iis in erudititiſſimam Reſponſionem, retuliſti, ut ſcilicet νεφέλη tantum accipiatur pro nubecula, quæ non τὰ κάτω, ut ὑπόστασις, ſed, τὰ ἄνω, ſumma urinæ petit. Sed quidnam hoc? *Si renes mingunt* (neſcio cur me olim docuerit Cl. Voſſius mejunt Latinum eſſe) *etiam ventriculus cacabit.* Anne eadem tibi videtur ratio? In renibus ſecernitur ſanguinis

guinis ſerum quod vulgo ὀῤῥὸς, & οὖρον Græcis quoque medicis vocatur; cur igitur abſurde dicuntur renes urinam, quam continent, reddere, ſive οὐρέειν; Ita ventriculus poſſet dici cacare, ſi chylus, quem continet, ſtercoris nomine inſigniretur. *Quid vetat*, inquis, οὐρητῆρας *ideo appellatos hujuſmodi* διεξόδους *lotii, quia humor ille per eos tranſit, cui ejecto demum extra corpus appellatio* οὔρου *hæret?* Quid etiam vetat ventriculum vocare κοπροδόχον ἀγγεῖον, quia humorem eum continet, qui ejectus è corpore, ſtercus appellatur? Et tum poſſet dici cacare, quod in hernioſis non ſemel vidi. Sic ſcribit Hippocrates de volvulo laborante, Ἐμέειν ἐνίοτε. πρῶτον μὲν φλεγματώδεα. ἔπειτα δὲ χολώδεα. τελευτῶν δὲ κόπρον. *Vomit interdum, primum pituitoſa, deinde bilioſa, tandem etiam ſtercus*, ut vertit Foëſius. Forte illud τελευτῶν accipi queat pro *moribundus*, aut ad βίου τελευτὴν vergens, quomodo ea vox aliis uſurpatur, & ita ſumi poſſe apud Hippocratem VI. Epidem. ipſe Foëſius fatetur. Nullum enim ex iis, qui ſtercus ore rejicerent, unquam vidi ſervatum. Quod Galenus dixit VI. de Locis affect. Ἐξ οὗ πάθους (εἰλεοῦ) σπανιά-

ταῦτά τις ἐσώθη. *A quo affectu vix unquam quiſquam potuit evadere.* Sed quia hoc præter naturam, addam alium Hippocratis, qui jure ſummæ eſt apud te authoritatis, locum, in quo ſtercoris excretio non ἀτόπως fortaſſis ſtomacho attribui poſſit ex lib. II. Prognoſt. Ὁκόσα δὲ τῶν ἀλγημάτων ἐκ τουτέων τῶν χωρίων μὴ παύεται, μήτε πρὸς τὰς τῶν πτυέλων καθάρσιας, μήτε πρὸς τὴν τῆς κοιλίης ἐκκόπρωσιν, μήτε πρὸς τὰς φλεβοτομίας τε, καὶ φαρμακείας, καὶ διαίτας, εἰδέναι δεῖ ἐκπυήσοντα, id eſt, interprete Foëſio, *Horum locorum dolores, qui neque per ſputorum purgationes, neque fœcum alvi dejectionem, neque venæ ſectionem, aut medicamenta, aut victus rationem ſedantur, eos ad ſuppuratum tendere ſciendum eſt.* Hippocrates eo loco inter cauſſas, quæ abſceſſum, evacuando ejus materiam, prohibent, ponit κοιλίης ἐκκόπρωσιν, & φαρμακείαν. Vocabulo φαρμακείας tantum uti conſuevit de medicamento purgante, Galeno teſte Comment. in VII. Aphoriſm. XXV. Φαρμακοποσίας καὶ φαρμακείας ἰδίως εἴωθεν Ἱπποκράτης ὀνομάζειν τὰς τῶν καθαιρόντων φαρμακείας μόνον. *Medicamenti potiones, ac medicationes conſuevit peculiari nomine*

vocare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

vocare Hippocrates eas medicationes, quæ per purgantia medicamenta fiunt. Quod ſi in loco citato idem eſt κοιλίης ἐκκόπρωσις, *fœcum alvi dejectio*, & φαρμακεία, *purgatio*, bis idem dixit. At hoc ab accurata Hippocratis brevitate maxime alienum. An non poſſit prius hoc de vomitione accipi, cum Hippocrati κοιλίη etiam uſurpetur de ventriculo? Hic mihi videre videor te ridentem argumentum Coprianicum. Nec ego ſane id urgeo, aut camarinam movendam eſſe duco, qui ſciam τὰ κόπρια ſtomacho non convenire, &, ſi in eum, qui inſani leonis vi fervere dicitur, natura cum fœcibus exoneraret bilem, πικρόχολον ἄνω, atque nimis ſtomachoſum eſſet audax Japeti genus. Commodius κοιλίης ἐκκόπρωσις intelligi videtur de ſpontanea alvi dejectione. Sic idem lib. 1. Epidem. ἀπὸ τῆς κοιλίης ἐξεκόπρισε ἀθρόα, *ex alvo ſtercora affatim reddidit.* Sic & ἐκκοπρωτικὰ medici vocare ſolent medicamenta lenia, quæ ſtercus tantum educunt ex inteſtinis, non autem aliunde attrahunt, ut quæ ſimpliciter φάρμακα dicuntur. Sed tandem, tandem tempus eſt, ut ex hoc Augiæ ſtabulo, in quo me diu nimis tuum

illud, *Ventriculus cacabit*, detinuit, ju vante Hercule egrediar, & ad amœnior pergam.

Non veriſimile tibi videri ſcribis quo poſueram in epiſtola mea totidem ver bis: *Et ſi Nephritis, authore Hippocrate non oritur ante pubertatem, ergo puer quorum calculos idem coagmentari doce* μετ' ὄρησιν, *perfecto urinæ ductu, qui fi in veſica*, προϋπάρχον, *ſive rudimentum non traxere ex renibus. Namque alia nephritin paſſi fuiſſent ante pubertatem.* Hic addis: *Non video conſequentiam, qualem ex tua concluſione oriri vis.* At ego video, qualem volo. Regis veſtri olim archiatros Iohannes Fernelius, quo nemo Medicinam accuratius, & elegantius conſcripſit, putabat omnem calculum in veſica concluſum, traxiſſe è renibus nucleum quendam, verum ejus rudimentum, qui per nephriticos dolores ex iis in veſicam excidat, ibidemq; paullatim augeatur. Hoc ut plerunque, ita non ſemper verum eſt. Nam ſi calculus puerorum tale rudimentum traxiſſet ex renibus, neceſſario præceſſiſſet nephritis (quod fieri negat Hippocrates) ante pubertatem. Scribit enim Fernelius neminem

minem ſe offendiſſe in veſica calculum habere, qui nephriticis doloribus divexatus ante non fuiſſet. At offenderunt mecum Rondeletius, & alii, quos citavi, λιθιῶντας, nulla nephritide ante correptos. Ego rudimentum, ſive προϋπάρχον non intellexi de arenulis, aut pituita, ſed de re aliqua jam formata, ſive nucleo lapideo, quem Fernelius neceſſario (ut plurimum fieri experientia demonſtrat) è renibus primum vult deſcendere in veſicam, ut ibi augeatur, fiatque veſicæ calculus. Tu autem contra mentem meam me interpretaris *de craſſamento, & fœce humoris ex renibus in veſicam delapſa, quæ in ea dureſcat, & in lapidem cogatur.* Quis autem ignorare poteſt, quod ex Hippocrate probatum is, *omnia ex renibus in veſicam deſcendere*. An alia via? Quod ſi rudimentum Calculi veſicæ ponis in fœce illa è renibus in veſicam delapſa, licebit & dicere hoc προϋπάρχον provenire ex ventriculo, qui id prius in cibo, vel potu ex ore accepit. Vides jam, niſi fallor, conſequentiam, qualem ex mea concluſione oriri volo. Nam ſi omnis veſicæ calculus neceſſario nucleum, pro rudimento ſive principio

concretionis habet è renibus, & iſte non deſcendit in veſicam abſque nephriticis doloribus, quod utrumque Fernelius ſtatuit: ergo pueri impuberes, quibus calculus eſt in veſica, nephritim paſſi eſſent ante pubertatem. Quod cum Hippocrati, & veritati repugnet, certum eſt in veſica puerorum calculos fere generari ſine nucleo illo è renibus. Et hoc idipſum eſt, quod dixeram. Fœcem enim, & materiam calculi è renibus per ureteres cum urina propelli in veſicam, cum alia nòn detur via, nemo in controverſiam unquam vocavit. Scribis ipſe in poſteriore reſponſo, quod edidiſti, *In plerisque veſicæ calculis, ſi frangantur, nucleus quidam ruber* (imo & aliorum colorum) *reperitur, quem corticatim pituita involvit. Multi autem etiam inveniuntur, abſque illo nucleo, cum ex ſolo urinæ craſſamento coagmentati fuere. Et tale eſt* συνάγμα μετ' ὄρησιν, *quod deſcribitur à Galeno*. At prius eſt συνάγμα περὶ ὀρήσεως. Et ſic jam, quæ ſæpius à te magno conatu,

> Ἔγχεΐ τ', ἄορί τε, μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν,
>
> *Haſtiſque, gladiiſq; & ſaxis grandibus,*

oppu-

oppugnata ſunt, paucis ea videor ſtabiliiſſe, & monſtraſſe diſtinctionem illam, quam pro ſomnio habes, non eſſe cantherino ritu ab aſtante ſomniatam.

Scripſeras οὔρου nomine Hippocratem plane intelligere urinam emiſſam. Reſpondi, *ſerum illud antequam emiſſum, οὖρον vocari, ipſum Hippocratem authorem dabo. Hinc & Galeno τὸ οὖρον ὡς ὀῤῥός ἐστι τῶν κατὰ τὰς φλέβας χυμῶν. Verba ſunt Hippocratis,* Γλῶσσα οὖρον σημαίνει, *quibus indicium peteret ex lingua, qualis eſſet urina, ſi τὸ οὖρον illi ſemper notaret urinam excretam.* Hic tu, *Nollem*, inquis, *ut demonſtrares, οὖρον etiam ſumi de urina, quæ in veſica ſubſiſtit, locum Galeni à te allatum.* At ego cur nolles, cauſſam nullam video. Nollem ego, quæ ipſe abſurditatis coarguo, in me, quaſi ea ſtatuiſſem, ut abſurda reprehendi. *Vt demonſtrares,* ſcribis, *urinam etiam ſumi de urina, quæ in veſica ſubſiſtit* &c. Longe aliter ſonant mea verba. Dixi enim οὖρον vocari ſerum antequam emiſſum, idque probavi authoritate Hippocratis v. Epidem. Γλῶσσα οὖρον σημαίνει. *Lingua, ſerum quale ſit indicat,* addoque Οὖρον *ibi neceſſariò de ſero humorum, non de urina*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

emiſſa intelligendum eſſe, cum alias abſurde ex colore linguæ ſignum peteret qualis eſſet urina, quæ ipſa inſpici poſſit. Vnde ergo tuus ille accuratus calamus hic tantum expatiatur, & mihi transverſus atrum ſignum allinit? Hæc enim tua verba ſunt: *Si quis ita interpretaretur, Lingua indicat, qualis ſit urina, nonne ludibrium deberet, ut tua tibi reddam, non ſolum Medicinæ theoricæ peritis, ſed etiam in arte exercitatis*? Deberet certe, & an non etiam mihi? Vides jam, opinor, quo jure mea mihi reddas. Scripſeram, *medicum, qui colligeret veſicam* λιθιῶν, *cum in urina excreta apparent ſubſidentia ſabuloſa, exercitatis in arte ludibrium debere.* At non deberet, quamvis mortalium doctiſſimus, qui non conſueverat calculoſorum urinas obſervare. *Et tamen*, addis, *quidam ſic convertunt, Lingua indicat quale ſit lotium. Quod eſt ineptiſſimum, falſiſſimumque.* Hoc me non tangit, cum ſcripſerim, *Recte interpretes non de urina emiſſa, ſed de ſero ſanguinis expoſuiſſe, Lingua ſerum, quale ſit, indicat.* Manifeſtum enim eſt, linguam ſignificare, quales ſint humores in corpore, ex eorum ſcilicet ſero, quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ipſam ἀναθυμιάσει, & halituoſo vapore inficit. Hinc nimirum ſequitur apud Hippocratem, γλῶσσαι χλωραὶ χολώδεες, ἐρυθραὶ δὲ ἀφ᾽ αἵματος &c. *Linguæ luteæ bilem indicant in corpore exuperare, rubræ ſanguinem* &c. Sic III. de Morbis: Ἡ δὲ καυσώδης λεγομένη, δίψα τε ἔχει πολλὴ, καὶ ἡ γλῶσσα πέφρικε. τὸ μὲν χρῶμα αὐτῆς τὸν μὲν πρῶτον χρόνον οἷόνπερ εἴωθε, ξηρὴ δὲ σφόδρα. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, σκληρύνεται, καὶ τρηχύνεται, καὶ παχύνεται, καὶ ἐπιμελαίνεται. *In febre ardente ſitis multa detinet, lingua inhorreſcit, primo quidem tempore, qualis eſſe conſuevit, valde tamen ſicca eſt, procedente induratur, exaſperatur, dureſcit, & tandem nigreſcit.* Tanti verò iſta ſigna facit, ut curandi tempora ex iis petenda eſſe doceat. Addit enim paullo poſt: Ἢν δὲ μὴ ἐξ ἀρχῆς παραλάβῃς, ἀλλὰ ἤδη τῶν ἐν τῇ γλώσσῃ σημηΐων ἐνεόντων, ἐᾶν χρὴ ἕως ἂν αἱ κρίσιες παρέλθωσι, καὶ τὰ τῆς γλώσσης σημήϊα ἠπιώτερα γένηται. καὶ μήτε φάρμακον δῷς, &c. *At ſi per initia curandum non ſuſceperis, ſed ſignis jam in lingua exiſtentibus, ſinere oportet, dum judicationes præterierint, linguæque ſigna mitiora evaſerint, & neque medicamentum exhibueris* &c. Et ſic paſſim, quæ

huc afferre nihil attinet. Negas Galeno, Hippocratis optimo interpreti hic in Commentario, τὸ οὖρον eſſe quaſi ὀῤῥὸν τῶν χυμῶν, *humorum ſerum*, opponiſque mihi ejus verba, quæ pro me adduxeram, & adhuc militare credo. Hæc autem ſunt: Τὴν γλῶτταν φησὶ σημαίνειν ὁποῖόν ἐστι τὸ οὖρον, ἤτοι τὸ κυρίως οὕτως ὀνομαζόμενον, ὃ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀποκρίνομεν, ἢ τὸν τῶν χυμῶν ὀῤῥόν. *Linguam dicit ſignificare Hippocrates, quale ſit* τὸ οὖρον, *hoc eſt, vel illud quod ſic proprie appellatur, & ſingulis diebus excernitur, vel ſerum ipſum humorum.* An non ibi manifeſte dicit οὖρον Hippocrati ſignificare urinam & ſerum humorum? At tu, *non dicit ibi Galenus*, inquis, οὖρον, *id eſt, urinam intra veſicam, vel in renibus adhuc ſubſiſtentem indicium facere de humoribus, ut ſe habeant, ut tu velle videris interpretari. Sed nec* οὖρον *ſive urinam eſſe tanquam humorum ſerum*, τῶν χυμῶν ὀῤῥὸν *ſignificat, uti etiam accipis. Vtrumque enim falſum.* Prius tibi voluiſſe videor, voluiſſe falſum eſt. Nec hoc ex verbis meis ullo modo elici poteſt. Poſterius falſum non eſſe, ipſis Galeni verbis demonſtravi. Scripſeram: *Galeno* τὸ οὖρον ὡς ὀῤῥός ἐστι τῶν κατὰ τὰς φλέβας χυμῶν.

χυμῶν. Locum integrum afferam è Comment. I. in III. Epidem. VI. Ἱπποκράτης δὲ τοιούτους μὲν οἶδε χυμοὺς, τούτε τῆς ξανθῆς καὶ μελαίνης, ὑγρὸν δὲ καὶ ψυχρὸν τὸ τοῦ φλέγματος, ἀδηκτότατον δὲ καὶ μάλιστα οἰκεῖον ἡμῖν, τὸ αἷμα· καὶ μέντοι καὶ ὡς ὀῤῥός ἐστι τῶν κατὰ τὰς φλέβας χυμῶν τὸ οὖρον, αὐτὸς ἡμᾶς ἐδίδαξεν. *At Hippocrates tales humores cognovit, flavam & atram bilem: humidum verò, & frigidum ſuccum, pituitam: mitiſſimum autem, & nobis familiariſſimum, ſanguinem: præterea* οὖρον, *urinam, ſerum eſſe humorum, in venis cententorum nos ille docuit.* Anne falſum igitur, quod dixi, τὸ οὖρον Galeno eſſe ὡς τῶν χυμῶν ὀῤῥὸν, cum is ipſum Hippocratem dicat nos ita docuiſſe. Et Galenus (ſic enim paſſim citas) de Renum affect. cap. I. cum dixiſſet renes ſecernere ac percolare ſeroſum excrementum à ſanguine, ſubjungit, ἐν ὅσῳ δέ ἐστιν ἐν ταῖς φλεψὶ καὶ ταῖς ἀρτηρίαις σὺν τῷ αἵματι, ὀῤῥῶδες περίττωμα λέγεται. ὅταν δὲ ἀποδιωχθῇ, λέγεται οὖρον. *Quamdiu in venis & arteriis hoc cum ſanguine currit, excrementum ſeroſum* (id eſt ὀῤῥὸς,) *cum ſegregatum eſt,* οὖρον *lotium nominatur.* Serum igitur à ſanguine in renibus ſecretum non eſſentia, ſed loco

tantum

tantum ab urina differt. *Qua in re, quæſo te* (agnoſcis verba tua) *differt urina veſicæ jam effundenda, ab ea, quæ effuſa eſt?* Quod ad prius, addis. *Non ex urina, quæ intra corpus latet dignoſcitur* (quis hoc dixit?) *ac dijudicatur qualitas & habitus humorum*. Sed dignoſcitur ex emiſſa, & ex lingua, quæ tamen non indicat Medicis de emiſſa, ſed de χυμῶν ὀῤῥῷ ſive ſero humorum, quod à ſanguine innata renibus facultate ſecretum οὖρον vocatur, imo antequam ſecretum, ſi fides optimo Hippocratis interpreti. Clare enim dicit Hippocratem per τὸ οὖρον intellexiſſe vel illud, quod quotidie excernitur, vel ſerum humorum; quomodo & ipſe vocavit lib. VI. de Locis affect. loco ante citato. *Nam de urinis, qualis ſit*, addis, *non indicat lingua*. Hoc qui diceret è medicis, vidi neminem, & ego id tanquam abſurdum notaveram, ſcilicet indicium petere ex lingua, qualis ſit urina. Itaque tecum fateor *ridiculum, abſurdum, ineptum, & ineptiſſimum* eſſe, ex lingua judicare velle de urina: non tamen *falſiſſimum* indicium dare linguam, qualis ſit urina, equidem vel ex tuis verbis poſſe comprobare me, videor. Inter-
pun-

pungenda vis Hippocratis verba, Γλῶσσαι, οὖρον, σημαίνει. *Lingua, urina, indicativa ſunt.* Vt nimirum lingua, non ſecus ac οὖρον, de humorum διαθέσει ſignum dare idonea ſit. Egregia ſane animadverſio, & Hippocratis genio accommodata. Sic ſcripſit lib. IV. de Victus ratione in acut. text. LXXXIX. Βρώματα δὲ μάλιστα ἐπισημαίνει. *Edulia verò maxime indicia edunt.* Et ut hic ſtatim ſubjunxit variorum ciborum facultates: ſic in altero loco ſequitur peculiariter de urina, & lingua, ut Οὖρον ὁμόχροον βρώματι καὶ ὡς ἔσωθεν ἐὸν, ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ ξυντήξις. *Vrina cibi & potus colorem refert, eſtque veluti humoris in corpore colliquatio.* Deinde Γλῶσσαι ὁμόχροες τῇσι περιστάσεσι, διὸ ταύτῃ γινώσκομεν τοὺς χυμούς. *Lingua humorum præſtantiam colore refert; ideoque per hanc ad humorum dignotionem pervenimus.* Quæ loca etiam faciunt ad id, quod jam dicere intendo. *Si humor*, ut ex Hippocrate vidimus, & à te quoque annotatum eſt, *bile exuperante peccat, indicium ejus rei proditur lingua, quæ tum* χλωρὰ *eſt: ſi ſanguis exundat in venis, hoc etiam vitium ſignificatur lingua, quæ rubra eſt. Atque ita de cæteris. Hoc etiam præſtant*

urinæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

urinæ. Hinc infero, ſi urinæ indicant quale ſit humorum in venis ſerum, atque ſi idem præſtat lingua: non eſt *falſiſſimum*, linguam indicare, qualis ſit urina. Nam ſi lingua χλωρὰ, aut rubra, talis neceſſario erit urina, ſi utrumq; idem indicare debent. Attamen indicium, qualis ſit urina è lingua petere, abſurdum eſſe in epiſtola mea jam ante ſcripſeram, antequam hoc nomine reprehenſionem tuam, parum, ut jam vides, juſtam incurrerem. Cum abunde probaſſem τὸ οὖρον etiam uſurpari de ſero, ſive urina, dum adhuc in corpore hæret, neque verum eſſe, quod ſtatueras οὖρα *nomine Hippocratem plane intelligere urinam emiſſam*, confugis ad aliam lectionem, diciſque pro eo, quod vulgo in noſtro Aphoriſmo legitur ἐν τῷ οὔρῳ, meliores codices, & Galenum commentatorem edere ἐν τοῖσιν οὔροισι. *Et* τὰ οὖρα, addis, *numero multitudinis enuntiata, ac abſolute ſic poſita, urinas ſemper notant jam ejectas, nunquam ejiciendas. Produc, ſi potes, unum locum, ubi* τὰ οὖρα *aliter acceperit.* Neſcio cur mihi hanc provinciam imponas, qui me facile poſſim, recepta lectione tueri, & ipſe fatearis, τὸ οὖρον *in*

numero

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

numero ſingularitatis urinam tam red-ditam, quam intra veſicam hærentem de-ſignare. Video Hippocratem indiſtinćte ponere οὖρον & οὖρα, & in eodem ſæpe paragrapho, ut in Prognoſt. Νεφέλαι ἐμφερόμεναι τοῖσιν οὔροισιν, λευκαὶ μὲν ἀγαθαὶ, μέλαιναι δὲ φλαῦραι. Ἐς' αὖ δὲ πυῤῥὸν εἴη τὸ οὖρον &c. Sic qui Græcis πνεύμων, Latinis pulmo, & pulmones, Vterus ipſi Hippocrati utroque numero ὑστέρη, & ὑστέραι. *Sed meum eſſe* vis, *vel unum dare teſtimonium, in quo* τὰ οὖρα *dicantur de urina conſiſtente intra veſicam.* Cur meum hoc ſit, neſcio. Sed quodnam teſtimonium dabo, ſi non ſufficit apud Hippocratem indifferenter legi in Coacis, οὔρου & οὔρων ἀπόληψις, pro urina retenta ſeu intercepta, ὅταν οὖρα (en iterum pluralem) οὐκ ἐχώρεε, *quando urinæ non prodeunt*, ut loquitur VII. Epidem. Neque ignoras Semoni noſtro ſuppreſſas urinas in Prorhet. vocari οὖρα κατεχόμενα, & ἐπεσχημένα, & in Coacis ἐπισχόμενα, unde ἀπόληψις οὔρων, quam diximus, Galeno exponitur ἐπίσχεσις, quæ Hippocrati quoque alibi ἐπίστασις, ut & σχέσις. Ac qui V. Epidem. dixit οὔρου σχέσιν, ei VI. ejuſdem operis ponuntur αἱ ἐπισχέσιες τῶν οὔρων. Nec aliter

Aretæo,

Aretæo, veteri medico, & quo nullus Hippocrati dialecto, & brevitate ſcribendi propior. Hic fortaſſe dabit teſtimonium, quod petis, οὖρα nimirum in plurium numero etiam ſumi pro urina, quæ adhuc in corpore hæret. Locus eſt lib. II. περὶ ὀξέων παθῶν cap. IX. Ἐπίκαιρον τῶν νεφρῶν τὸ ἔργον, ἥτε διάκρισις τῶν οὔρων ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ ἡ ἀπόκρισις. Dicit renum opus eſſe ſecernere τὰ οὖρα à ſanguine, & excernere, per ureteres nempe in veſicam, quod medicis quibuſdam ideo eſt οὔρησις. An hoc de urina emiſſa accipi poteſt? nullo modo. ſed de ea, quæ in renibus eſt, & ex iis profluit in veſicam. Sic idem paullo poſt, τοῦ λίθου ἐς τὴν κύστιν διὰ τῶν οὔρων ἐκπίπτοντος, *calculi per urinas in veſicam excidentis*. En iterum τὰ οὖρα numero plurium, antequam in veſicam delapſa, cujus excretio eidem οὔρων ἔξοδος. Poſteriori loco facile tibi eſſet pro τῶν οὔρων ſubſtituere τῶν οὐρητήρων, qui ſunt τῶν οὔρων (en iterum pluralem) ἀπὸ νεφρῶν ἡ ὁδὸς ἐς κύστιν, ut idem author loquitur lib. I. περὶ χρονίων παθῶν cap. III. Quod ſi iſtud velles, etiam repugnante Turnebiana, & aliis editionibus, habe & alterum ejuſdem locum, κοιλίαι δὲ σμικραὶ, ἰσθμοειδέες

ἐς

ἐς τὴν τῶν οὔρων διήθησιν. *Renes ſinus habent exiguos, cribrorum inſtar foraminibus pervios, ad percolandas urinas.* Vbi idem dicit, quod Galenus in definitionibus medicis, cum οὖρον ita definit, ἐστὶ περιήθημα τοῦ αἵματος ἐν τῇ μεγάλῃ φλεβὶ καταφερόμενον διὰ νεφρῶν, καὶ οὐρητήρων ἐν τῇ κύστει. Vertis, *Vrina eſt humor liquatus ex ſanguine in majore vena per renes, & ureteres in veſicam deſcendens.* Sic dixit Hippocrates loco ſupra citato οὖρον eſſe ὡς ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ ξύντηξιν, *quaſi humoris colliquationem.* Alias vertiſſem περιήθημα, ut & Budæus interpretatur, excolamentum, percolamentum, quod & convenit cum διηθήσει Aretæi. Nihil enim minus eſt urina, quam humor liquatus, aut ſanguis liquefactus, ſed ſerum, quod in renibus per proceſſus ἰσθμοειδέας, ſive carunculas anguſtas, quas mamillares vocant Anatomici, quod papillis mamillarum ſimillimæ ſint, à ſanguine ſecernitur, & percolatur in canales in utroque rene ab ureteribus efformatos, à quibus derivatur in veſicam. Sic eidem Galeno ſudor, qui eandem cum urina habet materiam, non dicitur liquatus humor, ſed excolamentum tenuis, & ſeroſæ humiditatis

in

in ſanguine, ἱδρώς ἐστι, inquit, τὸ περιήθημα τοῦ ἐν τῷ αἵματι λεπτῆς καὶ ὀῤῥώδους ὑγρασίας. Hæc & tua videtur eſſe ſententia, cum inde urinam ſcribis Lucretio dici *ſaccatum corporis humorem*, quia περιήθημα eſt, quaſi per renes, veluti per ſaccum colatum. Sic ſcribit Plinius diacodium fieri ex capitibus papaveris diſcoctis, deinde ſaccatis, iterumq; cum melle decoctis. Ita σακκίζειν, & σακκελίζειν, per ſaccum excolare Græcis, quod Martialis dixit *ſacco tranſmittere.* Vti & in vinis medicatis conſuevit, quod hodie vocant colare per manicam Hippocratis, id eſt, ſaccum. Et hæc quidem ſufficient de voce οὖρον. Venio ad alteram.

Quamvis reliqua pro me facerent, tamen, te judice, cauſſa caderem in expoſitione vocis ὑφίστασθαι, quam ſumpſi pro ſiſti, ſeu ſupprimi, in qua ſignificatione Hippocrati uſurpatam negas. Produxeram locum è Coacis, ubi Aldinus, & reliqui codices, quod nemo interpretum mutavit, edidere, πτύελα ὑφίσταται, *ſputa ſiſtuntur*. Sic ibidem κοιλίης ὑπόστασις, *alvus ſuppreſſa*, & alibi ὑποστάσιες ὑγρῶν, *humorum ſuppreſſiones*, cum tu dirimis controverſiam nova emendatione, &

pro

pro ὑφίσταται legendum eſſe contendis ἐφίσταται, & pro ὑπόστασις & ὑποστάσιες ſimiliter ἐφίστασις, & ἐφιστάσιες. Non ſatis etiam eſſe putas, ſi probarem alio loco Hippocratem vocem ὑφίστασθαι, aut inde factum nomen ὑπόστασις uſurpaſſe, ut interpretatus ſum, ſed opus eſſe, ut, ubi de urinis ſermo eſt, ibi vel ſemel reperiri ſuppreſſionis ſignificato. *Locum unum,* ſubjungis, *ſi produxeris, tum ſane victor eſto.* Non ita aberrat mens mea, ut cum Salmaſio de victoria contendam, ſatis gloriæ ſit huic homini, quod, licet longe impar, tecum certaſſe feretur. Sic aliquando, ut eſt apud Theocritum,

Ὗς ποτ' Ἀθηναίην ἔριν ἤρισε.

Auſa eſt cum diva ſus decertare Minerva.

Putarem ſatis eſſe ſi Hippocrati ὑφίστασθαι pro ſiſti uſurpatum probaſſem, quamvis forte non peculiariter de urina. Quod ſi illud, quod vis, obtinere debet, multæ voces apud Hippocratem ſignificationem ſuam perdent. Sed nec hoc me premit, ſi mihi concedis authoritatem tuam, ut & mihi diſſecare liceat hunc nodum, & in Aphoriſmo noſtro pro ὑφίσταται legere ἐφίσταται. Tum enim opti-

optima eſſet interpretatio mea ex tua emendatione. Sed ne tantum mihi aſſumam, conabor & ex aliis authoribus oſtendere, ut feciſti in ἐφίστασθαι (de quo nemo ambigit) etiam ὑφίστασθαι ſumi *pro reſtitare & curſum inhibere*. Producis Polybii locum de exercitu procedente, & ſubinde reſtitante, ὁ δὲ ἐπορεύετο ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος. *Ille autem incedebat identidem reſtitans*. Poſtea ſubjungis me *docere nunquam poſſe* ὑπόστασιν *pro urinæ, aut cujuſcunque alterius rei ſuppreſſione ſumi, neque verbum* ὑφίστασθαι *idem eſſe quod ſtare, vel ſiſti*. Vtrumque probatum à me arbitror, ſi vulgata & recepta ab omnibus ſervetur lectio apud Hippocratem & Galenum, nec à te contra codicum fidem mutetur. Id tamen alia ex aliis via perſequemur. Ad locum Polybii jam citatum ſcribis, *Optimè hæc verba indicant quid ſit* ἐφίστασθαι *Græcis, &* ἐπίστασις, *ceſſatio, mora, reſtitatio. Quod in exercitu cum inter eundum aliquando ſtat ac reſiſtit, dicimus vulgò* faire alte. *Vos Belgæ*, Blyven ſtaen, *aut* Stil ſtaen. Recte: ſed idem ſignificare ὑφίστασθαι exemplis jam aliquot è claſſicis authoribus demonſtrabo.

Poly-

Polybii loco opponam alium illi plane geminum è non minus nobili hiſtorico, Thucydide nempe, lib. IV. μάχης γενομένης ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ Κυθήριοι, ἔπειτα τραπόμενοι, κατέφυγον. *Commiſſa pugna, Cytherii, quum paulliſper* ſubſtitiſſent, *terga dantes, fugam capeſſunt.* An non hic etiam exercitus reſtitatio? Si *verbum* ὑφίστασθαι *non idem eſt, quod ſtare*, male Plinius ita vertit verba Ariſtotelis. Hæc ejus de cervis verba ſunt, Ἐν δὲ τῷ φεύγειν, ἀνάπαυσιν ποιοῦνται τῶν δρόμων, καὶ ὑφιστάμενοι μένουσιν ἕως ἂν πλησίον ἔλθῃ ὁ διώκων, τότε δὲ καὶ πάλιν φεύγουσι. Hoc eſt, interprete Plinio, *Et alias ſemper in fuga acquieſcunt*, ſtanteſque *reſpiciunt, quum prope ventum eſt, fuga præſidia repetentes.* Ita Thomas Magiſter ὑφίσταμαι pro ὑπομένω in uſu eſſe teſtatur, adducitque hæc Mercurii ad Timonem apud Lucianum, ὑπόστηθι ὦ Τίμων δι᾽ ἐμέ. *Subſiſte Timon mea gratia.* Sic ὑφιστάμενοι apud Plutarchum exponuntur à Budæo, in Comment. linguæ Græcæ, qui hoſtibus reſiſtunt, & eidem Magiſtro ὑπόστασις inſidiæ, quæ ſtruuntur ab eo, qui ὑφίσταται, id eſt, κρυφίως ἵσταται, ſtat in latebris. *Suidas*, inquis, ἐφίστασθαι *inter-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

interpretatur ἀναμένειν : & ita profectò linguæ Græcæ periti ὑφίστασθαι exponunt ὑπομένειν, quorum utrumque ſignificat *ſubſiſtere*, & *permanere*, & ὑπομεῖναι eidem Suidæ eſt καταλειφθῆναι, *relinqui.* Poſſes hic iterum dicere *vitium hoc eſſe argumenti, quod non ſim docendus, cum tantus ſim logicus.* Ego tantus logicus: ὦ θαυμάσιε, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων; Niſi me ludis, parum logice colligis ex vitioſo argumento tantum me eſſe logicum. At ego non ſic argumentatus ſum, ut notaſti, Σύναγμα *eſt* ὑπόστασις, Σύναγμα *eſt etiam* σύστασις, ergo σύστασις *eſt* ὑπόστασις. Aliter apparet in epiſtola mea, quæ Galenum modo citat σύναγμα exponentem σύστασιν & ὑπόστασιν. Nam ſi voluiſſem dicere ὑπόστασιν eſſe *concretionem*, ut tu arbitraris, *& coagulationem lapidis*, non addidiſſem, *Sic Gloſſæ veteres*, Ὑφίσαμαι, *Subſiſto*. Nam alioqui, cum τὸ *Sic* ad priora ſe referat, potuiſſes & hoc mihi adſcribere, *Subſiſtere* me putaſſe idem eſſe, quod *concreſcere ſeu coagulari*. Et tum ſane tantus fuiſſem Grammaticus, quantus nunc fingor logicus. Addideram, in ea ſignificatione Hippocratem vocabulo ὑφίστασθαι uſum

fuiſſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

fuiſſe me putare, ut & verterat Leonicenus, nec non, ut poſtea vidi, Rabelæſus, Mercatus, & Mercurialis. Hic tu, *Dicamus*, inquis, *ex Gloſſarum interpretatione*, arenas in urina ſubſiſtere, *quis me prohibebit intelligere de arenis ſubſidentibus in urina? Quæ ſubſident in fundo matulæ, nonne etiam ſubſiſtunt?* Quod tu ſat multis de ἐφίστασθαι probare volueris ſumi pro *reſtitare & curſum inhibere*, id ipſum poſſum de voce *ſubſiſtere*, ut factum in τῷ ὑφίστασθαι. Sic dixit Livius, *feras ſubſiſtere*, id eſt, excipere & non cedere irruentibus, ut interpretatur Budæus. Et, ne plura proferam, *ſubſiſtere undam* dixit Virgilius, de ea cujus curſus inhibebatur.

Tybris ea fluvium, quam longa eſt, nocte tumentem
Leniit, & tacita refluens ita ſubſtitit unda,
Mitis ut in morem ſtagni.

Qui mihi hanc impoſuiſti legem, ut quamvis ὑφίστασθαι ſumeretur alibi pro ſupprimi, probandum eſſe apud Hippocratem ita intelligendum eſſe, ubi de urinis ſermo eſt: eum velim & demonſtrare τὸ *Subſiſtere* apud quenquam veterum uſur-

uſurpari de urinis, cum ſubſident. Sed de his, cum nihil interpretatio faciat ad textum Hippocratis, plus ſatis philoſophatum eſt.

Poſt verba, rem ipſam inſpiciamus. Verteram Aphoriſmum, *Quibus in urina ſiſtuntur ſabuloſa, illis veſica calculo laborat*. Tibi miram eſſe viſam talem verſionem ſcribis, quod rem latentem ſtatuat ſignum rei æque latentis, & Galeno Signum definiatur, οὗ γνωσθέντος ἕτερον ἀγνοούμενον ἡμῖν γινώσκεται καὶ καταλαμβανόμενον, *quo cognito aliud, quod ignoratum eſt nobis, cognoſcitur, & comprehenditur.* Addis, *Tu verò ex re pariter ignota rem non minus ignoratam cognoſci ac percipi poſtulas.* Quæſo te, Vir nobiliſſime, an hoc latens & obſcurum ſignum eſt, cum quid retinetur in corpore, quod excerni conſuevit ac debet? Nonne in ileoſis & hernioſis, quibus omnimoda κοιλίης ἀπόληψις, *alvi ſuppreſſio,* recte atque ordine præſagimus κοιλίης ἐκκόπρωσιν, uti hic ſtercoris per os rejectionem vocare liceat? *Quomodo*, inquis, *ex tuo interpretamento illius Aphoriſmi, calculus, qui in veſica abſconditus eſt, calculoſæ veſicæ ſignum præ ſe ferret?* Reſpondeo

deo id, quod dixi, arenas, vel ſabuloſa, quæ cum urina excerni conſueverunt, ſi ſiſtantur in veſica, indicare eas ibi in calculum conglobari. Quo non puto ex re pariter ignota rem non minus ignoratam velle cognoſci. Æque enim manifeſtum animadvertere aliquid excerni, quam ſupprimi, quod ante excerni ſolet. Vt ex cohibitis fœcibus prognoſticum ſumitur lethalis, quem dixi, vomitus, ita ex retentis arenis ſignum calculoſæ in veſica concretionis, vel calculi jam concreti. Sed, quia hæc tibi non ſatisfacerent, comprobabo ex Hippocrate, ab ejus doctrina non alienum eſſe indicia petere ab urina ſuppreſſa. Lib. II. Prognoſt. Αἱ ἐκ καταψύξιος οὔρων ἀπολήψιες, κάκισται. *Interceptæ à frigore in acutis urinæ, peſſimæ.* Similiter in Coacis, Ἐν χολώδεσιν οὔρου ἀπόληψις κτείνει συντόμως. *In bilioſis urina intercepta mortem brevi affore ſignificat.* Sic & paullo ante, Κύστις ἀποληφθεῖσα, ἄλλως τε καὶ μετὰ κεφαλαλγίης, ἔχει τι σπασμῶδες. *Veſica intercepta, maximeque cum capitis dolore, convulſionem quandam minatur.* Ibidem, Οὔρου ἀπόληψις καὶ βάρος ἐν νειαίρῃ, σημαίνει ὡς τὰ πολλὰ στραγγουρίην ἐσομένην. *Vrina inter-*

 cepta,

cepta, & ad imum ventrem pondus, u plurimum futurum urinæ ſtillicidium denuntiat. Si dixeris loca hæc quidem indicare de urina ſuppreſſa, ſed non de iis quæ cum ea excerni ſolita, in corpore retinentur, velut ego Aphoriſmum expoſui: dabo alia, quæ propoſito noſtro magis accommodata. In Coacis ita ſcriptum; Καυσώδεσι κατόχως, κάκιστον οὖρον ἐςὶ τὸ ἔκλευκον. *Febre ardente cum alto ſtupore detentis, exalbida urina peſſima.* Quibus verbis conſentit libri IV. Aphoriſmus LXXII. Ὁκόσοισιν οὖρα διαφανέα λευκὰ, πονηρά· μάλιστα δὲ ἐν τοῖσι φρενιτικοῖσιν ἢν ἐπιφαίνηται. *Quibus urinæ alba, & perſpicua, mala: maxime verò ſi in phreniticis apparent.* Color in urinis ſanorum eſt ſubaureus, vel flavus; Cauſus autem & Phrenitis cum oriantur ab humore bilioſo, qui ejuſmodi morbis laborant, bonum eſt, ſi non modo bile tinctas, ſed plane imbutas meiant. Quod ſi ita conſtituti reddant albas urinas, ſignum bilem retineri, & alio deferri, ſcilicet ad caput, quod in catocho, & phrenitide pars affecta; at talis tranſlatio, quia morbum auget, mala. Βέλτιον γὰρ, ut optime Galenus, ὥσπερ ὅλον τὸ νόσημα χολῶδες,

οὕτω

οὕτω καὶ τὰ οὖρα φαίνεσθαι χλωώδη. τὰ δὲ ὑδατώδεα τῶν οὔρων, τοιαῦτα γάρ ἐστι διαφανέα λευκά, παμπόλλην τε τὴν ἀπεψίαν δηλοῖ, καὶ προσέτι τῆς ξανθῆς χολῆς ἅπασαν τὴν ὁρμὴν ἄνω γεγονέναι. *Melius ſiquidem eſt, ut ſicuti totus morbus eſt bilioſus, ſic & urinæ appareant bilioſæ. Aquoſæ autem urinæ (tales ſunt albæ atque perſpicuæ) magnam cruditatem oſtendunt, & præterea flavam bilem totam ad caput rapi.* Hic bilis, quæ ſolebat, & debebat cum urina expelli, cum retinetur, indicat Hippocrati & Galeno; an igitur adeo mirum arenas, quæ cum urina emitti ſolebant & debebant, cum cohibentur, ſignificare eas conglobari, & abire in calculum? Vnum adhuc, ſed inſtituto noſtro proximiorem locum afferam è Coacis: Νεφρῶν ἐξαπιναῖον ἄλγημα, μετὰ οὔρου ἐπισχέσιος, λιθιδίων οὔρησιν ἢ παχέων οὔρων σημαίνει. *Derepente obortus renum dolor cum urinæ ſuppreſſione, calculorum, aut urinæ craſſæ mictionem indicat.* Quia urina ſupprimitur, colligit Hippocrates calculum in cauſſa eſſe, vel craſſos humores, quidni ergo liceat, quia arenæ, quæ excerni conſueverunt, ſupprimuntur, judicare eas coire in calculum? Sed age te ipſum,

 quo

quo major mihi patronus eſſe non poteſt, in auxilium vocabo, &, quod maxime improbas, ex verbis tuis comprobare conabor. Ipſe, qui vulnus inflixiſti, amica manu medicinam facies. Non aliter, quam olim

Vulnus Achilleo quæ quondam fecerat hoſti,
Vulneris auxilium Pelias haſta tulit.

Cum ſcripſiſſes Hippocratem dicere, arenoſa ſæpe excerni ab illis, qui calculum non habeant, quia arenæ illæ non in corpus coierint, ſubjungis: *Cum paucæ numero arenæ, vel arenoſa cum urina exeunt, tum ſignum videtur majorem partem in veſica, vel renibus in lapidem converti, vel jam eſſe converſam.* Si, ut paullo ante ex Avicenna produxeras, qui magna copia arenoſa egerit per urinam, ſignum vix dubium dat, lapidem in ejus veſica, vel renibus non concreſcere, & ſi paucæ numero exeunt, ſignum eſt majorem partem in veſica, vel renibus in lapidem converti, vel jam eſſe converſam: an non mihi ex hiſce verbis tuis firmum & indiſſolubile argumentum petere licet, ſi non paucæ, ſed nullæ arenæ, ante excerni ſolitæ, exeunt, ſignum id

id eſſe, omnes in veſica, vel renibus in lapidem converti, vel jam eſſe converſas? Vide ut ipſe confirmes tuis verbis interpretationem meam, quam tot machinis oppugnas, &, dum diruere vis, veritate coactus ſuffulcis. Ego medicum, qui colligeret ex ſubſidentibus in emiſſa urina arenis calculum hærere in veſica, ſcripſeram exercitatis in arte ludibrium debere. Hic tu iterum mirabundus, Ain' tu? Equidem ajo, & *αἰεὶ ἐρέω*. Agamemnon Homericus ſuas copias cum paucioribus Trojanis conferens, hanc rationem ſupputat Ἰλιάδ. β.

Τρῶας μὲν λέξασθαι ἐφέστιοι ὅσσοι ἔασιν,
Ἡμεῖς δ' ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν Ἀχαιοὶ,
Τρώων ἄνδρα δ' ἕκαστον ἑλοίμεθα οἰνοχοεύειν,
Πολλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο,
Τόσον ἐγώ φημι πλέας ἔμμεναι υἷας Ἀχαιῶν,
Τρώων.

Si velimus Trojanos recenſere incolas,
Nos autem in decades digeramur Græci,
Et ex Trojanis viros ſingulos ſumamus,
qui pincernam agant,
Multæ certe decades deſideraverint pincernam,
Tantũ ego puto plures eſſe filios Græcorum
Trojanis.

Ita vere poſſum aſſerere, ſi ratio ineatur eorum, quibus in urina arenæ ſubſident abſque veſicæ calculo, cum iis, qui illo ſimul laborant, & hiſce συμπόταις (ut ſolent ita affecti Baccho potius, ut ſtatuis, quam Nymphis litare) præbendum ſit à pincerna calculoſo δέπας ἀμφικύπελλον, multas decades carituras pincerna. Dicis ſufficere in Medicina, quamvis non ſemper, ſi ſæpius ita fiat. Recte. Sed rarius multo ejus veſica λιθιᾷ, qui cum urina arenas excernit. Atqui, ut ſcribit Galenus Comm. 11. in Prorrh. οὐ τῶν σπανίων, ἀλλὰ τῶν ἢ διηνεκῶς, ἢ ὡς τὸ πολὺ γινομένων εἰς τὰς προῤῥήσεις χρήζομεν. *non raris, ſed illis, quæ perpetuo, vel ut plurimum contingunt, in prædictionibus utimur.* Non decimus, non vigeſimus eorum, quibus arenæ cum urina expelluntur, laborat veſicæ calculo, Imo & è majori numero vel duo, vel nemo. Hoccine ergo ſignum ex arte, & ingenio Hippocrateo? Negabat Carneades apud Ciceronem, ullam eſſe artem, niſi quæ cognitis, penituſque perſpectis, & in unum exitum ſpectantibus, & nunquam fallentibus rebus contineretur. At ſignum hoc de arenis utplurimum fallere, raro

id,

id, quod vis, indicare, malo propriis oculis, qui hoc millies viderunt, fidem habere, quam quorundam ἰατρευσόντων ſcriptis, qui de morborum ſignis non à ſe obſervatis judicant, ut cœci de coloribus. Nam ut ſcribit Hippocrates περὶ εὐσχημοσύνης, Καλὸν ἐκ τοῦ διδαχθέντος ἔργου λόγος. *Pręclara res eſt, quę ex opere, quod quis didicit, proficiſcitur oratio.* Εἰ δὲ μὴ ἐξ ἐναργέος ἐφόδου (lubens Semonis noſtri verbis loquor, ἐκ παραλόγ.) ἐκ δὲ πιθανῆς ἀναπλάσιος λόγου, πολλάκις βαρεῖαν, καὶ ἀνιαρὴν ἐπήνεγκε διάθεσιν· οὗτοι δὲ ἀνοδίην χειρίζουσι. *Si verò ex non evidenti obſervatione, verum ex probabili rationis fictione initium ducatur, plerunque gravem, & moleſtam infert affectionem: hi verò viam inviam ingrediuntur.* Docuerat me experientia, non modo in ægrorum, ſed & ſanorum urinis ſabuloſa quotidie ſubſidere, quibus nullus in veſica calculus. Hic ego non de calculoſis, ægros intelligebam, ut mea verba obtorto collo rapis, ſed aliis morbis affectos, quos ſæpe tum arenas cum urina vidi excernere, cum nunquam ante excreviſſent. Id fieri ob imbecillitatem renibus à morbo illatam in libro meo de

Calculo annotavi. Sed quid ſi dixero, t
mihi hic iterum amicam manum por
rigere, dum laudas hæc Avicennæ, S
quando ſani, & maxime ſenes meian
urinam nigram, cum dolore, aut ſine do
lore, ſignificare, quod lapis gignitur in ve-
ſica. Cur vero eos, qui arenas ſine dolo-
re, aut moleſtia ejiciunt, non ſanos vo-
cem, cum ſanitas actionum integritate,
morbus actione aliqua manifeſte læſa
medicis definiatur? Pro tali te non ha-
bes, qui ſæpius arenoſa cum urinis red-
dere te ſcribis. Non minus tamen ve-
rum eſſe contendis Hippocratis Apho-
riſmum, quod multi arenulas reddunt
cum urina, qui nunquam nec renum,
nec veſicæ calculo afficiuntur: nec quod
multi calculo laborant, qui tamen non
fundunt arenulas aut ſabuloſa. Reſpon-
deram ob utrumque falſum, & falla-
cem fore divinum illum ſenem, qui Ma-
crobio nec falli, nec fallere ſcivit. *Immo,*
reponis, *& falſus eſt aliquando, quod ipſe*
de ſe eſt faſſus, & proinde falſus ipſe prior,
fallere alios deinde potuit. Iſtud quoque
notarunt Celſus, Plutarchus, & Quinti-
lianus, adduntque magnum virum erro-
res ſuos confeſſum eſſe, ne poſteri erra-
rent,

rent, & deciperentur eadem ratione, qua ille ante deceptus erat. Reſpexiſti procul dubio cum illis locum in lib. v. Epidem. ubi author ingenue fatetur opinionem ſuam fefelliſſe capitis ſuturas in ſe teli noxiam continentes. Ἔκλεψάν μου, inquit, τὴν γνώμην αἱ ῥαφαὶ ἔχουσαι ἐν σφίσιν ἑωυτῇσι τοῦ βέλεος τὸ σίνος. At hoc inter Medicinæ, quæ manu operatur, ut & calculum veſicæ non noſſe, vitia numerat Hippocrates lib. 1. de Morbis: Κατὰ δὲ χειρουργίαν οὐκ ὀρθῶς εἰσι τάδε· μηλῶντα κεφαλὴν μὴ γινώσκειν, εἰ τὸ ὀστέον κατέηγε· μήδ' ἐς κύστιν αὐλίσκον καθιέντα, δύνασθαι καθιέναι· μήδε λίθου ἐν κύστει ἐνεόντος, γινώσκειν. *Capitis os ſpecillo admoto, fractumne ſit, non dignoſcere, & fiſtulam in veſicam immiſſam demittere non poſſe, neque lapidem in veſica eſſe ſcire.* Sed qui optime noſti Galenum, & alios librum illum v. ἐπιδημιῶν ab Hippocratis operibus abjudicare, vides me negare poſſe, Semonem noſtrum fuiſſe faſſum, ſe eſſe deceptum, & falſum in ſuturis. Sed illud multum urgere non eſt neceſſe. Cum enim hominis ſit, ut ait Cicero, errare, labi, decipi, non putandum eſt eum adeo alienum fuiſſe ab humano omni, ut errare

non potuerit. Scriptum eſt ab Hippocrate, Γυνὴ οὐ ποδαγριᾷ, *Mulier podagra non afficitur*. Quod quamvis falſum ſit, non tamen falſum fuiſſe Hippocratem ſtatuit Galenus. Et ei ὁμόψηφος Seneca Epiſt. XCV. refert id in fœminarum intemperantiam, quæ non fuerit ævo Hippocratis. *Maximus ille medicorum*, inquit, *& hujus ſcientiæ conditor fœminis nec capillos defluere dixit, nec pedes laborare. Atqui hæ jam & capillis deſtituuntur, & pedibus ægræ ſunt. non mutata fœminarum natura, ſed vita eſt. Nam cum virorum licentiam æquaverint, corporum quoque virilium vitia æquaverunt.* Non minus &c. *Quid ergo mirandum eſt, maximum medicorum & naturæ peritiſſimum, in mendacio prehendi, cum tot fœminæ podagricæ calvæque ſint? Beneficium ſexus ſui vitiis perdiderunt: & quia fœminam exuerunt, damnatæ ſunt morbis virilibus*. Non ipſe igitur falſus alios fefellit, cujus verba, tanquam dei voces veneratur Galenus, utpote veritatis & ſcientiæ philoſophi, quemadmodum merito eſt appellatus Ariſtoteli. Hunc tantum medicinæ dictatorem poſuiſſe calculoſæ veſicæ ſignum in arenis
cum

cum urina excretis, eaſque certum eſſe, ut vis, & indubitatum calculi veſicæ indicium, aliter experientia edoctus, non poſſum tibi concedere. Quod uſu ipſo condiſcitur, nullam fidei authoritatem deſiderat. At *oppido perquam mirum tibi videtur, antiquis medicis eandem experientiam non æque idoneam fuiſſe magiſtram, cum tamen in diſſectionibus corporum æque eſſent verſati, & ἀνατομικὴν haud minus callerent, quam noſtri.* Mirum mihi hoc dici ab eo, qui adeo in Hippocratis, & veterum ſcriptis verſatus eſt. Tam rudis, & indigeſta fuit veterum Ἀνατομικὴ, ut ante Dioclis Caryſtii, aut Herophili tempora, vix quicquam exacte de ea literis ſit traditum. Ortus & propagatio venarum Hippocratea, ab Anatomicis noſtris merito exploditur. Latuere priores medicos νεῦρα παλινδρομοῦντα, *nervi recurrentes*, cum tamen ſint præcipua vocis organa. Quod pulcherrimum inventum Galeno debemus, qui jure tanti eos facit, ut ſcribat lib. VI. de Vſu partt. cap. XV. non ſatis ſe pro merito ob illos poſſe laudare ejus ſapientiam ac potentiam, qui animalia fabricatus eſt. Notat ipſe non uno loco pluri-

mos

mos medicorum vetuſtiorum in diſſe-ctionis arte, & partium corporis humani cognitione errores, & ignorantiam. Cum manibus nihil ulterius inquirerent, pedibus in omnes ejus Anatomicas ſententias ivere Oribaſius, Theophilus, Arabes, & quotquot ante Veſalium fuere Anatomici, alterum poſteris in re Anatomica Galenum. Hic eſt Andreas ille Veſalius, Bruxellenſis, Belga, qui nondum expleto octavo, & vigeſimo ætatis ſuæ anno, ediddit ſtupendum opus de humani corporis fabrica, in quo luculenter oſtendit ex uberrima meſſe Galenum non inane ſpicilegium junioribus medicis reliquiſſe. Qui ἀνατομὴν penitus cognitam fuiſſe putas veteribus, audi de hoc Veſalio vel unicum (plura poſſem dare) teſtimonium doctiſſimi apud Lovanienſes nuper medici, P. Caſtellani. *Qui*, ſcribit, *medendi laborem fruſtra ſuſcipi norunt ab iis, qui naturam corporis humani cognitam, penituſque perſpectam non habent, ſuis etiam momentis rectiſſime perpendunt, quantum ægra mortalitas ingenio Veſalii debeat, qui Anatomen & mutilam, & erroribus obſitam, adeo fœlici conatu reſtituit, & explevit, ut*

ante

ante eum rudis, & inchoata ſolum, ab eo autem perfecta, & omnibus numeris abſoluta fuiſſe videatur. Sic memini Bononiæ olim mihi dictum ab eximio Anatomico, Fabritio Bartoleto, quotquot poſt Veſalium de re Anatomica quid literarum monumentis tradidiſſent, omnes medullam operum ſuorum ex ejus ſcriptis hauſiſſe. Idem ſcribit Veſalius de iſtis, qui poſt Galenum ſcripſere, λόγῳ, οὐκ ἔργῳ Anatomici. *Qui*, ut vere inquit, *ſi quid lectu dignum tradiderunt, ex Galeno id ſunt mutuati. & per Iovem ſtudioſe ſecanti, nihil unquam minus aggreſſi videntur, quam humani corporis ſectionem*, &c. Ejuſdem farinæ mortales ſeculum prius etiam tuliſſe, non eſt ambigendum. *Si veteres in diſſectionibus corporum æque fuerunt verſati, quam noſtri*, cur tam multa poſt eos inventa, quæ illos fugere? Cur ignorarunt tria auditus oſſicula, quæ à forma *Incus*, *Malleolus*, & *Stapes* nomen ſortita ſunt, quorum priora duo primum reperiſſe fertur Iacobus Carpenſis, quem inſignis Anatomicus, Gabr. Fallopius primum Anatomes reſtauratorem appellat, tertii inventionem ſibi vendicant Ingraſſias, Co-

lumbus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

lumbus, & Euſtachius, accurate itidem humani corporis particulas perſcrutati. Quicquid ſit, tria hæc oſſicula ante ſeculum fuere incognita, cum tamen egregius eorum in auditu ſit uſus. Scripſit mihi nuper Lutetia magnus naturæ interpres P. Merſennus, in ſurdo & muto à nativitate poſt mortem deprehenſum fuiſſe defectum oſſiculi Incudis. Hic utriuſque affectus cauſſa cenſeri poſſit συμπάθεια, quæ auribus eſt cum vocalibus organis, ab Ariſtotele Problematum ſect. XXXII. demonſtrata. Hinc enim, qui à prima conformatione ſurdi ſunt, pariter obmuteſcunt. Cauſſas proximas Anatome ſuggerit. Primum inteſtinorum Herophilus δωδεκαδάκτυλον, ſive duodenum appellavit, à duodecim digitorum longitudine. At id vix quatuor, ac rariſſime ſex digitos æquare, nunc obſervant Anatomici. Tantumne à corporibus veterum differunt, οἷοι νῦν βροτοί εἰσιν, *quales nunc ſunt homines?* Sic certe antiquitatis reverentia excuſat Clariſſimus Bauhinus, quod ſcilicet homines minoris, quam olim, hoc tempore ſint ſtaturæ. Hoc cum ab aliis abunde excuſſum ſit, non eſt quod hic iterum ad obruſſam exigamus.

Noſtra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Noſtra demum ætate innotuit Valvula, ad coli inteſtini principium, oſtioli inſtar, deorſum ſpectans, ut fœcum refluxus prohiberetur. Hujus ſe inventorem eſſe mihi olim Baſileæ prædicabat diligentiſſimus idem Anatomicus Caſp. Bauhinus, quem ei quoque viro honorem in publicis diſſectionibus deferre ſolebant duo Anatomiæ Patavinæ lucida ſidera, Aquapendens, & Placentinus. Venæ lacteæ, à lacteo humore, quem continent, ſic dictæ, quia tantum in vivis animalibus apparent, hactenus latuere, donec magnus naturæ indagator Gaſſendus eas inveniret, quas nos etiam in ſectione vivorum canum ſatis manifeſtas conſpeximus. Sed hæc, quamvis plurima ſuperſint, de manca, & imperfecta veterum anatome attuliſſe ſufficiat. Addam & alia, in quibus poſt natis cedunt. Generalia morborum omnium ſigna petuntur ex pulſu & urinis: quorum ille cordis, & arteriarum conſtitutionem, & quale ſit corporis robur indicat, hæ jecoris humorumque ſtatum, & morbos ex his genitos repræſentant. Quare Medicis exacta utriuſque cognitio ſummopere neceſſaria eſt. At exactam non habuere veteres.

Ars

Ars Pulſuum, ſive motus arteriarum, qualis hodie in uſu eſt, vix nota fuit Hippocrati, certe non admodum exculta, ut fatetur ipſe Galenus, qui multis eam libris explicavit, ſed argutius, quam certius, aut utilius. Poſt eum, & Philaretum, fœlicius id proſequuti ſunt recentiores medici. Veteres quoque de Vrinis imperfectam habuere notitiam, multaque neceſſaria ignorarunt. Sed quia vetuſtioribus major apud te fides, audi Theophilum, cujus verba, quod prolixiora ſint, Latine tantum apponam: *Hippocrates* (cum ei tamen ſit A & Ω) *circa has res invigilans, parva quædam, certeque ſpecioſa, quaſique florem hujus negotii, paſſim obiter modo attigit: neque urinarum genera, neque ſpecies, neque differentias, neque cauſſas, neque judicium, neque prævidentias diſpoſitionum futurarum præter naturam, vel ſanorum corporum, vel ancipitum ægrimoniarum, neque alia multa, quæ numeris omnibus abſoluta diſputatio poſcere videtur, adamuſſim abſolvit. Compari modo & Galeno in eo, quem* περὶ κρίσεως *inſcripſit, libello, ubi res, quæ ad urinæ diſciplinam ſpectant, carptim tractat, neſcio quonam pacto parvæ*

parvæ curæ fuit, de hac re non curioſius ſollicitiuſque diſputare. Bonam namque negotii portionem, vel omnino intactam, vel inchoatam tantum, vel parum denique enucleatam de urinis, ſive genus, ſive ſpecies, ſive differentias conſideres, diſciplinam reliquit. Poſt hos deinde longo temporis tractu Magnus medicus atque philoſophus, ratione quidem, ſed ſine periculis uſu (qui mater artium exiſtit) obſervatis, ſcientiam de urinis poſteris tradere aggreſſus eſt. haud abſurda ſane diſtributione de lotiis diſciplinam auſpicans, de eorum differentiis & ſpeciebus, plus quiddam aliis ſcripſiſſe videtur: de prognoſticis verò, quæ ex urinis ſumuntur, pluribus omiſſis, claudam & ipſus quoque de lotiis artem tradidit: adeò quidem ut ad perfectam earum rerum cognitionem, à poſteris medicæ rei ſtudioſis ſectatoribus millia deſiderentur, & ſeſe extricare non potentes, abſolutiorem ejus rei ſcientiam indagare conantur. Et quanquam ipſe Theophilus abſolutam omnibus numeris ſe ſuſcipere ſcripſerit de Vrinis diſputationem, & diligentius, quam alii, in hanc rem incubuiſſe judicetur Actuario, imperfectam tamen hic eum adhuc tractatio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ctationem iſtam reliquiſſe dicit, ut qui ab ipſa velut experientia orſus, neque differentias, neque cauſſas, neque alia, quibus tractatio abſolvitur, poſuerit. Poſſim præter hæc, ſi opus eſſet, demonſtrare in aliis morborum ſignis, ut & cauſſis, ac remediis, multa reperta fuiſſe à recentioribus, quæ *antiqui medici magiſtra experientia* non fuere edocti. Hinc non abſurde dictum eſt, nos eſſe inſtar pumilionis, qui ſupra gigantis collum erectus, &, quod ipſe gigas, videt, ac porro, quanto gigante altior eminet, tanto plura deſpicit. Ita dies diem docet, ac facile eſt inventis aliquid addere. Quare priſcis tot bonorum authoribus multum debemus, eorumq; ſcripta nobis ſunt reverenter, & benigne interpretanda; quod in Aphoriſmo noſtro conatus ſum. Et ſane ſi quid in Hippocratis operibus errori vicinum videtur, malo credere à mala manu id iis inſertum, quam à tanto viro falſi quid prolatum eſſe. Nam, ut ſcribit Galenus ad part. 1. ſect. 1. Libri de humoribus, cum Pergameni, & Alexandrini reges bibliothecis ſuis magno pretio libros conquirerent, nonnulli nomen Hippocratis ſunt ementiti, alii lucri

cauſſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

cauſſa quædam addiderunt. Inter ea, te repugnante, Aphoriſmum noſtrum ponere non auderem, quamvis id arbitrentur eximii medici, qui mecum ex vulgari ſenſu minus verum eſſe judicant, cum tamen veriſſimus eſſe debeat. Superat enim, vel Suida teſte, Aphoriſmorum liber omne humanum ingenium, accurate ſcilicet conſcriptus ab eo, qui Galeno audit perpetuus naturæ, & medicinæ dictator, & per omnia diis potius, quam hominibus comparandus. An igitur male dixiſſe recte arguor, Aphoriſmos medicis jure haberi pro Æſculapii oraculis? *Recte*, inquis, *addidiſti Æſculapii. Si pro Æſculapii abſolute dixiſſes, tum hoc tibi negaſſem. Scis autem, quam non ſemper vera ſint Æſculapii oracula. Quæ pater ipſius Apollo funditabat, certiorem iis fidem arbitrata eſt gentium credulitas. Non idem tamen ſenſere de filii oraculis. Quis enim Æſculapium unquam oracula dictare ſcripſit?* Hanc notam ſcilicet effugere potuiſſem, ſi, cum Theophilo, Apollinem ſcripſiſſem pro Æſculapio, patrem pro filio. Vtrique inventio Medicinæ cum tribuatur à veteribus, Æſculapium potius nominavi, quia hunc magis pro

ſuo

ſuo agnoſcunt medici. Vnde Plutarchus ſcripſit VIII. συμποσιακῶν XIV. Τοὺς ἰατροὺς Ἀσκληπιὸν ἔχοντας ἴσμεν ἡγεμόνα. *Medicos Æſculapium ſcimus habere ducem.* Ab hoc etiam Ἀσκληπιάδαι, & Ἀσκληπιαδῶν παῖδες vocantur Medici. De Apollinis oraculis conqueritur ſervus apud Ariſtophanem Pluto:

— τῷ δὲ Λοξίᾳ,
Ὃς θεσπιῳδεῖ τρίποδος ἐκ χρυσηλάτου,
Μέμψιν δικαίαν μέμφομαι ταύτην, ὅτι
Ἰατρὸς ὢν καὶ μάντις, ὥς φασι, σοφὸς,
Μελαγχολῶντ' ἀπέπεμψέ μου τὸν δεσπότην.

De Apolline, qui ex tripode ſuo aureo
Ambigua ſolet reſponſa dare quærentibus,
Non injuſtam hanc querimoniam habeo; quod bonus
Cum ſit medicus, & vates, ut dicunt, bonus,
Herum meum dimiſit à ſe ægerrimum.

Equidem non crediderim plus te fidei habere ambiguis, & obſcuris τοῦ Λοξίου oraculis, quam Ἀσκληπιῷ ἥρωι παντοδαπῶν ἀλεκτῆρι νόσων, ut Pindaro dicitur, *Æſculapio heroi omnigenorum propulſatori morborum.* Non fuderit hic ex aureo tripode oracula, ægris tamen in ejus

templo

templo cubantibus, per ſomnium valetudinis curationem præſcribere credebatur. Hoc videre eſt apud Plautum Curculione, & in citata Ariſtophanis comœdia, ubi cœcus ille Plutus ἐν Ἀσκληπιοῦ, *in Æſculapii æde* dormiens, viſum recepiſſe narratur. Idem tabulæ in antiquis deſcriptionibus teſtantur; & eo alluſit fortaſſe Ovidius xv. Metam.

Cũ deus in ſomnis opifer conſiſtere viſus.

Iſta verò, quæ ad ſanitatem faciunt, vere ſunt & habentur pro Medicorum oraculis. At ſi *abſolute* dixiſſem, *Aphoriſmos jure haberi apud Medicos pro oraculis, tum*, inquis, *hoc tibi negaſſem.* Sed an non obſecro oraculum etiam ſumitur apud elegantioris notæ ſcriptores in genere pro eximio, & veluti divino eximii alicujus viri dicto? Aliorum alii, magnus Eraſmus noſtrâs laudat Ariſtotelica oracula. Non verò crediderim Ariſtotelem potius dicendum eſſe oracula edidiſſe, quam Æſculapium. Equidem authoritate Eraſmi, & Eraſmo ſimilium, quos hic authores habeo, nullius reprehenſionem reformido, quod non ſemel dixerim, in rebus dubiis me conſuluiſſe oraculum Salmaſii; & hoc, quod dediſti de

Cal-

Calculo, Aſclepiadarum nemo negabit, digniſſimum eſſe vel Æſculapio, vel, ſi mavis, Apolline, quamvis non τῷ λοξίᾳ. Prolixius, quam decuit, in his vagatus ſum, quia non poteram ſilentio præterire, quod cenſura tua dignum judicaſſes.

Scripſeram ſi ex vulgari interpretatione, quam defendis, Aphoriſmus intelligeretur, Hippocratem ſibi contradicere, ut qui ipſe ſtatueret arenas eſſe ſignum calculi veſicæ, quod alibi in veteribus reprehenderit. At te ullam in Hippocrate contradictionem cernere negas, ludiſque lepida ſimilitudine: *Qui dixerit corvi caput eſſe nigrum, ſi mox etiam dicat eundem corvum nigram habere caudam, an ſibi contradicet?* Minime. Sed ille ſibi contradicet, qui dicat corvi caput eſſe nigrum, & alibi redarguat eos, qui nigrum id eſſe affirmaverint. Ex locis contrariis juxta ſe poſitis veritas meæ aſſertionis luce meridiana clarius eluceſcet. Aphoriſmi noſtri hæc ſunt verba, Ὁκόσοισιν ἐν τῷ οὔρῳ ψαμμώδεα ὑφίσταται, τούτοισιν ἡ κύστις λιθιᾷ. *Quibus in urina arenoſa ſubſident, iis veſica laborat calculo.* Libro verò de internis affectionibus iſta ſcripſit, Πολλοὶ δὲ τῶν ἰητρῶν οἱ μὴ συνιέντες

τὴν

τὴν νοῦσον, ἐπὴν ἴδωσι τὴν ψάμμον, δοκέουσι λιθιῆν τὴν κύστιν. καὶ ταύτην μὲν οὐ· τὸν δὲ νεφρὸν λιθιῆν. *Plerique verò Medici cum morbum* (agit de Nephritide) *non noſcant, ſi arenam videant, veſicam calculo laborare exiſtimant. Hæc autem minime, ſed ren calculo laborat.* Manifeſta contradictio. Vno loco aſſerit arenas eſſe ſignum calculi veſicæ, altero id minime verum eſſe notat. Faceſſat igitur, & ad ſuos abeat corvus iſte cum capite & cauda nigra. *Sed quæſo te,* inquis, *an ſibi contrarius, qui cum uno loco affirmaverit renes* λιθιᾷν, *& hanc* λιθίασιν *arenarum per urinam ejectione demonſtrari, ſi alio loco ſcribat veſicam ſimiliter* λιθίασιν *pati, & hujus* λιθιάσεως *demonſtrativum ſignum extare in urinis arenoſa hypoſtaſi præditis?* Quæſo item te, Nobiliſſime eruditorum, an ſibi non contrarius, qui cum uno loco affirmaverit λιθίασιν veſicæ, arenarum per urinam ejectione demonſtrari, ſi alio loco taxet ac reprehendat eos, qui idem affirmant. Quare recte me ſcripſiſſe putabam neutiquam illud ſcitum, ut ſcripſeras in primis literis, eſſe Hippocratis, cum tu poſtea reſpondes, *Nempe illud non vis eſſe ſcitum Hippocratis,*

quia nimirum ſcribat ex arenarum effuſione colligi λιθίασιν veſicæ. Quid oppones Galeno. & aliis medicis, quotquot poſt illum vixere, qui idem aſſerunt? In promptu oppoſitio. Cum id quandoque tantum (ut Hippocrates ipſe docuit, & poſtea plenius probabitur) aliis λιθιάσεως ſignis adſit, non poſſunt arenæ ſolæ haberi pro proprio, certo, & pathognomonico, ut tu aſſeris, calculoſæ veſicæ ſigno, ac proinde nec pro ſcito Hippocratis id confirmante. Ad hæc, quæ ſequebantur in mea, *Galenus ipſe teſtatur manifeſte errare Aphoriſmum, quia tantum veſicæ, non etiam renum meminit,* notas in reſponſo: *Negabas modo ſcitum eſſe Hippocratis, quia falſum eſſet, ex arenoſis egeſtis poſſe ſtatui de ſigno calculi veſicæ. Nunc eſſe, ſed eſſe falſum vis.* Egone hoc indicio quaſi ſorex turpiter me dedi? Piget pudetque me, quem tantum facis logicum, ἀλογιστίας, quod capere ſcilicet nequeam, idem plane eſſe, citare Galenum manifeſte errare Aphoriſmum teſtantem, & eum inde pro ſcito Hippocratis, quod prius negaveram, agnoſcere. Quomodo hæc recto ſtet fabula talo, equidem nullus video. Nec melius

(non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

(non meliore utique cenſura) cenſes me adduxiſſe Vegam, quaſi pro mea militaret ſententia. *Videmus multos*, ſcribit Vega, *arenulas mingere, eæque cum cohibentur, prædicimus calculum futurum. Cum enim ſemel excretæ fuere, majorem movent calculi ſuſpicionem cum retinentur, quam cum minguntur.* Hic ſcilicet, te judice, pro patrono adverſarium elegi, *Et patior telis vulnera facta meis.* Ita enim ſcribis: *Haud poteras cujuſquam auctoris verba referre, qui plus tibi adverſetur, quam hic facit. Putaſtine illum pro te facere? Non ita mihi videtur. Immo, ſi quid judico, jugulum petit tuæ aſſertioni. Non dicit Vega abſolute & ſimpliciter ex arenulis in veſica cohibitis prædici calculum futurum, in quam ſententiam tua expoſitione refingis Aphoriſmum Hippocratis: ſed ubi ſemel excretæ fuerint arenulæ, ſi ſupprimi poſtea cœperint, tum ſuſpicionem eſſe, immo ſignum calculi.* Quid! anne verba illa jugulum petunt meæ aſſertioni, qua idem plane à me ſtatutum eſt? Non eſt ovum ovo ſimilius, ac proinde nihil prorſus mihi adverſatur Vega. Exponi poſſe ſcripſeram Aphoriſmum in lib. de Calculo, quaſi Hip-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

pocrates voluiſſet eos veſicæ calculo la-
borare, quibus ſabuloſa, quæ excerni ſo-
lent, in urina (hoc nomen etiam in veſic
obtinet) remanent, ac in veſica ſiſtun-
tur. Non putarem te animadvertiſſ
hunc locum, niſi in poſterius hoc, de uri-
na hoc nomen etiam in veſica obtinen-
te, animadvertiſſes, quam notam in li-
mine hujus epiſtolæ eliminatam arbi-
tror. Qui vulneri medelam afferre co-
natus es, nullam rationem carnis proxi-
mæ habuiſti, quam licet ſanam cathære-
ticis ſanandam ſuſcipis. Aliud enim ni-
hil volunt tua, quæ ſequuntur: *Citati*
& productis Vegæ verbis, quæ ſuperius at-
tulimus, ut probes cauſſæ tuæ ea velifica-
ri, ſtatim infers: Nullum itaque Vega
ſignum calculi, arenæ cum urina emiſ-
ſæ, ne quidem renalis, niſi ſubſiſtant; ſive
ſiſtantur in renibus, aut in veſica. *Pace*
tua, & cum bona venia dixerim, non
probas mihi, quod dicis, & aliud ipſe Ve-
ga docet. Nam his arenis in veſica ſubſi-
ſtentibus, nullam ſigni certitudinem de
calculo indicando attribuit, niſi ante ſe-
mel excretæ fuerint. Nec ego aliter at-
tribui, neque aliud quam Vega loco ci-
tato ſtatui, quam eos veſicæ calculo la-
borare,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

borare, quibus ſabuloſa, quæ excerni ſolent, in urina nondum excreta remanent. Sed non ſolum cum Vega, ſed & tecum ipſo mihi hæc diſcordia concors. Id manifeſto oſtendunt hæc verba tua: *Vbi ergo, qui multas egerebat arenulas, amplius egerit nullas, ſuſpicio datur ex arenulis, quæ egerebantur, σωάγμα in veſica fieri.* Sed quæ ſequuntur, non video quid ad rem faciant: *Cæterum ſi quis nullas unquam excreverit arenulas, ſi ſubito urina ejus cohiberi incipiat, & ἰσχουρίαν inde patiatur, cum tam multæ aliæ ſint ἰσχουρίας cauſſæ, præter ſuppreſſam ex calculo urinam, quis poſſet hanc urinæ difficultatem imputare arenis intra veſicam detentis ac ſuppreſſis?* Nemo hercule, nemo. Quod non ignorarem alias eſſe ἰσχουρίας cauſſas, nullam ejus mentionem feci; quare neſcio cur eas huc afferre, meque ex iis coarguere volueris. Fruſtra igitur infers, *ſuppreſſionem urinæ meam interpretationem tantum aſtruere.* Octo cauſſas ex Galeno affers, quæ ἰσχουρίαν pariunt. Ex his cum ſeptem ſua ſigna habeant, *octava*, inquis, *λιθίασις ſine dubio etiam præmittit aliqua ſigna, quibus indicari & prædici poſſit.*

Quæ ſunt illa? Tu dices ſuppreſſas cum urina arenas. At hic effectus λιθιάσεως *non ſignum.* Miror tibi mirum videri ef fectum etiam ſignum eſſe, cum non ignores ſolos effectus Logicis pro ſigni haberi, eoſque demonſtrationem à ſi gno eam appellare, quæ ab effectu eſt An igitur non recte dicerem, ſuppreſſa cum urina arenas, ſi ante excerni con ſueverant, ſignum eſſe (quamvis & cauſ ſam, quæ Medicis quoque pro ſigno) λι θιάσεως, quæ ἰσχουρίαν intulit? *Quipp* (muremus clypeos, & te tuis, niſi me potius, armis oppugnem) *ſi vel ſeme aliquando emiſſæ fuerint, & ſiſti poſte cœperint, tum calculus in cauſſam* ἰσχου*ρίας potius, quam quælibet alia res trah poteſt.* Vide quam mihi tecum conve niat. Mox tamen quæris, ſi ſabuloſa in urina ſiſtuntur intra veſicam, quæ cauſſ ſit? Reſpondes ipſe, *Non certe urina eſt Atqui ex tua expoſitione in urina ſiſtun tur. Potius arena illa ſiſteret urinam quam ab ea ſiſteretur. Immo certum eſt ſi tum ſiſtatur urina, non ab alia cauſſ ſiſti, quam ab arena, quæ in veſica ſit Alterutrum profecto neceſſe eſt, ut urin ſiſtat arenam, aut arena urinam.* Arena

vix unquam; niſi magna copia ſibi mutuo adhærentes, collum veſicæ obſtruant; quod ſæpius fit à calculo. Quare neutrum illud ſemper neceſſe eſt, ſed ſufficit facultatis excretricis imbecillitas. Quoties nimirum veſica debilis, non ſatis percipit arenarum ſtimulum, quo ab iis ad expulſionem irritatur. Nolo hic ſuppetias à Galeno, Avicenna, vel aliis, cum Pelias haſta ad manum ſit, hoc eſt, tua ad illius locum verba. *Hoc vult*, inquis, *Avicenna, qui arenas excernunt, hoc eſt, materiam calculi, ſignificare magnam ſibi ineſſe virtutem, & facultatem ſuperflua expellendi, quia nimirum non dant tempus materiæ, ut in veſica vel renibus diutius deſideat, ſed eam prius ejiciunt, quam in corpus calculi queat ſpiſſari.* Si magna facultas expellit, ergo à parva ſive debili, cum expellere non poſſit, retinentur arenæ, non verò ab urina. Multis ſat hactenus rationibus probatum à me puto, quale ſignum ſint arenæ in urina emiſſa ſubſidentes calculoſæ veſicæ ex vulgari, quam defendis & propugnas acriter, Aphoriſmi Hippocratei interpretatione; quæ ſi parum ponderis apud te habebunt, idem authoritate inſignium

medicorum confirmabo. Galenus in Comm. dicit manifeſte errare Aphoriſmum. ἡμάρτηται, inquit, φανερῶς ὁ ἀφοριϛμός. Iacobus Hollerius, medicus Pariſienſis, itidem in Comm. negat arenas conſtans eſſe ſignum calculi. Ludovicus Mercatus, Hiſpaniæ regis protomedicus, lib. IV. de Morb. internis cap. XI. producens hunc Aphoriſmum, ſignum hoc ex arenis tam incertum, & infidum eſſe ſcribit, ut nullum aliud reperiri poſſit incertius. At tu vis eſſe certum, proprium, & pathognomonicum. Proſper Martianus, medicus Romanus, notis in Aphoriſmum noſtrum, putat eum deſumptum eſſe ex libro aliquo eorum medicorum, quos notat Hippocrates ex arenis judicaſſe de veſica calculoſa. *Si enim*, inquit, *Hippocrates exiſtimat ob renum calculoſam affectionem, nullo modo affecta veſica, arenulas mingi, quomodo nunc* (ſcil. in Aphoriſmo) *dicere potuiſſet, ubi in urina ſubſident arenoſa, veſicam calculo laborare? Rejiciatur ergo Aphoriſmus iſte, tanquam Hippocratico nomine indignus. nam & ipſa experientia vitioſum eſſe indicat, cum quotidie obſervetur, abſque ullo veſicæ vitio arenulas mingi.*

Vide,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Vide, ut nobiliſſimus medicus δὶς διαπασῶν diſcrepet à tua ſententia. Tu Aphoriſmum habes pro ſcito Hippocratis, & forte pro Apollinis oraculo: ille Hippocratico nomine indignum cenſet. Legiſti, quantum ex incomparabili Reſponſo tuo animadvertere potui, Prælectiones in hunc Aphoriſmum Hier. Mercurialis. Apponam ipſa celeberrimi medici verba: *In ipſo Aphoriſmo nullum alium ſcopum habet Hippocrates, quam docere, quomodo ex ipſis contentis affectus natura interdum dignoſcatur. & dixi, interdum dignoſcatur; quoniam ſæpe uſu venit, ut ubi lapis eſt in veſica, arenæ, quæ antea ejiciebantur, non amplius* (neſcio quid majus contra te, pro ſententia mea dici poſſit) *compareant, ſcilicet iis ipſi lapidi adhæreſcentibus & conglutinatis; imo etiam ſæpe exeunt arenulæ, neque tamen eſt ullus in veſica lapis, adeo ut hæc ſententia nullo pacto ſit ſempiternæ veritatis, ſi eo modo, quo ſcripta eſt ab Hippocrate, intelligatur, ſcilicet ubi in urina ſubſident arenoſa, eos veſicæ calculo laborare: & forſan hæc eſt ratio, propter quam nuſpiam alibi apud Hippocratem hæc ſententia reperiatur, licet in fine libri ſecundi*

de nat. hum. nonnihil reperiatur de uri
na arenoſa, ſed in alium ſenſum. Hic e
ille locus, quem in eundem ſenſum pr
te adducis, Ὁκόσοισι δὲ ψαμμώδεα ὑφίστα-
ται, ἢ πῶροι ἐν τοῖσιν οὔροισι &c. Sed non t
latet, librum illum ſecundum, ſi pro t
faceret, me cum Galeno, tanquam ſpu
rium & ſuppoſititium poſſe rejicere
Quare ex eo nihil contra meam ſenten-
tiam objicere queas. Pergit Mercurialis
Eſt enim ſimplex ſententia diagnoſtica,
atque indiviſibilis, in qua explicanda
brevis admodum fuit Galenus, nec aliud
quicquam dixit, quam vel Aphoriſmum
falſum eſſe, vel potius à transſcriptore li-
bri per negligentiam eſſe alteram partem
omiſſam, ſcilicet, vel tenes, *tanquam hæc*
debeat eſſe Hippocratis ſententia, ubi are-
noſæ fiant urinæ, aut in veſica, aut in re-
nibus calculi ſint. Verum, ut dicebam,
neque ſic eſt ſemper verum, quia non ra-
rò contingit, ut arenæ excernantur, priuſ-
quam lapis uſpiam fiat, quemadmodum
etiam uſu venit, ut exiſtente lapide in
veſica, nullæ tamen arenæ in urina con-
ſpiciantur. Quare, niſi Aphoriſmo ali-
quæ conditiones tribuantur, non poteſt
doctrinæ Hippocraticæ, quæ ſolet eſſe firma,
accom-

accommodari. Vides jam, Virorum clariſſime, quod tibi *certum eſt ſignum*, id fallax dici, & haberi apud peritiſſimos medicos; quod tibi ſcitum Hippocratis, id illis judicari ab Hippocratica doctrina diſcedere, immo Hippocratico nomine indignum eſſe. Tu, cum animadverteres eos *egregie hallucinari*, qui de calculo abſolute judicarent ex urinis arenoſis, nunc ſcribis illas modo ſignum eſſe calculi arenoſi, non duri & ſolidi, utpote à quo nihil abradi poſſit. Et cum pueris, ex medicorum decreto, magis in veſica concreſcant calculi, vis Aphoriſmum noſtrum de eorum λιθιάσει intelligendum eſſe. Iam alteram controverſiæ noſtræ partem videri poſſis mihi conceſſiſſe; ſcilicet cum duæ ſint ſpecies calculi, aut qui ex congeſtis arenis concrevit, aut qui ex dura & tartarea materia coagulatus eſt, indicium nullum dare arenas in urina ſubſidentes de duro calculo, ſed tantum de molli & arenoſo. Vide an non tibi contradicas, qui ſtatuis arenas tantum ſignum eſſe calculi mollis & arenoſi, idque in pueris, cum tamen fatearis, calculos veſicæ, quo pueri ex Hippocratis ſcito, ſæpius à te laudato, magis laborant,

duros eſſe. Hæc enim tua verba ſunt: *Veſicæ lapides, ut plurimum, duriores ſunt, renum verò magis friabiles, magiſque arenoſi.* An non igitur urina arenoſa potius indicabit de friabilibus & arenoſis calculis renum, quod non pueris, ſed adultis convenit, quam de duris veſicæ puerorum calculis? *Si enim*, inquis, *ita durus eſt, & compactus, ut urina ſtringendo nihil abradere ex illo queat; talis certe qui ſit, non poteſt per ψαμμωδέων ὑπόστασιν portendi ac ſignificari. Hoc prorſus* τῶν ἀδυνάτων. Prorſus etiam τῶν ἀδυνάτων, de duriore veſicæ calculo, cum ab eo nihil abradi poſſit, ut non ſemel dixiſti, & quem in pueris potiſſimum generari aſſeris, indicium dari ex arenis in urina ſubſidentibus. A calculi qualitate, & calculoſi ætate tranſis ad regiones, poniſque differentiam inter Græciæ incolas, & nos, qui degimus *in his oris Septentrionalibus, qualis Europa maxima ex parte eſt.* Scribis igitur, *cum pituita minus infeſtaret homines earum regionum, inter quos vixit ſcripſitque Hippocrates, quibuſque medicinam fecit, idcirco minus eos fuiſſe obnoxios calculo, qui ex pituitoſo ac viſcido humore totus in veſica*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

conflatur. Præterea ubi aër frigidior & humidior, ibi etiam ut plurimum homines ſolent eſſe voraciores, pluſque etiam vulgo comedere poſſe, quam in calidioribus ac ſiccioribus locis, qualis erat Græcia. Quod autem plus appetunt, & plus comedunt, rigentium, & humentium plagarum gentes, inde etiam colligas, calorem, ad concoquendum, quod comedunt, in iis eſſe majorem. Plus ergo excrementi faciunt, quia plus comedunt. Hinc & materiam lapidi gignendo fertiliorem præbent, & ei quidem lapidi, qui ex glutinoſo humore concreſcit. Quamvis hæc omnia extra omnem controverſiæ aleam poſita videntur, quia tamen jacta eſt alea, lubet ſemel tranſmiſſo Rubicone exercitii campo inſiſtere. Equidem non crediderim magis voraces eſſe Hiſpanos, aut Italos (quorum teſtimoniis uſus ſum) quam olim fuere Græci. Immo ſobrios magis novi Italos, quam Græcos legi. Hinc Cicero Catone majore, de Romanis, bene majores accubationem epularem amicorum, quia vitæ conjunctionem habebat, convivium nominaſſe ſcribit, melius quam Græcos, qui hoc idem tum compotationem, tum concœ-

natio-

nationem vocant. Hinc & *Pergræcari*, quod Feſto exponitur, epulis & potationibus inſervire. Plautus Moſtellaria:

Dies, noctesque bibite, pergræcamini,
Obſonate pollucibiliter.

Liquet idem ex Homericis heroibus, qui amicis ζωρότερον infundere, ſpumantemque pateram offerre ſcribuntur, quod eſt Græco more bibere Ciceroni. At calculationem magis meri, quam aquæ potoribus familiarem aſſeris. *Qui*, inquis, *vinum dilutius bibunt, aut aquam potant, minus calculo obnoxii, quam qui meraco indulgentius utuntur.* Hi verò, qui tam pollucibiliter convivantur, &, ob debiliorem calorem, non bene, quæ aſſumpſere, concoquunt, plus crudi & indigeſti humoris congerunt, quam illi in quibus major calor plus appetit, &, quod aſſumptum eſt, egregie digerit. Sic ipſe ſcribis, ex Galeno, ſenes magis laborare calculo renum, quam pueros, *ob debilitatem* τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν, *& humorum craſſiorum cruditatem, qui calore naturali jam in his diminuto, haud tam bene perfici poſſunt, ut in pueris, quibus illæ* ἐνεργεῖαι *valentiores adſunt, humoribus diſſipandis ac digerendis aptæ.* In

calidis

calidis regionibus externus calor internum diſſipat ac minuit, ut eundem in frigidioribus externum frigus conſervat, non aliter quam in ætatibus, & anni temporibus. Hinc ſcriptum eſt ab Hippocrate I. Aphoriſm. XV. Αἱ κοιλίαι χειμῶνος καὶ ἦρος θερμόταται φύσει. ἐν ταύτῃσιν οὖν ὥρῃσι καὶ τὰ προσάρματα πλείω δοτέον. καὶ γὰρ τὸ ἔμφυτον θερμὸν πλεῖον ἔχουσι. τροφῆς οὖν πλείονος δέονται. σημεῖον αἱ ἡλικίαι. *Ventres hyeme & vere natura calidiſſimi ſunt. Quocirca iis temporibus alimenta copioſiora dari debent. Siquidem innatum calorem copioſiorem habent, pluribus igitur alimentis egent. argumento ſunt ætates.* Ad quæ verba Galenus in Commentariis: Ἐν τῷ χειμῶνι καὶ ὀρέγονται πλειόνων οἱ ἄνθρωποι, καὶ πέπτουσι ῥᾷον αὐτά. κατὰ δὲ τὸ θέρος, ἔμπαλιν. τὴν δὲ αἰτίαν αὐτῆς ὁ Ἱπποκράτης εἶπεν, ἀποφηνάμενος τὰς κοιλίας χειμῶνος καὶ ἦρος θερμοτάτας εἶναι φύσει, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ τῷ φυσικῷ θερμῷ. διὰ τί δὲ τοῦ χειμῶνος αὐξάνεται τοῦτο, καὶ Ἀριστοτέλης εἶπεν, ὑποφεύγει γὰρ διὰ τὸ περιϊστάμενον ἔξωθεν κρύος. ὥσπερ αὖ πάλιν ἐν τῷ θέρει, πρὸς τὸ συγγενὲς ἀπολέινεται, καὶ οὕτω συμβαίνει διαφορεῖσθαι μὲν αὐτοῦ, καὶ σκεδάννυσθαι τὴν οὐσίαν ἐν τῷ θέρει. συνέχεσθαι δὲ καὶ

σφίγ-

σφίγγεσθαι, καὶ ἐς βάθος ὑποχωρεῖν ἐν τῷ χειμῶνι. Διὰ τοῦτο οὖν καὶ αἱ πέψεις, καὶ αἱ ἐξαιματώσεις, καὶ αἱ θρέψεις ἀμείνους εἰσὶν ἐν ταῖσδε ταῖς ὥραις. *Hyberno tempore plus appetunt homines, & cibum facilius concoquunt, contra in æſtate; cujus rei cauſſam ipſe Hippocrates reddidit, inquiens ventres hyeme & vere calidiſſimos eſſe, non ſimpliciter, ſed calido naturali. Cauſſam verò ob quam illud hyeme augeatur, etiam Ariſtoteles explicuit. Refugit enim propter circumſtantem extrinſecus frigiditatem, ſicuti rurſus æſtate ad ſibi affinem protenditur. Atque ita contingit diſſolvi quidem, ac diſſipari ejus ſubſtantiam tempore æſtivo: contineri autem ac cohiberi, & in profundum ſecedere hyemali. Ob hoc igitur, & coctiones, & ſanguificationes, & nutritiones hiſce temporibus ſunt meliores.* Si itaque hyberno tempore ob externum frigus interna magis calent, ac propterea triplex in corpore concoctio melius perficitur, ac deterius ob contrariam cauſſam æſtate, eademque ratio eſſe debeat in frigidis & calidis regionibus, liquet plus crudorum humorum generari ac coacervari in Græcis, quam noſtris, ſi genio plus ſatis indulgeant,

dulgeant, ac propterea magis obnoxios eſſe calculis, quos ex cruda & pituitoſa materia oriri ſtatuis. Sic enim dixit Author libri de Renum affectionibus, cap. v. Ἐπεὶ τῶν λιθιώντων, οἱ μὲν ἐθεραπεύοντο, οἱ δ' οὔ· μέγιστόν ἐστιν ἐν τῇ προφυλακῇ μετριότης σιτίων, καὶ πέψεις χρησταί. αἱ γὰρ πλησμοναὶ καὶ ἀπεψίαι οὐ μόνον παροξύνουσι τὴν νόσον, ἀλλὰ καὶ τὴν μὴ οὖσαν γεννῶσι. *Quoniam eorum, qui calculo infeſtantur, alii ſanabiles ſunt, alii minime: in præſervando maximi ſunt momenti ciborum moderatio, & bonæ coctiones. Satietates enim, & cruditates hunc morbum non exacerbant modo, ſed etiam pariunt, ubi nullus erat.* Cum autem caloris innati opus ſit bene coquere, iſque parcior ſit ob externum æſtum in Græcis, quam iis, qui in Septentrionali plaga degunt ſub Jove frigido, liquet illos plures his cruditates congerere, materiam nempe calculorum. Vt minus veriſimile videri queat, Septentrionales *materiam lapidi gignendo fertiliorem præbere, & ei quidem lapidi, qui ex glutinoſo humore concreſcit.*

Dixeras in tua: *In renibus & in veſica multi calculos habent, quorum tamen indicium per urinam ſabuloſa funden-*

tem non proditur. Hinc inferebam, Sabuloſa cum urina effuſa, ſi non præbent calculorum indicium, qui in renibus aut veſica hærent, non poſſe haberi pro eorum ſigno, minus παθογνωμονικῷ, quale in Aphoriſmo requiritur. Hoc ipſum cum mihi in Reſponſione tua largireris, ac donares, ex eo & ipſe infers, *Hippocratem cum Galeno inſulſiſſimos & imperitiſſimos non tantum medicorum, ſed vel hominum fuiſſe, ſi pro ſigno in Aphoriſmo, & artis regula, vel catholico id poſuerint, quod verum eſſe non poſſit.* Addis hoc ſæpius repetitum, *Sabuloſa in urina ſubſidentia non probant de calculo lapideo, ſed de arenoſo, qui per hoc ſignum oſtenditur.* De hac diſtinctione ante jam actum, quare repetendo actum non agam. Subjeceram tuis, in quibus arenas certum eſſe calculoſæ veſicæ ſignum ſtatueras, tam eas eſſe certum ſignum, ut vix aliud incertius. Hic tu, *Si hoc verum eſt, tam ſtultus fuit Hippocrates tuus cum Galeno, ut vix alius ſtultior vixerit, aut ſtolidiora ſcripſerit.* Bona verba, ut hoc ex meis colligi poſſit. Non lubet hic paratragœdiare. Quod ſcripſeram verum eſſe, id niſi jam ante oſtendi, nullam

cauſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

cauſſam dico, quin cauſſa cadam. Non ideo tamen Hippocrates cum Galeno ſuo, quique eos ſequuti recentiores Græci, à te citati, ſtolida ſcripſere. Quos ego facile à tam craſſæ, & inſulſæ imperitiæ ſuſpicione vindicabo. Rhetoribus, ut eſt apud Quintilianum lib.v. cap.ix. Signorum alia neceſſaria ſunt, quæ Græci vocant τεκμήρια, alia non neceſſaria, quæ σημεῖα, & εἰκότα, ſive veriſimilia. Priora certa ſunt, & indubitata, quæ aliter ſe habere non poſſunt, ideoque ἀναγκαῖα καὶ ἄλυτα Ariſtoteli nuncupata, Ciceroni eleganter propriæ rerum notæ. Poſteriora etſi ad tollendam dubitationem ſola non ſufficiant, tamen adjuncta cæteris plurimum valent,

Et quæ non poſſunt ſingula, multa probant.

Vix aliter apud Medicos hæ ſignorum ſpecies diſtinguuntur. Namque & his τεκμήριον dicitur ſyllogiſticum & neceſſarium ſignum, quod perpetuo unum aliquod ſignificat, à quo deſumpta rerum cognitio τέκμαρσις appellatur, ut ſcribit Galenus Comm. in Hippocratis I. de vict. acutor. II. At σημεῖον iiſdem eſt ſignum non neceſſarium, neque perpe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

tuum, ut quod non deſumatur à propria cujuſque rei indicatione, quam natura ſuggerit, ſed ab obſervatione empirica, quam τήρησιν appellant. Eſt enim, ut ſcribit idem Galenus Comm. in Hippocr. III. Prognoſt. σημεῖον proprium τῆς τηρήσεως ἐμπειρικῆς, ſicut τὸ τεκμήριον τῆς ἀκολουθίας λογικῆς, quod non aliud eſt, quam indicatio. Cum τεκμήρια rara admodum ſint in arte Medica, quam & ipſe conjecturalem facis, cogimur plerunque ad σημεῖα confugere, & plura ejuſmodi ſimul concurrentia habentur pro proprio & pathognomonico ſigno. Hoc verius, quam elegantius (ita recte à Clariſſimo Voſſio, præceptore mihi nunquam ſatis colendo, citatur in eruditiſſimis Rhetoricis) annotavit vetus Sorani interpres, Cœlius Aurelianus lib. I. de Morbis internis cap. II.) *Non ex uno, vel duobus, ſed ex multis concurrentibus, ſignificatio firmatur. Vnum enim quiddam, ad aliud quiddam, commune eſt. At verò in unum conveniens multorum concurſus diſcretionum facit intelligentiam prominere.* Sumamus exemplum à decantata, quoties exemplo opus eſt, apud veteres, Pleuritide. Non reſpiratio difficilis, nec

tuſſis,

tuſſis, nec dolor lateris pungenti ſimilis, nec febris continens, nec pulſus durus, ſingula & ſeparatim ſumpta, ejus ſignum eſſe poſſunt pathognomonicum: ſed cum ſimul juncta ſunt, pro proprio & pathognomonico habentur indicio. Pluribus id demonſtrare nihil attinet, cum idem locum habeat in Calculo. Hunc, dicit medicinæ dictator loco à te laudato ex lib. IV. de Morbis, etiam quinque habere ſigna: Σημεῖα δὲ ἡ νοῦσος ἔχει πέντε. ἐπήν τε οὐρῆσαι θέλῃ, πονέει· καὶ τὸ οὖρον κατ᾽ ὀλίγον ῥέει, ὥσπερ στραγγουριῶσι· καὶ ἔστιν ὕφαιμον, οἷα τῆς κύστιος ἡλκωμένης ὑπὸ τοῦ λίθου· καὶ ἡ κύστις φλεγμαίνει. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀφανές· σημεῖον δὲ, ἀκροποσθίη. ἔστιν ὅτε διουρέεται ψαμμώδεα. *Hic autem morbus quinque habet ſigna. Cum urinam reddere vult, dolore afficitur, & urina paullatim, veluti urinæ ſtillicidio laborantibus, effluit, interdumque ſubcruenta eſt, utpote veſica à calculo exulcerata, & veſica inflammatione vexatur. Verum id non apparet, indicio tamen eſt ſumma præputii pars. Interdum arenoſa per urinam reddit.* Egregium hunc locum eſſe dicis, & maxime accommodum noſtræ controverſiæ dirimendæ, ſed ſecundum te plane dijudicandæ.

Occu-

Occupas prælogui, quæ mea eſt oratio.
Nam idem pro me dictum volo. Non unum aliquod proponit certum, & pathognomonicum ſignum, quo calculum hærere in puerorum veſica demonſtrare poſſet, ſed quinque diverſa, Dolorem nempe in urina reddenda, Vrinæ ſtillicidium, Eandem cruentam ex veſica à calculo exulcerata, Ejuſdem inflammationem, atque Arenarum egeſtionem. Sed an poſtremum hoc ſtatuit proprium & perpetuum ſignum? Minus certe, quam reliqua. Citas ipſe, quæ ſequuntur: Ἔστιν ὅτε διουρέεται ψαμμώδεα, ὑπὸ τοιούτων δὲ οἵων ἐγὼ ἐρέω. *Interdum & excernuntur arenoſa, ſed cum his modis rationibuſque, quas dicturus ſum.* Vides eum dicere, non ſemper, vel ut plurimum, ſed interdum modo calculoſos pueros arenas meiere, & quidem ſi illa adſint, quæ mox explicat: Ἐπὴν ὁ λίθος συμπαγῇ, καὶ βάθος γένηται εἰς τὴν κύστιν τῇ ψάμμῳ τῇ γενομένῃ χωρὶς, ἐλθούσης δὲ τοῦ ψάμμου, ὁ λίθος μὴ προσλαόθῃ πρὸς ἑωϋτῷ, ἀλλὰ βαρυτέρη καὶ πλείων γένηται, ὥστε μὴ πήγνυσθαι πρὸς ἑωϋτὴν, καὶ οὕτως δύο λίθοι γίνονται. γίνονται δὲ καὶ πλέονες τρόπῳ τῷ αὐτῷ· καὶ συγκρουομένων πρὸς ἀλλήλους τῇ κλονήσει περιτραύεται,

καὶ

καὶ διουρέεται τὸ ψαμμῶδες. ἔςι δ᾽ ὅτε καὶ ἐπὴν κατέλθῃ ψάμμος πρὸς τὴν κύστιν καὶ μὴ προσπαγῇ. *Cum concreverit calculus, & alte in veſica ſubſederit, ſeorſim ſeparata arena, cum calculus accedentem arenam non apprehenderit, ſed copioſior & gravior extiterit, adeo ut non invicem coagmentari queat, tum duo calculi gignuntur, aliquando & plures, quibus inter ſe fricatis & colliſis, concuſſu arenoſum comminuitur, & per urinam excernitur, interdum autem, ſi arena in veſicam deſcenderit, nec tamen cogatur, aut coagmentetur.* Sic & Avicenna lib. III. Fen. XIX. tract. I. cap. V. *Et accidit quandoque, ut ſint in veſica una duo lapides, & plures illos excoriantes, & multiplicatur arenoſa comminutio ex illis. Et eſt quandoque cum arenoſitate fæx furfurea, propter abraſiones ſuperficiei ejus à lapide aſpero.* Duobus verò modis, ex Hippocratis doctrina, arenoſa emittuntur in calculoſis. Cum duo, vel plures calculi ex mutua colliſione comminuuntur, aut quando arenæ cum urina è renibus defluentes in veſicam, ex ea, antequam coire poſſint cum calculo illic hærente, expelluntur. *Et iſtud prorſum eſt,* inquis,

quod

quod in Epiſtola ad te ſcripſeram, quiſquis arenoſa effunderet per urinam, quæ in imo urinæ ſubſiderent, certum eſſe hoc ſignum, in ejus veſica arenas, aut calculos eſſe. Nimirum arenoſos. Quod ita ex loco iſto, quem ante attulimus, manifeſte probatum apparet, ut mihi armamentarii vice ſit, unde promam tela certiſſima contra tuam interpretationem, neutiquam in vanum caſura. Itane? non eſt quod mihi ab ejuſmodi telis metuam lethalia vulnera. Idem ne eſſe cenſes, Nobiliſſime domine, dicere, quandoque cum veſica laborat calculo, arenas excerni, idque hac limitatione, cum vel plures calculi invicem colliduntur, vel cum arenæ non hærent tamdiu in veſica, donec coëant, & conglutinentur, &, quod eſt in Aphoriſmo, quibuſcunque in urinis arenoſa ſubſident, iis veſicam calculo laborare? Quamvis tibi hoc commentum magnopere placere videatur, dabis veniam, ſi mihi non fiat veriſimile. E duabus Hippocratis conditionibus poſterior, ſi nempe è renibus in veſicam prolapſæ ſtatim excernantur, nullum dare poſſunt indicium veſicæ calculoſæ, quod te negaturum non exiſtimo: prior plu-

plurium tantum calculorum, qui ſe mutuo deterunt, ſignum præbet. at hoc rarum, quomodo ergo arenæ certum & proprium calculoſæ veſicæ ſignum? Mihi certe tantum videtur diſtare locus ille Hippocratis à nobis citatus ab Aphoriſmo noſtro, ὅσον οὐρανὸς ἐς' ἀπὸ γαίης, *quantum cœlum à terra.* Sæpius unus, rarius plures in veſica generantur, & ubi unus, unde tunc calculoſi arenæ? Scribis alio loco urinam ſtringendo eas abradere. Sic certe, aut urina id facere deberet, aut veſica. De molli, & membranoſa veſica (quam calculus durior potius336 detereret, ut & ipſe ex Hippocrate annotaſti) non eſt credibile: multo minus de urina tartareo humore imprægnata. Hoc multiplici experientia confirmatus affirmare audeo, eos, qui arenas excernere conſueverint, antequam coirent in calculum, mox eo correptos, vix, aut parum arenarum (quod ex Avicenna & ipſe adſtruis) egerere. Notavit idem ad Aphoriſmum noſtrum Mercurialis: *Sæpe uſu venit, ut, ubi lapis eſt in veſica, arenæ, quæ antea ejiciebantur, non amplius compareant, ſcilicet iis ipſi lapidi adhæreſcentibus, & conglutinatis.* Nam quotquot

quot fere è renibus deſcendunt in veſicam, calculo ibidem jam formato, ut ejuſdem ſubſtantiæ, undique ſe applicant, urina paullatim ex attritu veſicæ lentorem quendam ſibi acquirente, quo arenæ retinentur, & calculo affiguntur. Innumeris id demonſtrare poſſim calculis ſectione ablatis, quibus arenæ vel undique concrevere, vel certis locis, ut ſolent ſquammulæ in oſtreis, & muſculis, accumulatæ eminerent, atque eo tempore quo coaluiſſent, & aucti fuiſſent, nihil unquam arenarum cum urina prodiiſſe obſervaveram. Quare miratus nuper fui, cum ego judicaſſem ex dolore, ſtranguria, & urinis mucoſis, calculum in veſica hærere, & quidem magnum; celebris nominis Medicum colata diligenter urina, cum nihil arenoſi ſe offerret, cauſſam retuliſſe in ſalſos humores, acrimonia ſua orificium veſicæ vellicantes, ſed hallucinatum fuiſſe *αὐτοψία* poſtea in diſſecta poſt obitum veſica comprobavit. Calculi quamprimum extracti externum aërem excipiunt, duritiem quandam acquirunt: at dum adhuc in veſica continentur, molliores ſunt, inprimis extrema ſuperficie, quare facile illis ad-

hærent arenæ, ac proinde non excernuntur. Vidi non ſemel, cum calculi, ſtatim à ſectione, mihi adſtanti adhuc calentes darentur, multum arenarum digitis adhæſiſſe, quamvis pueris ipſis arenæ nunquam in urina ſubſediſſent. Hinc apparet calculos arenoſos neque perpetuo, neque frequenter ſignum exhibere in urina arenis à corpore ſuo abraſis. Quod tamen neceſſe erat, ſi arenæ in urina ſubſidentes habendæ ſint pro certo, & pathognomonico, ut vis, arenoſorum calculorum ſigno. Recte enim ſcripſit Medicorum princeps, quandoque tantum à calculoſis excerni arenoſa, idque in duobus modo caſibus, ex attritu ſcilicet plurium calculorum, & quando arenæ, præ pauca mora, calculo non adhæreſcunt. Quis igitur ex eo, quod *quandoque* tantum adeſt, ſignum morbi petat demonſtrativum? Et fingamus in calculoſis frequenter conſpici ſedimentum arenoſum, an ideo certum & proprium indicium, ut de eo ἀφοριστικῶς pronuntiari poſſit, Quibuſcunque in urinis arenoſa ſubſident, iis veſica laborat calculo? Non crediderim ex uno ſigno (quod & adeſſe, & abeſſe poteſt) cum alia ſimul

concurrere debeant, facile id conceſſu
ros artis Medicæ proceres. Hoc & tib
ipſi expreſſit veritas, cum ad Hippocrati
locum ex libro de Internis affect. ant
citatum ſcriberes: *Non eos reprehendit*
quod ex arenoſa ejectione ſignum calculoſ
hominis deprehendi poſſe putarent, ſe
quod ad reliqua ſigna non attendentes, ſe
ad ſolam arenarum excretionem, opina-
bantur ex veſica procedere, quæ ex reni-
bus deſcenderent. Et alibi, *Vidi*, inquis,
pueros ſectoris egentes, & propterea chir-
urgo commiſſos, de quorum calculo nihi
per ἔκκρισιν, *nec* ὑπόστασιν ψαμμωδέων
proditum fuerat, nec præcognitum. Alia
indicia vitium demonſtrarant. Quomo-
do igitur arenæ haberi poterunt pro cer-
to, ut vis, & demonſtrativo calculi ſigno?
Pleuritis non poteſt conſiſtere abſque il-
lis ſignis, quæ ſupra commemoravimus;
nemo tamen ſanus dixerit, Quicunque
tuſſiunt, vel, Quicunque difficulter re-
ſpirant &c. pleuritide affecti ſunt. Et ni-
hilominus ſigna illa ad hunc affectum
deſignandum neceſſario requiruntur:
non neceſſarium verò in calculoſorum
urinis arenæ excretio, quam ipſe Hippo-
crates interdum tantum, idque duobus
solum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ſolum modis contingere ſtatuit. Qui ſi deſint, ſequitur arenas non excerni. At ut plurimum deeſſe, jam dictum eſt. Verum ſigna peti debent ab iis, quod & ipſe fateris, quæ frequenter, & ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ accidere ſolent, non ab illis, quæ interdum modo, καὶ ἐπ' ἔλαττον. Et tamen legitur inter admirandos divini Hippocratis Aphoriſmos, Ὁκόσοισιν ἐν τῷ οὔρῳ ψαμμώδεα ὑφίσταται, τουτέοισιν ἡ κύστις λιθιᾷ. *Quibuſcunque in urina arenoſa ſubſident, illis veſica laborat calculo.* Quæ interpretatio te patronum nacta eſt, at antagoniſtam mihi peperit mea, qua *ſiſtuntur* verti. Sed eam nonnihil corroborare videntur, qui eum præcedunt & ſequuntur Aphoriſmi, in quibus manifeſta fit mictionis, & excretionis variarum rerum mentio, verum in noſtro nulla. Quam etiam cauſſam fuiſſe exiſtimaverim, cur, cum illos fere retulerit in lib. III. Pathologiæ cap. XVI. ubi de iis agit, quæ urinæ permiſcentur, hunc omiſerit accuratiſſimus Medicorum, & nunquam ſatis laudandus Iohannes Fernelius. De magni viri Pathologia teſtari poſſum, qui eam cum veterum & recentiorum ſcriptis olim contuli, & ſcholiis illuſtravi,

veriſſima eſſe ea, quibus ipſe illam con-
cludit: *Quanquam ea in brevem qua-
formulam comprehenſa videri poteſt, qui-
quis tamen acri ſtudio, attentaque cogi-
tatione ſingula expendet atque æſtimabit,
tandem percipiet nihil eorum prætermiſ-
ſum eſſe, quæ ad perfectam rerum & mor-
borum cognitionem pertinent, & ad me-
dendi uſum conducunt.* Tantus autho-
loco citato, ubi ex profeſſo ea omnia
quæ Hippocrates & Galenus, de iis, qua-
cum urinis excernuntur, examinat & ex-
ponit, propriaſque obſervationes addit,
tanti non fecit Aphoriſmum noſtrum, u-
ullum de eo verbum facere voluerit, cum
tamen plures ei proximos totos recen-
ſendos eſſe duxit. Tantum dicit arenu-
las defluere à renibus, eaſque, ſi copioſa
ſint & craſſiuſculæ, calculum minari. Ne-
que magis arenarum meminit lib. VI.
cap. XIII. ubi agit de veſicæ calculoſa
ſignis. Quæ cum Medicorum, quotquot
ſunt, aut fuere, elegantiſſime ac veriſſi-
me tradiderit veſtras Fernelius, operæ
eſſe putavi pro arenis, quibus calculi ſe-
mina, non ſigna mandant, certiora huc
transferre. *Propria*, inquit, *calculi veſi-
cæ ſigna hæc fere ſunt, vaga quædam &*
ober-

oberrans circa pubem, & perinæum titillatio, ſiquidem exiguus is & levis etiamnum eſt: quum verò grandeſcit, incumbentis gravitatis pondus percipitur, ut idcirco difficilis, & doloris plenus per ſalebroſa loca ſit inceſſus, multoque difficilior ſaltatio. Mictio crebreſcit adeo, ut & tandem aſſiduo meiendum ſit, vixque poſſit urina cohiberi. Quum meiendum eſt, urinæ fluor intercipitur, obviam quidem impulſo calculo, ſicque minime continuata, ſed interciſa eſt emictio. Ac tum dolor alias univerſum pudendi ductum, alias glandem ſolam affligit, iſque acerrimus ſub emictionis finem, quum calculus urinæ curſu incitatus, quaſi proditurus, ſphincterem violentius comprimit. Meiendi conatum comitatur deſidendi cupiditas, quod calculi magnitudo è perinæo rectum inteſtinum, ut veſicæ cervicem, extimulet. At verò nonnunquam ſummæ veſicæ adhæreſcens calculus, & quaſi ex illa propendens, vix ullum ex his ſignis manifeſte exhibet: & viſi ſunt, qui nullo dolore diu illum geſtaverint: omnibus tamen hæc ſigna modo mitia ſunt, & obſcura, modo ſæviora. Vrina alba, craſſa, & turbida redditur, quum grandior cal-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

culus jam diu eſt in veſica detentus, in qua ſedimentum purulentum eſt, aut narium mucori perſimile. Non verba, ſed certa ſigna, dat incomparabilis author, quæ cum legitis artis noſtræ tyrones,

Credite eum vobis folium recitare Sibyllæ.

Nullum tamen nec de arenis, nec de Aphoriſmo noſtro verbum fecit ille, quo nemo Medicinam ſcripſit accuratius. Reliquis Medicinæ proceribus hic aqua hæret. Cum enim experientia monſtrante didicerint, ac certi ſint, ſignum hoc incertum plane, infidum, ac fallax eſſe, ipſumq; Aphoriſmum Hippocrateo nomine indignum: quia tamen tanto authori adſcribitur, omnem movere lapidem, ut iſti lapidis ſigno ſua conſtaret veritas, & ex ea maximo Medicorum merita conſervaretur authoritas. Princeps Galenus (quem ſcribis Medicis pœne deum eſſe) in Comment. manifeſte errare ſcripſit Aphoriſmum, quod non additum ſit de renibus, *ſive hoc factum ſit*, inquit, *quia Hippocrates ipſe dimidiam partem ſermonis neglexerit, ſive quia primus librarius omiſerit. Sive enim in renibus, ſive in veſica calculi generantur,*

vantur, una cum urinis exeunt arenoſa. Hoc mordicus defendunt imitatores, qui Galenicorum nomine gaudent, nulla experientia freti. At quam merito id notetur à Vega, Hollerio, Mercuriali, Sylvatico, Heurnio, jam alibi à nobis annotatum eſt. Fidiſſimo enim, ut ſcribit Mercatus lib. IV. de Morbis intern. cap. XI. experimento conſtat, pleroſque eorum, qui calculum patiuntur, non emittere arenas, aut eorum, qui arenas mittunt, neque renum, neque veſicæ calculo laborare. Idem experientes Medici ὁμοθυμαδὸν confirmant. Philotheus exiſtimat ideò Hippocratem ſolius veſicæ meminiſſe, quod in ea, ob majorem capacitatem, frequentius, quam in anguſtioribus renibus calculi generari ſoleant. Sed in eo bis, experientia ſcilicet, ac ratione falſus eſt. Sic quotidie obſervamus longe frequentius in renibus eos naſci, quam in veſica. In promptu ratio eſt, quia in renibus, calculoſa materia ob anguſtos meatus, diutius retinetur, & ſæpe, dum urina percolatur, ſubſiſtit, ibidemque hæret, in calculum convertenda. Huic rei accommodare optimo jure licet, quod Hippocrates libro de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

aëre, aquis, & locis conſignavit de ori
ficio veſicæ inflammato, ac proinde ar
ctiore, atque tum, quod tenuiſſimum i
ipſa eſt, excerni, quod vero craſſiſſimum
ac turbidiſſimum, coacervari & concre
ſcere. Ita ut anguſtior potius, quam capa
cior locus calculo producendo ſit aptus
Magis placeret (ſi res ipſa) ſolutio Io
hannis Martini, regii profeſſoris, & Chri
ſtianiſſimæ reginæ archiatri ſententia
quam poſuit in prælectionibus (nuper a
Renato Morello, inſigni profeſſore re
gio editis) ad Hippocratem de morbi
internis, quod nimirum à poſteriori ac
prius reſpiciendum ſit; quia ſi calculus
veſicæ de ſe ſignum præbet per arenas in
urina ſubſidentes, tanto magis id poſſe
renes, ideoque hoc, veluti rem notam,
& cuivis manifeſtam Hippocratem omi-
ſiſſe. Cardanus in Hippocratis lib. cit.
lect. LI. ſuper text. XXVI. vult arenas è
calculoſâ veſicâ raro prodire. *Si*, inquit,
*ſubſidant à veſica calculo laborante, tan-
quam materia calculi erunt, at iſtud ra-
ro admodum contingit: incrementum
enim fieri ſolet in omnibus ab his quæ po-
teſtate talia ſunt, ut planta à ſucco, non
ligno, aut ramis vel frondibus. idque
ſemper*

ſemper ferme verum eſt in his quæ vere generantur. Vinculis enim contingit arctis alligari arborem arbori, aut lachrymam fortuito adhæreſcere, ſed hæc caſu fiunt, & rarò, nec ſunt vera incrementa. At in hujuſmodi, quæ non generantur, ſed concreſcunt (non ſunt enim veri lapides) etiam difficile eſt, ut ſic augeantur. arena enim dura non adhæret lapidi, niſi per limum, & cum limo etiam facile motu exteritur, unde facile eſt motu & ſaltibus prohibere lapidis generationem: ſolo autem limo lapis augetur, ut etiam cum lapidem eximimus res ipſa docet, plerumque enim limo involutus invenitur. Si verò ſit arena pars lapidis jam facti, neceſſariò tophus erit, & alba, & motu ac medicamentis & ſaltibus diſſolvetur, unde non niſi (quod ſæpe etiam evenire ſolet) cum plures fuerint lapides: tum enim ſi unus alterum atterat, arena prodit cum urina. Secus rariſſime id accidit, ut in urina propter lapidem in veſica, arenoſa frequentius ſubſidant: nam ſemel, aut bis, terve quaterve in anno, caſu contingere poteſt: ſed neque tum neceſſarium eſt lapidis in veſica contenti ſignum. cum enim lapis trifariam in veſica

generetur, vel ex limo, vel ex lapide re-num in veſicam delato, inde ſuperaucto vel ex arena coacta, & invicem glutina-ta; hic tertius modus rariſſime contingit quoniam partes ſe invicem exterunt. E ideo arena potius apparet poſt medica-menta atterentia lapidem, vel poſt mo-tum aſſiduum, & validum: & oporte ut ſit tenuis, & in imo non adhærens ma-tulæ, & hæc ſignificat lapidem. Aliæ are-næ ſpecies non ſunt ſignum lapidis, ſed po-tius urina craſſa cum ſedimento craſſo, lento, & multo & albo, cum ſubſtantia parum pura & non bene colorata, aut quæ prodeat cum magna prurigine & do-lore: vel quod ſit aquea & pura. Aliam viam ingreditur Mercatus, qui, loco jam citato, verum eſſe Aphoriſmi ſenſum au-tumat, *dum arenoſa hæc & ſubſiſtunt, & frequenter ſubſiſtunt. Cujus doctrinæ gra-tia, duo,* inquit, *expendiſſe oportet: unum quidem, arenoſum ſedimen non ſolum in veſica poſſe gigni, ſed in renibus, & in jecore, & venis, cæterum diſtingui, quod jecoris, & venarum arenulæ ſubtiliores ſint, & flavi coloris, raroque aut nun-quam ſubſideant, ſed cum urina inna-tent ſedimento immerſæ, aut matulæ ad-hæreſcen-*

hæreſcentes. Item quæ ex renibus prodeunt, plerumque ſubſident, licet aliquando innatent, & cum hoc craſſiores exiſtunt & inæquales, omnes tamen flavi & rubri coloris magis, quam cineritii aut ſubalbidi. At quæ ex veſica decidunt, craſſiores, albidiores, inæquales, & in fundo matulæ reſidentes viſuntur: quo fit, ut ipſis hac lege viſis, certiſſimum ſit lapidis indicium. Reliquum verò, quod conſideratione dignum exiſtit, in earum excretione eſt, prædictas arenulas ſemper debere ſubſiſtere, non per intervalla, ut in reliquis, quas mox memoravimus: ſic enim verbum illud præſentis temporis (ſubſiſtunt) *oſtendit, non quidem aliquando: præterquam quod renum arena, arena quidem eſt, non arenoſum ſedimentum. Differunt profectò non parum arena, & ſabuloſum ſedimen: quippe hoc conſtituitur non ex arenulis, ſed ex fruſtulis ac laminis & parvis portiunculis ſemipituitoſis, & jam fere concretis, quæ ex lapidibus excidunt ob frequentes motus, & longe magis cum lapis unus non eſt, ſed varii exiſtunt.* Vide, qui paullo ante dixerat arenoſa in urinis ſubſiſtentia, tam incertum, & infidum eſſe calculoſæ ve-

ſicæ

ſicæ ſignum, ut nullum aliud incertius reperiri poſſit, quanto ſtudio laboret Aphoriſmo veritatem conciliare. Statim ſubjungit: *Si lapis durus fuerit, laminoſa aderit ſubſidentia: ſi tophaceus, lapidum fruſta apparebunt: quod ſi nihil horum adſit, lapis procul dubio non eſt.* Hoc διὰ πασῶν diſcrepat à tua doctrina, qua negas à lapide duro, aut tophaceo quicquam abradi poſſe, quod cum urina excernatur: ac propterea arenoſum tantum oportere eſſe, aut mollem, qui per arenas, aut per fragmina minuta de ſe teſtimonium dicat. Eodem fere, quo Mercatus modo, huic difficultati ſuccurrit Martianus cit. Nam cum prius rejiciendum eſſe diceret Aphoriſmum, tanquam Hippocratico nomine indignum, & ipſamet experientia vitioſum, quod quotidie obſervetur, abſque ullo veſicæ vitio arenulas mingi, mox addit: *Quod ſi quis Aphoriſmi dignitatem tueri cupiens dixerit, longe diverſum eſſe mingere arenoſa, & mingere arenas, probabilia ſatis afferet. Arenoſa enim mingi dicuntur, quando non ſola arena, ſed ſedimenta craſſiora, quæ admixta habent corpuſcula quædam arenoſa, cum urina excernun-*

cernuntur. Arena verò ſimpliciter mingi dicitur, quando ſola arena in fundo matulæ conſpicitur, & ſicuti hæc à renibus perpetuo ortum ducit, ita arenoſa jam dicta frequenter obſervantur in iis, qui lithiaſi laborant, in quibus veſica pituitoſo muco non rarò ſcatet, una cum arenulis præfatis, quæ nihil aliud ſunt, quam particulæ lapidis ex attritu decerptæ. Cum igitur ſola arena mingitur, renes calculo laborant, at cum urinæ ſedimentum habent craſſum, & viſcoſum corpuſculis dictis refertum, veſicam calculo laborare conjectandum eſt. Veruntamen neque id perpetuum eſt, quando ex tuberculis citra venam cavam diſruptis arenoſa ægrotantes mingere Hippocrates de Nat. hum. (loco à te prolato) *teſtatur, iiſdemque utitur dictionibus, quibus in Aphoriſmo. Quare niſi indefinite præſens ſententia accipiatur, nullo modo defendi meo judicio poteſt.* Hæc Martianus. Convenit autem in poſteriori modo, quo inter arenas & arenoſa diſtinguitur, cum Mercato, uti in priori fere cum eodem Mercuralis, qui & alteram interpretationem addit. Nam poſtquam in prælectionibus ad hunc Aphoriſmum dixiſſet, non poſſe

eum doctrinæ Hippocraticæ, quæ firma eſſe ſolet, accommodari, niſi aliquæ ei tribuantur conditiones, eas has eſſe ſtatuit: *Quod ubi apparent arenulæ, vel ſtatim ſubſidentes, vel paullo poſt, ſignificat lapidem vel affuturum in renibus, aut in veſica, vel adfuiſſe, qui in arenas ſit diſſolutus, vel adeſſe: niſi melius dicere placeat vocem* λιθιᾷν *ſignificare Hippocrati eſſe aptum ad generandum lapidem. Sic enim veriſſima eſt ſententia omni tempore, quod ubi in urina ſtatim arenæ ſubſident, iis veſica eſt apta ad generandum lapidem, ſcilicet ex ipſis arenulis, & miror Galenum hoc non vidiſſe* Hæc ſententia plane convenit cum tua. Ita enim ſcribis: *Arenoſæ* ὑποστάσεις *non poſſunt procedere, niſi ex arenarum copia, & quaſi ſaburra, quæ in renibus eſt ac veſica, vel ex arenoſo calculo, qui pariter in veſica, vel in renibus innatus ſit, ſive jam formato, ſive formari cœpto. Et ſic intelligendus Avicenna,* Arenoſa hypoſtaſis ſignificat ſemper lapidem coagmentatum, aut coagmentari incipientem, aut qui reſolvitur. *Vbicunque igitur apparent in hypoſtaſi urinarum ſabuloſæ, id eſt* ψαμμώδεα, *ſignificant unum ex his*

tribus,

tribus, aut calculum nimirum jam concretum, aut eum, qui adhuc in concretionis eſt principius, aut mollem, à quo nimirum facile arenæ abradantur. Ante itidem ſcripſeras; *Arena in urina ſubſidens probat arenoſum calculum, vel arenas in veſica multas calculum lapſu temporis cogere idoneas. Vtrumque* λιθίασις, *calculus quidem ut* πάθος, *arena ut materia &* διάθεσις. Iterum paullo poſt: *Vix ullus arenas mingit, quin ex multitudine arenarum, quas in veſica habet, ſive in unum corpus concretarum, ſive diſcretarum,* διάθεσιν *habeat* λιθιῶσαν, *& quin* κύστις *eidem* λιθιᾶν *dici poſſit.* Tandem etiam ad alteram interpretationem deflectis, ut ſcilicet τὰ ψαμμώδεα *Hippocrati ſint* τὰ λίθια *vel* λιθίδια ψαμμώδεα *minuti lapilli, facie & magnitudine arenis ſimiles.* Quod ut veritatis facem noſtro Aphoriſmo prælucerent, in tot ſe facies vertere coacti ſint præſtantiſſimi Medici, & tu inprimis, Excellentiſſime eruditorum, nihil non intentatum reliqueris: magnum argumentum eſt, arenas cum urina excretas, & ſubſidentes non eſſe evidens, certum, & demonſtrativum calculoſæ veſicæ indicium. Vt me com-

comprehenderes, non emittendum, dilemmate capere ſtudes, & hoc ἀμφιβλήςρῳ plane irretire. Cum te ſcire fatearis nec Theſſali me ſectatorem eſſe, nec Iuliani, qui falſi convincebant Aphoriſmos Hippocratis, in hoc tamen Aphoriſmo videre te ſcribis eorum me ſententiæ plane ſubſcribere, etſi videri id nolim. *Nam hoc*, inquis, *omnino ex tua explicatione concludi poteſt, ſive vera illa ſit, ſive falſa. Si vera eſt, tum certe fallax & mendax erit definitio, quia ex arenis in veſica deliteſcentibus ſignum dari calculi æque intra veſicam occultati affirmat. Quo nihil falſius eſſe jam ſupra demonſtravimus.* Ego è contrario jam ſupra demonſtravi ejuſmodi indicia Hippocratis doctrinæ convenire; atque verum eſſe calculi ſignum, ſi arenæ, ante ſcilicet excerni ſolitæ, ſupprimantur; & ita eum naſci ipſe fateris. Pergis, *Si falſa eſt expoſitio tua, hic tamen ex tua ſententia Aphoriſmi falſitas, & fallacia deprehendetur, quia ſtatuis, niſi quis eum ita exponendum cenſeat, ut tu cenſes, non poſſe ulla ratione Aphoriſmi veritatem conſiſtere.* Vt veritas ei conſtaret, ego ita expoſui. At ſimpliciter & abſolute,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ut vulgo ſumitur, verum eſſe, nemo medicorum ſtatuere poteſt, quod ex locis aliquot jam adductis abunde liquet. Hinc ad alia confugere coacti fuere, & tu illorum veſtigiis inſiſtere. Ac quamvis ingenue fatear, præ tantis architectis non dignum me eſſe, qui figam palum in parietem. Non putarim tamen, quod ſciam

Δὶς πρὸς τὸν αὐτὸν αἰσχρὸν ἐσκρούειν λίθον,
Iterum ad eundem turpe lapidem impingere,

iterata me ſcriptione ſignum lapidis in arena, fundamento parum ſtabili ſtructum, deſtruere malo more voluiſſe. Vis cum illis, quos citavi, τὰ ψαμμώδεα non eſſe ſimpliciter arenas, ſed detrita à lapide ramenta. Verum iſta deteri non poſſe demonſtravi neque à veſica, neque ab urina, ſed tantum ex pluribus calculis invicem colliſis, & ſe mutuo, (quod eſt in veteri Græcorum dicto, τὸν ξύοντα ἀντιξύειν, *ſcalpentem viciſſim ſcalpere*) attritu abradentibus, unde frictu lævigata ſcabritie, læves & plani tales calculi. At hoc rarius contingere ſolet. *Vt Aphoriſmo*, inquis, *conſtet certitudo ac veritas, ſatis eſt ſi definiat, quod ut plurimum*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

mum ſolet contingere , etiamſi non ſemper , nec omnibus. Sed quæſo te , an ut plurimum ſunt duo , vel plures calculi (quod Hippocrates in ſabuloſa urina requirit) & hi quidem in veſica puerorum arenoſi , ut ipſe hanc rem determinaſti? Equidem, qui aliter quotidie video, neutiquam id tibi credere poſſum , neque quod raro contingit, pro univerſali capere indicio. Si ut plurimum à calculo arenoſo quid abſcederet, facile obtineres, quod contendis: ſed cum id non fiat, tota res limitibus Hippocrateis eſt circumſcribenda. Altera expoſitio , ut nimirum λιθιᾷν intelligatur de διαθέσει calculoſa, quatenus ſcilicet qui arenas excernunt, veſicam habere aliquando poſſint calculo obnoxiam; non poteſt nervos, nec firmamentum accipere, niſi ex mea interpretatione. Agnoſcis ipſe, quod Avicenna dixit , *in quo eſt ſedimen arenoſum, in eo non aggregatur lapis , quoniam materia non eſt retenta.* Itaque non poteſt ſignum peti de calculo , antequam coagulentur arenæ; quod non fit, dum in urina emiſſa ſubſident, ſed dum in veſica retinentur. Et in hoc noſtræ diſputationis cardo verſatur. Hanc priuſ-

quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

quam concludam, relaturus talionem, te quoque dilemmate concludere tentabo, quod mutuabor ex duplici illa expoſitione. Statuis cum Medicis, quos citavi, τὰ ψαμμώδεα ſignificare ſabuloſa calculi ramenta, vel, ut vulgo Aphoriſmus intelligitur, ſimpliciter arenas. Si prius, ſabuloſa iſta tantum indicare poſſunt de pluribus calculis ſe mutuo atterentibus; & tum neutiquam διάθεσις, quod vis, eſſe poteſt, ut calculus aliquando generetur, qui jam generatus eſt. Si poſterior ſignificatio obtinet de arenis, non poteſt eſſe ſignum veſicæ jam calculoſæ, immo nec, quæ ut plurimum calculoſa futura eſt. Longe enim plures ſunt qui arenas excernunt abſque ullo unquam calculi incommodo, quam quibus calculus ex iis coagmentatur, ut ſupra fuſius annotatum. Et hoc potiſſimum in iis habere locum, qui quamplurimos cum urina profundunt, ipſe ex Avicenna confirmaſti. Quare non eſt quod amplius hoc ſaxum volvam, aut ſtare diutius audeam πρὸς λέοντα δορκάς, *caprea adverſus leonem*, vitilitigator, vel Ἀρχύτου πλαταγὴ auditurus, ſi faſtidioſe me latius vellem diffundere, aut ἀπειρο-

κάλως

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

κάλως ſingula pœne verba ad vivum re-
ſecare. Hoc enim nihil aliud eſſet, quam
quod eſt in Græcorum proverbio, πα-
κέγχρυς ἀποτορνεύειν, *milii grana torno ſcul-
pere*, aut potius ἄμμον μετρεῖν, *arenam
numerare.* Ego, qui optime noſſem, in
me verum eſſe, quod olim à Græco poë-
ta ſcriptum eſt,

Χωρὶς τό τ' εἰπεῖν πολλὰ, καὶ τὰ καίρια,

Sejuncta ſunt hæc, multa & apta dicere:

cum aliter me poſſe diffiderem, brevi-
tate ſaltem tibi ut placerem, laboravi.
Quod ſi hæc iterum minus placebunt (ut
quidem præter votum, non vero expe-
ctationem,) ſtat ſententia, pedibus trans-
ire in tuam, quæ mihi merito in omni-
bus loco oraculi. Diſputavimus pluribus
de uno calculi ſigno, ſed utinam admiſ-
ſum potius ejicere, vel ne admitteretur
prohibere poſſimus, nec audiendus eſſet
verſus veteris poëtæ apud Plutarchum,

Ἐν δὲ λίθοις ἐμάχοντο, λίθον δ' οὐκ ἦν ἀνε-
λέσθαι.

*Pugna erat in ſaxis, neque ſaxum tolle-
re quibant.*

Solus hic ſcopus meus, hæc mea Sparta,
quam ornare contendo, magis à te or-
natam. Quare unicum hoc reſtat, ut
immor-

immortales tibi gratias habeam, Vir immortalitate digniſſime, quod me, & Medicos omnes admirandæ eruditionis tuæ radiis illuſtrare, & tot craſſæ ignorantiæ nebulas ex arte diſcutere non ſis gravatus. Credatur unicum iſtud eſſe hujus ſcriptionis argumentum. Quandoquidem enim, ut eſt apud Ariſtotelem, πολλὰς φιλίας ἀπροσηγορία διέλυσεν, *multas amicitias ſilentium diremit*, ego ne tua exciderem, malui male, quam nihil reſpondere. Serviat ergo hoc qualecunque ſcriptum conſervando affectui tuo, quo quamvis immerentem ab eo tempore, quo ſemel in amicitiam tuam ſum admiſſus, tam conſtanter proſequi dignatus es. Ita Deum veneror, te, Nobiliſſime Domine, incolumem diu ſervet, ad literarum decus, & ſeculi gloriam. Dordrechti prid. Kal. Ianuar. cIↄ Iↄ c XLI. quem tibi annum, & plurimos ſequentes fauſtos voveo.

Cum iterum requiſiviſſem judicium magni Voſſii noſtri, quod ei detuliſti de controverſa nobis metonymia, tardius ad me reſponſionem ſuam dedit. Quam tamen hic leges, ut per me non ſtetiſſe videas, quo minus id haberemus.

S. P. *An*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

S. P. *An quia & ipſe de Palamonis ar-
te non pauca conſignavi, ampliſſime Be-
verovici, eo ſimiliter ſapere me putas, a
nobilem illum Grammaticum Vicenti-
num: qui tam ſtulte ſapiebat, ut putare
nomen ſuum propterea à Marone poſitum
eſſe in Bucolicis, quod præſagiiſſet, ipſum
quandoque fore judicem poëmatum, &
poëtarum?*

Non ea vis animo, nec tanta ſuperbia
nobis,
Nec tam averſus equos Batavis ſol jun-
git ab oris.

*Nunquam ego vel de poëtis, vel de aliis
ſummis viris, quale hoc par, quod me ſci
dicere, judicium mihi vindicabo. Et pro-
fecto, qua parte ego, & Vicentinus ille, ſi
artem, quodammodo communem excepe-
ris, convenimus? Ille natas ſecum, &
morituras ajebat literas. Ego vix auſim
inter literatos nomen profiteri meum. Li-
teratorem dici ſinent, qui non aliud obje-
ctant, quam quod illuſtris veſtræ Vrbis
proceres juvenem me Gymnaſio ſuo præ-
fecerint. Præterea Vicentinus iſte Varro-
nem vocabat porcum. Mihi cum illo o-
mnium togatorum doctiſſimo bene conve-
nit,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

nit, nec minus cum noſtri ſeculi Varrone, τῷ πάνυ Salmaſio, quem toto orbe obſtupeſcit, quicquid pene eſt doctorum; nec minus omnis admirabitur poſteritas. Dixeris, iſta οὐδὲν πρὸς ἔπος, expoſci judicium meum de metonymico iſtoc loquendi genere. Equidem non defugerem hunc laborem, niſi certus eſſem, ſolum dicis, vel honoris gratia, hoc judicii mihi à duobus ſummis, & mei amantiſſimis, deferri. Quid enim ſit ſtatuendum, videtis per vos ipſi, & hoc videre vos vident omnes. Vel ex literis ſuper eo à te ſcriptis, quilibet, non ſolum Vulpius tuus, viderit, ſententias ambas à veritatis & pacis ſtudioſo tam facile poſſe conciliari, quam vulpes pyrum comeſt. De valetudine Roverii &c. Amſtelodami CIↃ IↃC XLI. IV *Kal. Febr.*

Tuus omni officio

GERARDVS IO. VOSSIVS.

IOH.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

IOH. BEVEROVICII
SPICILEGIVM
DE
CALCVLO.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Clariſſimo, & excellentiſſimo viro,

FORTVNIO LICETO,
eminenti, & ſupraordinario, in Academia Bononienſi, Philoſophiæ Profeſſori,

IOH. BEVEROVICIVS S.D.

CLariſſime vir, Non ſolum ſtudiorum mater Bononia veſtra, ſed univerſa Italia produxit ab omni ævo viros eruditionis laude celebres, quique nominis ſui fama, & æternis ſcriptis patriam illuſtrarunt. Inter eos, qui, cum apud vos agerem, eminebant, fuere omnes, non pauci, quibus flos ætatis nil niſi flos, præter excellentiſſimos dominos Licetum, & Sylvaticum, quorum altis radicibus pepercere Parcæ, ut eſſet urbi veſtræ, unde doctior orbis uberes perciperet & demeteret doctrinæ fructus. Vivite etiamnum fœlices Heroicæ animæ, nec gravis vobis unquam ſit, quæ indoctis onus Ætna gravius, ingraveſcens

hæc ætas, in qua Philoſophiæ, & Medicinæ cultoribus præeſſe & prodeſſe non defatigamini. Gloria Iſocratis vos maneat, qui Panathenaicum ſe ſcripſiſſe teſtatur quarto & nonageſimo ætatis anno. Maneat & vos Leontini Gorgiæ fœlicitas, qui centum & ſeptem complevit annos, neque unquam in ſuo ſtudio atque opere ceſſavit, teſtatus nihil ſe habere cur accuſaret ſenectutem. Membris enim, ut inquit ille, ſeneſcentibus eruditorum intus animus induſtriæ beneficio florem juventæ retinet. Hoc verò præcipue in vobis habet locum, qui nihil ab illa ætate præter canos, atque prudentiam; & quibus

—— nec tarda ſenectus
Debilitat vires animi, mutatque vigorem.

Ita enim mihi retulit doctiſſ. juvenis Seb. Hogendicius, qui nuper à vobis laurum ſibi Patavinam, mihi ſalutem & literas. Legere in tuis volupe fuit, edidiſſe te Quæſita per Epiſtolas à Clariſſimis viris. Sed quod & meas inſerueris, metuo, ne dum, affectui indulgens, nomen meum condecorare ſtudes, luculentum opus tuum collutules; tantum ab eſt, ut mihi aſſu-

aſſumam, quæ illis nimium amice tribuis. Munus ipſum avide expectanti nondum allatum eſt, ut nec tibi, quantum ſuſpicor, meum de Vitæ termino. Fortaſſis eodem id uterque accipiemus tempore, quod eodem menſe miſimus, & animo. Ego cum gratus eſſe non poſſim, ut memorem videas, hoc de Calculo Spicilegium celeberrimo nomini tuo inſcribere volui, & veluti ad aram ſuſpendere meæ in te obſervantiæ. Quid! iterumne, inquies, hoc ſaxum volvis? Quamvis, qui jam aliquot annos immunis vixerim à nephritica calamitate, Æſculapio gallum debere videor: non poſſum tamen penitus mihi perſuadere, alienis periculis, quæ quotidie ſe offerunt, factus cautior, hoſpitem me à diro hoc hoſpite tutum. Quare omnes undique nervos intendo, iſtum, qui me parum hoſpitaliter habere ſolet, ex hoſpitali loco, hoſtiliter ut exturbem. Itaque nullum non movi lapidem, ne lapis eſſem in eruendis ejus cauſſis, & deſtruendis. Poſt tantam meſſem, & Spicilegium philoſopho relictum eſt. Eandem quidem coagulationis cauſſam in mundo, & microcoſmo mecum ſtatuere videbis Cl. Harveum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

medicum regis magnæ Britanniæ : ſed quænam eſſet, poſt longam & laborioſam inquiſitionem, nondum inveniſſe. Videbis & Cl. Meyſſonnerium eandem in utroque admittere, & referre cum Chymicis ad ſpiritum coagulantem, quem Mercurialis nomine donat. Hæc res cum curationis curam inprimis ac ſcopum indicet, digna certe eſt, quam Naturæ interpres acu tangas, & in qua ingenii acumine cæles hactenus celatam veritatem. Ita fœliciter valeas, ita diu incolumis vivas, Vir excellentiſſime, nobis amicus, ut Muſis. Dordrechti, Non. Octobr. cIↄ Iↄc xl.

Ampliſſimi viri

GVLIELMI STACMANI

Ex Ordd. generalibus fœderati Belgii,

Ad

IOH. BEVEROVICIVM

de Calculo ſcribentem,

EPIGRAMMA.

QVò mihi, ſpectantem faciens lapideſcere turbam;
Atque animare potis marmora Praxiteles?

Inge-

Ingenium ceſſet; ceſſet jam dextera, dignos
Mendaci populo fingere docta Deos.
Saxea nativos vultus ſimulârit imago:
Nullus at in toto corpore ſenſus erat.
Seu Latii ſtarẽt, ſeù facundiſſima Graiûm
Ora: magis trunco non potuêre loqui.
Exprimere eſt aliquid muto de marmore vivos:
Sed nullã infirmis hoc opus addit opem.
Exprimis è vivis tu ſaxa, Batave Machaon:
Sentiturque tuâ jam minùs arte dolor.
Cedat & hic penitùs: ſed, fato vindice, tortor
Alterius, cauſa eſt torminis ipſe ſibi.
Quis mortale genus letho ſubducat Apollo?
Intrà ſe miſeri ſemina mortis habent.
Tu tamen egregiè de nobis perge mereri;
Dáque dehinc vitâ vividiore frui.
Tracta ſit è magnis olim par gloria: majus
Tractanti affulget ſaxa minora decus.
Eriget alma Salus ex his inſigne tropæum:
Fautoremque ſuum Muſa perennè canet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Nobiliſſimi viri,

CONSTANTINI HVGENII,
Equitis, Domini de Zulichem, Principi Auraſio à Conſiliis, & Secretis,

AD EVNDEM.

NOn patior, Beverovici, tua tormina, nullum
Veſica, nullum Renibus urget onus.
Durius ægroto: totum ſtupor iſta legentem
Fecit inaudita duritie lapidem.
Exede quod, Medice, intrîſti, ſaxumque voluta
Quod facis, ut ſaxo, qui latet, extet homo;
Extet homo, qui te lapidem, facunde, docentem
Non lapis, &, quo nunc non valet ore, canat.
Quid fugis, aut palles? nempe illud flebile penſum
Siſyphi, at hoc Batavi Deucalionis erit.

CONSTANTER.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

AD EVNDEM.

CAlcule, ſeu renum mediis innaſcere
fibris,
Seu quavis chari corporis æde lates, .
Scriptori nunc parce, tuo nunc parce me-
denti,
Te precium inventis mitiget ille ſuis.
Sic aliquis media ſanator peſte ſuperſtat
Vnus & illæſam civibus addit opem,
Quique Deo ſontes infeſtat lethifer urbes
Morbus, habet Medicum cur beet ipſe
virum
Cur cupiat minus eſſe nocens, cinerique
necique
Eximat; æquali, Calcule, diſce modo,
Diſce modo rabidos æquali tollere punctus,
Et Beverovicio dedoluiſſe meo.
Sin minus; ipſe novis te perget pellere curis,
Moxque tui claro Marte ſubactor erit,
Molliet & cunctis durum mortalibus ho-
ſtem,
Salvificamque feret pluribus ipſe ma-
num,
Sic Vni nunquam poteris nocuiſſe nec ulli,
Atque ſcies ſoli te riguiſſe tibi.

CORN. BOY. J.C^tus^.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Medicamenta obvia, & paratu facili
præſtare exoticis. Non ſemper uno re
ne obſtructo alterum ceſſare ab offi
cio. Renis putridi & gangrænoſi ex-
emplum.

IOHANNI BEVEROVICIO
Patricio, & Medico Dordrechtano,

GVIDO PATINVS Bellovacus,
Doctor Medicus Pariſienſis

S. P. D.

Vir Clariſſime,

IAmdudum eſt ex quo me convenit ingenuus ſanè ac eruditus adoleſcens Dordrechtanus, qui cum humaniſſimo tu nomine me ſalutavit, tum vero ea mihi de Te retulit quæ amorem erga Te meum haud difficulter accenderunt: neque prius deſtitit animus, quam illum per literas ſtatim exhiberem, Teque rogarem, ut viciſſim aliquam tuæ in me benevolentiæ teſtificationem depromeres: geſtio etiam & Te deinceps affari, cujus nominis fama jamdudum ad me pervenerat, & Tibi penitus innoteſcere, cujus libros ad me delatos tanta cum alacritate animi ſemel ac iterum evolvi: illos ſanè in Muſæo noſtro

collo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

collocatos non invitus oſtendi illi juveni tuo populari; præcipuè verò poſtremum illum de Calculo quem non prius è manibus depoſui quàm totum legiſſem, adeo ſcilicet doctus & eruditus mihi viſus eſt: dignuſq; certè qui omnium quotquot Medicinæ dant operam manibus teratur: hoc præſertim tempore, quo neſcio quo fato tam multi laborant Calculo: atque inprimis omnes fere qui elegantiores atque politiores Muſas colunt: cujus rei locupletiſſimum teſtem habemus veſtrum illum Eraſmum, verè ἐράσμιον, melioris literaturæ facilè principem, qui tam ſæpe in aureis illis ſuis Epiſtolis de diro ac crudeli illo morbo conqueritur: quemque ideo ſcite admodum vocat ſuum carnificem. plura etiam in hanc rem refert Illuſtriſſimus Thuanus noſter, hiſtoriarum ſui temporis ſcriptor digniſſimus, in Elogiis Claudii Puteani, Ioan. Heurnii & aliorum. Illud verò, ut liberè fatear, poſtremum illum ingenii tui fœtum mihi maximè commendavit, quod in eo Clariſſimi Viri D. Gabr. Naudæi, mihique longè chariſſimi nomen ſumma animi voluptate deprehendi, velut gemmam aliquam intertextum. Gaudeo quippe de illo viro mentionem fieri,

quicum jampridem certiſſimo ſinceri miniméque fucati amoris vinculo junctus ſum; quemque ipſe toto illo tempore quo in Italia verſatur uſque adeo colere dignatus eſt, ut omnibus officiis me abundè cumularit, non modo doctis ac omni eruditione plenis Epiſtolis, quas non raro ad me ſcribit; verum etiam egregiis illis libellis, quos à ſe accuratè elaboratos identidem chari muneris loco Muſarum ille verè amaſius ad me tranſmittit. Ex quibus ſingulis unus eſt mihi inſtar omnium, nuperrimum illud ſyntagma de Studio Militari, quem ab omnibus doctis tantopere probatum video, præcipuè à digniſſimo illo hujuſce rei arbitro Nicolao Borbonio, Linguæ Græcæ Ex-profeſſore Regio. Is enim Vir literarum omniumque literatorum verè amans, ubi vel primas ejus libri quem ad me ab Authore miſſum ei commendaveram, lineas delibavit, non potuit quin ſummopere laudaret, ſuoque calculo lubens approbaret; elegantiſſimo nimirum Epigrammate (cujus ipſe Nicolaus Borbonius mirus eſt atque egregius artifex) in Naudæi laudem contexto, cujus exemplar illico Romam ad amicum noſtrum tranſmiſi. Audivi & acre de illo judi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

judicium Clariſſ. & Nobiliſſ. Viri Hugonis Grotii, quem ad Regem Chriſtianiſſimum Sueci Oratorem legarunt: quemque eximiæ eruditionis nomine univerſus pene orbis demiratur. Legit & opus illud aureum Renatus Morellus Regius Medicinæ Profeſſor, quondam præceptor, nunc Collega meus, quem bibliothecam ambulantem verè poſſim appellare: legit inquam, & quo pollet ingenii acumine laudavit. Denique nemo eſt qui librum hunc non miretur ob eximiam illam polymatheiam, & reconditam doctrinam, quæ ubique diffuſa in hoc opere legitur: quamobrem tantæ doctrinæ virum & Tibi pariter & mihi amiciſſimum, optarim certè vel Pylios annos vivere, diuque bona valetudine frui, ut pergat & rei literariæ eſſe honori, & arti Medicæ, quam apprimè callet, ornamento: quanquam iſtius diſciplinæ, quæ ambitu ſuo quam latiſſime patet, finibus circumſcribi non valet illius ingens & ad egregia quæque natus animus, ſi jam ea ætate rerum omnium encyclopædiâ non ſine purpuratorum Italiæ Principum ſtupore cernitur inſtructus ac plane expolitus. Sed ut è diverticulo ad viam, & à Naudæo meo ad librum tuum

de

de Calculo regrediar, non poſſum, crede mihi, quin opuſculum illud tuum ſummopere laudem, utpote quod & curantibus Medicis, & languentibus à Calculo ægrotis valde ſit profuturum: quamobrem, Clariſſime Beverovici, hortor te ut pergas doctiſſimis tuis lucubrationibus Artis noſtræ gloriam illuſtrare & augere adverſus ciniflonum atque agyrtarum de Paracelſi grege calumnias; tum ut hac ratione bonorum omnium benevolentiam promerearis, tum vero ut tui nominis gloria per univerſum orbem longè lateque diffundatur. Audivi præterea ab ingenuo illo juvene te propediem editurum opus de plantis & medicamentis indigenis: quare ejuſdem argumenti librum lingua noſtra vernacula editum illi oſtendi, cujus titulum ad te mitto. ſi ſperas illum aliquatenus tibi profuturum, pergratum erit mihi ut eo utaris tanquam tuo: rem ſanè aggrederis & jucundiſſimam, tuoque ingenio digniſſimam, tum vero in Artis noſtræ operibus longè utiliſſimam: ſi nempe tua ope, tuoque beneficio longe accitis & ab ultimis mundi finibus deportatis mercibus Medici amplius non indigebunt, ſed tutò & facilè natis apud ſe medicamentis.

tis, morborum curationem aggredi poterunt. Perge igitur, Elegantiſſime Bevrovici, & rem Medicam illuſtrare ac augere eo quo polles ingenio nunquam intermittente. Tale prope fuit olim conſilium eruditi ſcriptoris Antonii Mizaldi Monlucienſis, in ſuo Horto Medico & auxiliari, dum in eo deſcriberet multa remedia εὐπόριστα & paratu facilia, quorum beneficio liberaretur & eximeretur populus à tyrannide Pharmacopœorum, qui nulla omnino præſidia niſi carò empta quidquam putant prodeſſe in morbis: quibus non minus pulchrè quam verè poteſt objici illud Heſiodi:

Νήπιοι ȣ̓δ' ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντὸς,
Οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.

Stulti neque ſciunt quanto plus dimidium ſit toto,
Neque quam magnum in Malva & Aſphodelo bonum.

Perge inquam, & ſi vel modicum juvare te poſſim, efficiam certè ut operam, ſtudium & amorem in Te meum nunquam deſideres. Cæterum mitto ad te meam effigiem ſtipulatione ſolita, ut viciſſim mittas tuam, quam magni muneris loco ha-

hebo,

bebo, ut cujus exemplar in oculis feram. Vale igitur, mi Beverovici, eumque ſemper ama qui ad omnia Tibi paratiſſimus futurus eſt

GUIDO PATINUS Bellovacus
Doctor Medicus Pariſienſis.

Datum Lutetiæ Pariſiorum XIV
Kal. Aug. M. DC. XL.

Ex perlecto libello tuo de Calculo quidam animo meo hærent ſcrupuli, quorum ſolutionem à Te, vir Clariſſime, expeto & expecto.

Quemnam ſcripſiſti librum de ſanitate tuenda? Vidi duplicem editionem libri de fatali vitæ Termino, in 8. & in 4. Vidi librum de Calculo: Vidi Ideam Medicinæ Veterum ex non Medicis: ſed librum hunc tuum de ſanitate tuenda nunquam vidi, nec audivi.

Quidnam & ubinam ſcripſiſti adverſus noſtrum Mich. Montanum, (quem Belgii olim veſtri decus & ornamentum ſingulare Iuſtus Lipſius Thaletem Gallicum appellabat) ſuper Medicinæ noſtræ patrocinio, quam ille viliorem eſſe voluerat? de hoc enim tuo opere nihil quidquam audivi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Ad ea quod ſpectat quæ narrantur in tuo libro de Calculo, Pag. 5. & 6. de Renum conſenſu, inter alia multa quæ paſſim in operibus Artis exempla deprehendi, quæ conſenſum ejuſmodi deſtruunt, & Lud. Dureti, Foreſti, Riolani, aliorumque ſententiam elevant, unum occurrit mihi anno ſuperiore digniſſimum quod tibi enarrem. Vir Nobiliſſimus idemque optimus Iacobus Myro, Senator Pariſienſis, cum eſſet raræ texturæ & infirmæ valetudinis, circa initium Februarii incidit in febrim continuam, quæ ex prægrandi abſceſſu rupto in Meſenterio cum pravis aliquot ſymptomatis, præſertim vero Diarrhœâ bilioſa & ſeroſa, jugibus vigiliis, Hæmorrhoïdibus & univerſi corporis colliquatione, verſa eſt in lentam ſymptomaticam, qualem graphicè deſcripſit Clariſſimum olim ſcholæ noſtræ lumen Io. Fernelius, lib. 4. Pathol. cap. 16. ſub finem. Ex hoc affectu poſtquam decubuiſſet nobilis Senator, per quinque ferè menſes, quibus in dies pugnatum eſt arte medendi, *tandem* exitium ſuperavit opem quæ victa jacebat, *fatiſque ceſſit morte leniſſima, ſine ulla vi ullaque torſione: quaque placidiorem nullam potuiſſet unquam*

quam ſperare, neque optare Auguſtus ipſe, ſine ullo cruciatu & tormento, quam εὐθανασίας *nomine indigetare ſolebat. Tranſactis ab exceſſu horis* XII *diſſectum fuit cadaver me præſente, & aliis multis. Inter cætera obſervatu digniſſima quæ conſultò annotavi (quorum omnium ſeriem tunc temporis in cognatorum gratiam à me exaratam ad Te mitto) & hoc unum fuit. Ren dexter (ex cujus vitio ſupra annos decem ſæviſſimis doloribus Nephriticis multoties fuerat divexatus) totus putris & in tabum redactus deprehenſus: in cujus media ſubſtantia & cavitate oblongum & obliquum calculum comperi, anguloſum &, ut ita dicam, cornicularem. Iam multum temporis erat ex quo haud dubiè ren ille non ſolum putris & ſanioſus, verumetiam totus gangranoſi affectus, & corruptiſſimus, ſui muneris nihil quidquam edebat, & propria ſecernendi ſanguinis & ſeri excernendi facultate deſtitutus erat: qui enim potuiſſet obſtructo meatu à grandiore Calculo, & corrupta ad eum putredinis gradum propria ſubſtantia, ut ipſius renis nihil aliud quidquam haberet præter figuram & tunicam, quæ pro renis ſubſtan-*

tia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

tia merum tabum idque nigerrimum continebat? & tamen nulla unquam laboravit per totum morbum urinæ ſuppreſſione. Quod ſane ſæpius quoque à XV. annis in hac populoſa urbe calculoſorum feraciſſima facile obſervavi. Ergo non eſt ſemper verum uno rene obſtructo, alterum ſtatim ceſſare ab officio, cum ægrorum plurimi urinam profundant alterius renis beneficio ad ultimum uſque vitæ momentum.

Verum hæc omnia Tibi ſubjicio, Clariſſime Beverovici, & judicium tuum ſuper his quæſitis expecto per epiſtolam, ſi quid Tibi à melioribus ſtudiis ſuperſit otii, & ſi animus fert ad me ſcribere. Vale igitur iterumque Vale.

Tui amantiſſimus & obſequentiſſimus

GVIDO PATINVS Bell.
Doct. Med. Pariſ.

Incipiens Coma ex ſuppreſſione urinæ à Calculo curatum: ut & Convulſio atque Cæcitas.

GVI-

GUIDONI PATINO,
Medicinæ Doctori Pariſienſi.

IOH. BEVEROVICIUS S. D.

Clariſſime, & Excellentiſſime Vir, Scripſerat mihi Patavio, unde nuper Doctoratus laureâ redimitus rediit, eruditus juvenis Seb. Hogendicius, ſalutaſſe ſe Lutetiæ magni nominis medicum, Cl. Patinum, qui brevi literas ad me daturus eſſet. Illas cum incredibili deſiderio jamdiu expectaſſem, tandem exoptatiſſimas attulit nobiliſſimus Clotovicius. In iis non minus exoſculatus ſum niveum animi tui candorem, quam admiratus eximiam eruditionem. Merito ſane deploras eorum, qui politiores Muſas colunt, triſte fatum à Calculo. Equidem malim quidvis mihi cum magnis viris commune eſſe, quam Eraſmianum illud, parum, proh dolor! ἐράσμιον. Quod vel Stoico judice vincam. Heracleotes Dionyſius, cum à Zenone fortis eſſe didiciſſet, à dolore deductus eſt. Nam cum ex renibus, ut ſcribit Cicero, laboraret, ipſo in ejulatu clamitabat, falſa eſſe illa, quæ de dolore ſenſiſſet ipſe.

In

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

In ſedentariam iſtud fortaſſis vitam eorum referri poſſit, qui libris aſſiduiores. Sed ab hoc otio liberaliter me eximunt politica, & medica negotia. Tamen cum magno Eraſmo, ſi quæ eſt ea gloria, de Calculo conqueror. Hoc nimirum eſt, quod canit Martialis:

Carmina quod ſcribis Muſis & Apolline nullo,
Laudari debes, hoc Ciceronis habes.

Optarim certe ultimus poëtarum potius eſſe, quam princeps Calculoſorum. Et ab utroque extremo parum videor abeſſe. Verſus, quos paucos feci, & quamvis Græcos, tamen Ciceronianos, admiratur nemo: Calculos, quos excrevi, inprimis poſtremum, è glande extractum, omnes. Hinc πάντα κάλων σείω, ut inviſam ſtirpem radicitus, imo etiam eradicitus evellam. Mirum profecto, quam parum in his fecerint, ac profecerint artis noſtræ proceres. Reliqui, Hippocrate & Galeno freti, ſecure in utramque aurem dormiunt, & poſteriores abſque altiori indagine pedibus eunt in priorum ſententiam. Tot ſeculis ab innumeris ſcriptoribus nihil dictum, niſi quod dictum prius, ad nau-

ſeam lectorum. Crambe recocta. Incepere quid Chymici, nec infœliciter. Quorum veſtigiis inſiſtens non ipſe modo diligenter omnia inveſtigo, ſed quantum eſt ubique eximiorum Medicorum in conſilium adhibeo. Inter eos etiam Clariſſimum Morellum, collegam tuum, & utrique amiciſſimum Naudæum (addere liceat) noſtrum. Hujus Syntagma de Studio militari, authoris munus, vidi, legi, probavi. Et quid non ego, probatum optimo cuique & doctiſſimo, celebratumque à nobili poëta Borbonio, cujus ego viri ingenium & ingenioſos verſus unice ſuſpicio. At judicio Grotii, nihil ſublimius. O incomparabile patriæ decus, quamvis patriæ, ut videtur, non natum! Vates eſſe potuit ſummus vatum, & amicorum Cl. Heinſius, cum ante XXVI annos imagini ejus inter alia ſubſcriberet:

Depoſitum cœli, quod jure Batavia mater
Horret, & haud credit ſe peperiſſe ſibi.

De libro Gallico, quem offers, Batavice accipiam, ſi R. P. Merſenno tradideris, qui ſua mittere ſolet Zulichemi toparchæ, Principi à Conſiliis, mihi amiciſſimo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

mo. Pro effigie tua ſummas habeo gratias, eamque inter gratiſſima habebo κειμήλια. Recte ſcripſit Lipſius noſter natura nos trahi ad ſimulachra & effigies magnorum virorum noſcendas, & illa corpora, ſeu hoſpitia, quibus cœleſtis ſe animus incluſit. Videntur etiam, ut olim Miltiadis trophæa Themiſtoclem, ingenuas mentes excitare ad eruditas virtutes. Hinc & laudabili veterum more in bibliotheca mea eruditorum vultus pictos, aut ſculptos ſervo, inter quos etiam nunc tuum, Eraſmo, Grotio, & ſimilibus heroibus junctum. Meam dum ſculperet egregius artifex, imperfecto operi immortuus eſt. De alio poſtea non cogitavi. Hoc tamen tibi, & amicis, qui ſuam miſerunt, ἀντίδωρον debeo, amicitiæ fovendæ μνημόσυνον & monitorem. Theſaurum ſanitatis, jam quater excuſum, ſcripſi lingua vernacula, quare non mirum ad vos non allatum eſſe, ut nec librum eodem ſermone ſuperiori anno editum de Excellentia fœminei ſexus, quem Latine prius conſcripſeram in gratiam nobiliſſimæ heroinæ, Annæ Mariæ à Schurman, virginis ad miraculum eruditæ. In lucem dedi cum aliis ejus Epi-

ſtolam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ſtolam de vitæ termino, quam brevi ali: ſequentur. Spero occaſionem fore, te cum ea communicandi. Edidi olim Encomium Medicinæ à puero conſcriptum cui addidi Montanum ἐλεγχόμενον. Neutrum dignum oculos tuos ſubire. Quod amice mones non ſemper verum eſſe, uno rene obſtructo, alterum ſtatim ceſſare ab officio, recte ſentis; neque ego id aſſerui, cum ſæpius contrarium tecum obſervaverim. Notavi tantum, velluti rem notatu dignam, me id cum Valleſio, in quo hoc fruſtra reprehendit Pereda, & aliis, qui citantur, non ſemel vidiſſe. Pro exemplo Myronis, referam duo alia, animadverſione, ut mihi videtur, digniſſima.

Scripſi pag. cxx. qui ex ſuppreſſione urinæ ſoporantur Comate, perpetuo eos ſopore urgeri, ob venenatam qualitatem ab urina cerebro impreſſam. Quæ ſi nondum penitus cerebro communicata, ſed tantum invitet ſomnum, ſomnolentus æger, ſubſequente urinæ profluvio, ſanitatem recipere poteſt. In vivis adhuc eſt, qui ante biennium fere vixerat, vir quinquagenarius nephriticis & arthriticis doloribus valde obnoxius. Inciderat

in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

in omnimodam urinæ ſuppreſſionem, cum continuo vomitu, & vehementi dolore, in utroque hypochondrii latere, utrinq; ad renes extenſo. Poſt uſum clyſterum, fotuum, decoctorum, & pulverum diureticorum, quinto demum die paullum urinæ guttatim reddidit. Eodem mane cucurbitulam utrimque paullum infra locum dolentem ter imponere curavi, quibus ſe manifeſtam attractionem, & motum quendam calculorum percepiſſe, poſtea mihi affirmavit. Affligebatur interim difficili reſpiratione, voce rauca, & ſomnolentia, ſed momentanea. Conquerebatur ipſe urinam jam pectus tranſiiſſe, & jugulum petere, ſe jugulando. Ego etiam, cum circa veſperam plane pronus eſſet in ſomnum, verebar, quod ſæpe videram, ne eſſet illi

Nox hæc perpetuo una dormienda:

Quare adſtantes, qui ſomnum pro augurio ſalutis habere ſolent, monui res ægri periculoſiſſimæ aleæ plenas eſſe, eumque jam inter ſacrum ſaxumque ſtare. Nam certe, quibus ἰσχουρία ſomnum affert,

—πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς,
Ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος Ἀχαιοῖς, ἠὲ βιῶναι.

-- *cun-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

—cunctis ſita res in cuſpide ferri eſt,
Vivantne, an triſti exitio abſumantur
Achivi.

Sed magnam partem, etiam cum domeſticis, querelarum & ejulatuum deſinentes, κοῦφως διάγειν videantur, κωματώδεις abſque ſenſu extinguuntur, atque ita, ut inquit poëta,

Illis dura quies oculos, & ferreus urget
Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem.

At noſter aſſumpto bis ex apozemate, & ſummo mane undecim guttis olei Iuniperini cum vino Rhenano, paullo poſt calculum excrevit oblongum & acuminatum, quem magna urinæ crudiſſimæ copia ſequebatur. Hinc dextri hypochondrii cruciatu liberatus, perſeveravit tamen dolor ſiniſtri, cum cõtinuo, & vehementi vomitu (urina interim copioſe, & libere profluente, cruda admodum, & quæ veluti ramenta ureteris haberet admixta) ad diem undecimum, quo eum accedenti, illo ſe mane omni dolore levatum eſſe referebat; niſi quod de δυσουρίᾳ conquereretur. Inditio in veſicam malum jam deſcendiſſe. Quare ut hoſti fugam adornanti pontem ſternerem,

iterum pulverem exhibui diureticum, qui poſt tres horas duos calculos expulit piſi magnitudine, & pari mox intervallo alteros duos ejuſdem fere ponderis. Hinc ceſſante vomitu, aliiſque ſymptomatis, funeſto inprimis veterno diſcuſſo, præſentaneum, quod ei imminebat à conſanguineo ejus, vel fratre, & qui hic ſæpe, ut dicitur Colutho, θανάτοιο συνέμπορος, *mortis comes*, bono ſuo fato diſcrimen evaſit, & nunc Rhenano Liberi patris flore, cujus mercator eſt, reliquas deformis ægrimoniæ maculas abſterget.

Sed ut Coma hoc, quando non excedit urina, frequenter induci videmus: ita rarum, & neſcio an ab ullo unquam literis conſignatum, è ſuppreſſa naſci Convulſionem (quo reſpexiſſe videri poſſit Hippocrates in Coacis, ubi dicit urinam ſuppreſſam, maximeque cum capitis dolore, convulſionem minari) atque Cœcitatem, quibus puerum correptum vidi, & curatum. Senatoris Dordrechtani filiolus, quinque annorum, cum triginta ſex horis nihil urinæ reddidiſſet, in Convulſiones incidit horrendas cum alta vociferatione, & ſtatim à primo paroxyſmo ſimul Cœcus factus eſt. Cum octiduum

tam miſere tortus, & viginti quinque circiter παροξυσμοὺς paſſus eſſet, tandem calculus, hucuſque medicamentis promotus, è virga exectus fuit, quem copioſus urinæ fluxus comitabatur. Nihilominus ab eo tempore quater adhuc convulſus fuit. Nono die exhibui mane, etiamnum cœco, purgans; circa veſperam, viſum recepit, quem poſtea, cum rurſus convelleretur, perdidit, atque mox iterum recuperavit, & immunis deinde ab his malis jam aliquot annos manſit. In hoc videtur urina non irrigaſſe Cerebri ſubſtantiam, ut in Comatoſis: ſed vapores ejus tetra qualitate punxiſſe, & irritaſſe membranas, indeque excitatum cerebrum, quod ſibi noxium ſentiret, adniſum excutere; hinc iſti motus convulſivi. Nullam autem hic fuiſſe obſtructionem ex eo liquet, quod Cæcitas ſubito irrueret, & ſubito ſolveretur.

Hæc ſunt, Vir Celeberrime, quæ ſtatim reſpondere viſum doctiſſimis literis, quibus me humaniter appellare dignatus es. Eas cum meis & aliorum cis paucos dies typographo tradere decrevi. Quare optarem tuo exemplo pluribus in urbe veſtra, omnis doctrinæ emporio, de me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

& publico bene merendi eſſe animum. Inprimis excellentiſſimo D. Moreau, cui reſponſionem meam à R. P. Merſenno traditam eſſe vix dubito. Vale, Vir magne, & me tui obſervantiſſimum, tuo amore, & eruditiſſimis ſcriptis, ut cœpiſti, beare perge. Dordrechti III. Kalend. Sextil. cIɔ Iɔ c XL.

GREGORIO PLASSIO
Medico Harlemenſi,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

CLariſſime vir, Cum primum olim Bononiæ ſalutarem perilluſtrem Bartoletum, ſtatim quæſiviſſe eum memini, ecquid noviſſem excellentiſſimum Plaſſium. Ab eo tempore, neſcio an Theodori Buggæi, mihi itineris ex Italia jucundiſſimi comitis præpropero fato, an ſiniſtro meo, in amicitiam tuam me non inſinuaverim. Cum unici nunc ſuperſimus Bartoletianæ diſciplinæ apud nos alumni, grati animi eſſe putavi, occaſionem, qua viri optime de nobis meriti, vel poſt quatuor luſtra, renovaretur memoria, non omittere. Illam tandem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

offert egregius civis veſter Vinantius, qui me hodie conſilii petendi cauſſa acceſſit, & tuo ſe uti ſolere retulit. Omnia in illo nuper ſigna Calculi renum, dolor acerbiſſimus primum lumborum, mox lateris epigaſtrii, nauſea, vomitus, urina pauca, modo aquea, modo cruenta; ſed, quod mirum, nulla, levato dolore, dyſuria. Hanc tamen frequenter obſervare ſolemus, cum calculus vel arenulæ ex anguſtis ureteribus, ubi acerrimos diſtendendo cruciatus excitarant, in ampliorem veſicæ capacitatem emergunt, & ad exitum ſtimulantur. Dubitari poſſit de Colico dolore, qui affinitate, quæ ei cum Nephritide intercedit, etiam exercitatis quandoque impoſuit; niſi urinæ obſtarent cruentæ. Hæc meſſis tua, Vir doctiſſime, in quam non immitto falcem meam. Dignus profecto te vindice nodus. Quem ſolvere, & quod rarioris in celeberrima experientia de Calculo obſervaſti, mecum communicare ne graveris, rogo. Dordrechti XV. Octobr. cIↄ Iↄc XXXVII.

Dolor

Dolor nephriticus quis facile evaneſcat, & revertatur. Calculus renalis quandoque nullum dolorem parit.

IOHANNI BEVEROVICIO Senatori & Medico Dordrechtano

GREG. PLASSIVS S. D.

Tantæ molis res non erat, Vir Clariſſime, ut in amicitiam meam venire, magnum aliquid æſtimares; cum Amplitudini tuæ ſervire jamdudum expeterem, doleremq; mihi benevolentiæ tuæ aditum hactenus fuiſſe præcluſum: qui nunc fauſtiſſimo omine, ex occaſione D. D. Bartoleti, & Buggæi, laudatiſſimæ memoriæ virorum, ſe pandit: quorum alter nobis in arte Medica olim præluxit; alter verò, aliquantiſper ſocius & collega immaturiori fato abreptus eſt. Vtriuſque autem recordatio ut jucundiſſima, ita & fœliciſſima mihi fuit; eo maxime, quod amicitiæ tuæ portum ſecurus nunc innavigare liceat. Fœliciter ſane Vinantius noſter, quanquam ſuo malo infauſtus, hujus rei anſam præbuit: quam neſcio quo alio modo aptius arripere potuiſſem, ut doctiſſimi ingenii tui ac eruditionis particeps redde-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

rer, ea in re, quæ me non ſemel in medio experientiæ tramite dubium ſtitit, & pedem figere juſſit. Quamobrem hunc mihi vindici nodum deberi, & hanc meam à te meſſem nuncupari nolo; cum ab erudi-tiſſimo judicio tuo expeditius longe ſolvi potuerit. Ne tamen amicitiæ tuæ jam apertam mihi viam præcludere videar, dicam libere (ſalva tamen meliore cenſura) quod ſentio. Æſtimo enim lapidem ei, in ipſo dextri renis parenchymate, latiori ureteris meatui, renis cavo infixi, adjacere, imò contiguum eſſe: ideoque poſt vehementiora quædam exercitia (inter quæ luſus clavæ ac pilæ crebrior fuit) & largiores hauſtus, ſigna Calculi ſe prodere. Dum per vehementes lumborum contorſiones calculo plus minus moto, atque ureteris meatui incumbente, eundemque premente, per obliquum ureteris ductum dolor cauſatur, qui ſolo ſæpe decubitu ſupino ceſſat: poteſt enim tunc latus illius dextrum fortiter apprehendi, & abſque ullo dolore comprimi; eodem tamen, ſi ſurgat, recrudeſcente: ita ut Dies, & Quies ordinariè illum ſanent; lapide per diuturnum decubitum pauxillum regreſſo, ac ibidem citra læſionem ullam, donec dictorum erro-
rum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

rum aliquis committatur, hærente. Cujus rei experimentum, avunculi mei Nicolai van Dijck, in fortalitio Crevecœuriano quondam Præfecti, & inibi mortui, caſus nobis dedit. Is ad grande ſenium uſque de nullo unquam lumborum dolore, nec aliis nephriticis ſignis, eſt conqueſtus: ne quidem cum extremo ſuo morbo menſibus aliquot detentus, lectoque affixus, indies deficeret. Cum autem Harlemi ſepeliendum corpus, & adverſus putredinem muniendum, aperiretur, caſu renes diſſecti ſunt; in quorum uno lapis, majuſculæ nucis juglandis quantitatem habens, repertus, cum duobus magnis & tuberoſis proceſſibus; in altero duo calculi extabant, quorum prior magnitudine & figura pomi Perſici lapidem, alter nucem amygdali, quam dentibus frangere ſolemus, adeo naturaliter referebant, ut ovum ovo vix ſimilius dixiſſes.

Poſt exceſſum in potu dolores hos interdum exacerbari, non miror; dum ſerum per ramulos capillares in caruncula papillis ſimiles ſtillare, & ab his in fiſtulas membranoſas, ureterum propagines, tandemque in ureteres ſimul derivari, conſidero. Majore enim ſeroſitatum appulſu,

quid mirum, ſi lapis ureteris meatui contiguus, eò verſus prematur, & in parti adeò ſenſili tantos cruciatus leviore tactu excitet: qui avunculum meum non ita obruerunt; tum quod ſitus iſtorum lapidum à membranoſis in rene partibus remotior; tum quod animus ejus ab exceſſu, tam in potu, quam in motu, alienior fuerit.

Dolorem Colicum nobis hic non imponere, demonſtrant urinæ cruentæ, & doloris ex ſolo decubitu alleviatio: quæ nec Calculum, nec quid ſimile, in uretere hæſiſſe, luce meridiana clarius oſtendit. Levamina dolorum, ſine ulla ſubſequente dyſuria, idem adſtruunt.

Hæc ſunt, Vir Clariſſime, quæ de Civis noſtri malo obſervare potui; quibus quod alias ex voto tuo Obſervationes non addam, rogo ut tua Humanitas me excuſet. Nec erit difficilis, ſi occupationes meas domeſticas, & continuas iatricas circuitiones, me totum indies uſque adeo fatigare crediderit; ut nihil pœne temporis majoribus ſtudiis dare, multoque minus obſervationes practicas, quæ ſubinde occurrunt, examinare, & ad purioris juditii cenſuram exigere liceat. Veniam

quoque tardioris reſponſionis, Vir Magne, poſtulo, quam frequens primum in rus excurſio, dein morbus, cum quo jam toto menſe conflictor, uſque in hanc horam procraſtinarunt. Vale. Harlemi VI. *Kal. Decemb.* cIↄ Iↄc XXXVII.

CONSTANTINO HVGENIO,
Equiti, Zulichemi Domino, Principi Auraſio à Conſiliis & Secretis,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

QVod ſalute ſæpius nuntiata, & epiſtola è caſtris miſſa, mei meminiſſe dignatus ſis, Vir Nobiliſſime, multum tibi debeo. Scripſeram jam N.N. præſtitiſſe me, quod mandarat. Poſtea à filio mihi literæ, quibus iterum expetitur de opuſculo meum judicium. Non aliud certe habeo, niſi ut tecum, & cum Heinſio noſtro reſpondeam, ad majora natum videri ſublime ingenium. In cœleſtibus animis non ferimus vulgaria, quæ in illis, qui humi ſerpunt, non adeo ſolemus contemnere. Vtrumque cum in literis tuis, Vir Nobiliſſime, animadvertam, iterum te nugis meis adire audeo.

Quod ſi, ut non parum vereor, & hoc argumentum minus ad palatum tibi ſit, ſaltem ut tanquam cultus mei argumentum accipere ne graveris, rogo. Nobiliſſime Domine vale, & me nominis tui admiratorem amare perge. Dordrechti XIX Dec. cIↃ IↃC XXXVII.

Modus libere & ex ingenio ſcribendi laudatus.

IOHANNI BEVEROVICIO, Senatori & Medico Dordrechtano,

CONST. HVGENIVS S. D.

Cogis me ſtilum vertere, Beverovici doctiſſime, vel totum aureum optare, quo nuper, ut natura, plumbeo ferream tamen Cenſuram ſtrinxi in N. noſtri libellum, materiam parum ejus, qui ſcripſerat, æquam viribus, & non dignas ſpinas inter quas obreperet ſerenum hocce, & ſummarum rerum capax ingenium. Tam præcipiti ſententiæ quod cum Heinſio adſtipularis, in tuto me & ſecuro locas. Sed & ſtilum, quod incœpi dicere, vertenti ne nunc quidem adverſeris rogo. Aureo enim, ſi ad manum, aut in pote-

ſtate

ſtate mea ſit, nunc plumbeo iterum poſteritati tradam, prodiiſſe à te de Calculo libellum, non omni ſolum meliori calculo digniſſimum, ſed, verbo, aureum. Os hominis! *exclames, ſi, ut res eſt, vix à me inſpectum ſcias, quod jam nunc commendo. At nec veſicæ, nec renibus debetur, quam apud me exiſtimationem longo præjudicio poſſides. Non tam recenti nomine notus mihi, aut charus es. Ab uſu jam frequenti eſt, quod, ne cauſſa quidem cognita, ſecure de te pronuncio, & ſecundum te. Sed, quod ſcire te inprimis volo, acceſſit nunc generoſa libertatis profeſſio, qua me in partes ilico pertraxiſti. Præfationem itaque, ut ſentis, legi, & pauca capitum. quibus cum tuo jure à quolibet Ariſtotele, vel Galeno, ubi expedire videbitur, diſſentire inſtituas, facis hercule rem te dignam, & ab quam paucis uſurpatam. Tædet me hodie tot libellorum, quos ex ore nempe dictantis magiſtelli exceptos, tanquam ſuos tamen & novos putidi ſcriptores venditant, ut me quidem ſæpiſſime ad hoc Philoſophi indignantis adigant,* Quouſque eadem ? *Sanius ergo tu doctiuſque fieri illud poſſe probas, ut non omnia perviderint, qui ante nos fuerunt; & ſu-*

& ſupereſſe, & ſuperfuturum uſque, ubi nova ſe poſteritas exerceat. Ejuſdem ſapientis eſt quem huc adducis, multum egiſſe, qui ante nos fuerunt, ſed non peregiſſe. *Huic effato, mi Beverovici, aut ſubſcribendum eſt, aut non ſcribendum. quorſum enim, quæ venuſtius olim elegantiuſque priſci extulerunt, aliis aliiſque verbis, ſæpe quidem nec bonis, nec congruis, certe non nativis, non vernaculis, obtrudi nobis patiamur? Sed, ut re & verbis palam facis, monitore ad hæc non eges, cenſor ipſe & corrector ſeculi ineptientis. Habes, quæ ad Calculum tuum proferre valui. Cur tam pauca, tam jejune, ex epigrammate colliges, quo frontem opuſculi, brevi impetu commaculavi. Brevi ſcilicet, ut meæ ſortis eſt, turbidæ, rotantis, & in ſingula momenta tranſverſim actæ. Ignoſce, & me ama, qui te colo. Hagæ Com. V. Ianuar.* CIↃ-IↃC XXXIIX.

LUDO-

LVDOVICO NONNIO
Medico Antuerpiano,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

CLariſſime vir, Ab eo tempore, quo non ſolum humaniſſimis literis animum benevolentem, ſed & opem præſentaneis remediis offerres, reſpexit me μακάρων πρεσβύστη ὑγίεια. Biennium enim, & amplius jam plane immunis vixi à nephriticis doloribus, &, quod magis miror, cum antea cogerer crebrius urinam reddere, jam & illa moleſtia ſum liberatus. Hoc poſt divinum auxilium tribuo inprimis Aquæ meæ antinephriticæ, cujus facio mentionem in hoc, quem mitto, libello de Calculo. Quem ſi ad calculos judicii & experientiæ tuæ revocare non gravaberis, non modo de me, ſed & de arte noſtra bene mereri perges. Quod ſi minus indulgenter, ut pro jure amicitiæ noſtræ magnopere abs te peto, eum cenſeas & correxeris, jam doctorum etiam calculo magis probatum iri, ſpem habeo. Ita valeas, Venerande Senex, ita diu vivas mihi amicus, qui ero tibi, donec ero. Dordrechti xxv, Dec. cIↃ IↃc xxxvII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

IOHANNI BEVEROVICIO Senatori, & Medico Dordrechtano,

LVDOVICVS NONNIVS S. D.

Literæ tuæ XXV. *Decembris ſcriptæ in manus meas* XIII. *hujus pervenerunt cum libro tuo de Calculo Renum & Veſica,*

Docto Iupiter! & laborioſo.

percurri illum avidiſſime. quid de illo ſentiam quæres? dignum illuſtri tuo ingenio fœtum cenſeo, dignum qui

Caneſcat ſeclis innumerabilibus.

dictio ejus nitida & terſa, diſpoſitio concinna, & doctrina non vulgaris, ut vel invitos lectores detineat, atque in ſui admirationem rapiat. Non vidi hactenus qui Spartam hanc luculentius exornaverit. multum tibi poſteritas debebit, quod graviſſimum hoc malum, ejuſque remedia, perite adeo & dilucide deſcripſeris. brevitatem tuam auſim culpare, poteras enim abſque famæ diſpendio, in Signis & Remediis te diffundere, quo facilius peſſimus hic mortalium carnifex poſſit profligari. Summopere gaudeo Nephriticos dolores tecũ inducias pepigiſſe, utinam & diutur-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

turnam pacem. Æſculapio gallum debemus, ut alumnum ſuum ſecunda valetudine frui patiatur, quo commodius lucubrationes ſuas poſteritati communicet. Vale Vir eruditiſſime, & Nonnium tuum beare perge doctiſſimis tuis ſcriptis. Antuerpiæ XVI. *Ianuarii* M. DC. XXXVIII.

EWALDO SCREVELIO
Medicinæ in Academia Lugduno-Batava Profeſſori,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

QVæſiveram olim exercitii cauſſa per literas Crucii ſententiam de Vitæ termino, unde poſtea liber natus. Aliquot etiam anni ſunt, quod tibi epiſtolio aperuerim meam de generatione Calculi opinionem. Hoc itidem excrevit in libellum, cujus ut te participem faceret, typographo nuperrime mandavi. Quæſo de eo judicium tuum perſcribere ne graveris, ſed liberum. Malo enim meritas cenſuras, quibus emendare mea poſſim, quam immeritas laudes, quibus ſi apud me fides, & erroribus applauderem. Si tibi animus differre reſponſum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ut quondam quæſito per epiſtolam, & ego vel nunc id expectare deſinam; nunquam verò, Vir Clariſſime, ex virtutum tuarum admiratione te vehementer amare. Dordrechti prid. Kal. Ian. cIↄIↄc XXXVIII.

IOHANNI BEVEROVICIO
Senatori, & Medico Dordrechtano,

EVVALDVS SCREVELIVS S. D.

Clariſſime, Doctiſſime, Amiciſſime Domine, Feſtus dies mihi fuerunt tuæ literæ: eo inſuper gratiores, quod tanto poſtliminio veniant ad me, ad me (inquam) quem tibi collibitum eſt, licet paucis verbis, quaſi inhumanitatis incuſare, quod epiſtolio monitus & rogatus, De humanæ vitæ termino non reſponderim. Dicam, quod res eſt; Supra ingenii mei vires & captum ea res abibat. Scio multos ad ea ſubtiliter, & quaſi ab Euandri tempore petito argumento reſpondiſſe: ſed examina ſingula, fateberis me verum dicere, & illa arcana nota eſſe ſoli illi Curatori, qui nos, ſupra nos, curat. Scio ego, ſcis & tu Optime & Experientiſſime Domine, nos

nos ſalutaribus remediis homines, ſi oraculis Hippocrateis fides eſt, jam jam ad Orcum euntes, in lucem revocare. Scimus hoc; ſed an terminum vitæ eorum prolongemus, hoc neſcimus. Sed mittamus hæc. Ad alia eamus. Libellum tuum de Calculo, quem quod antea ignorabam, tuo beneficio habeo, vidi, legi, & (vis ut calculum meum apponam?) abſque circuitione & fuco dico, admiratus ſum. Complures habeo, qui hanc materiam incudi ſuæ impoſuere: non æquabo te illis (per Apollinem) ſed aliquot paraſangis ſuperiorem dicam.

Sed inſuper quid dicam? Creberrime mihi in manibus eſt aureus liber tuus, in quo Veteris Medicinæ ideam repræſentaſti: uſque adeo eleganter, ut (non fallet me præſagium) admiratura ſit poſteritas. Accubuus ille liber mihi ſæpe fuit: &, dico quod res eſt, inconſulto illo cathedram vix conſcendo.

Salve, Vir experientiſſime, & ſic habeto; nolo, quod reſponſum nunc non diſtulerim, gratias haberi; ſed quod alias non ſatisfecerim, mihi ignoſci. Quæſo ut tanto poſtliminio ad benevolentiæ tuæ fores regredi liceat. Salve iterum à tibi devinctiſſimo.

ctiſſimo Evvaldo Screvelio, Prof. Med.
Raptim Lugd. Batavorum, IX *Ianuarii*
CIↃ IↃC XXXVIII.

NICOLAO TULPIO,
Senatori, & Medico Amſtelodamenſi,

IOH. BEVEROVICIUS S.D.

AMpliſſime Vir, Nihil gratius eſſe potuit ſalute, quam mihi tuo nomine dixit Chirurgus hic, quondam à te factus Amſtelodamenſis, heri à me Dordrechtanus. Memini, cum olim tyro arti Medicæ nomen darem, te laurea donari, habita inſigni oratione de animi & corporis συμπαθείᾳ. Ab eo tempore non parum crevit dignitas tua, & eruditionis fama, ſimulque hujus in me admiratio. Qua nunc impulſus, non verbis per Chirurgum noſtrum, ſed calamo te adire audeo. Mitto etiam, ut mandaras, libellum de Calculo, accuratiſſimi judicii tui calculo ſubjiciendum. Si quid præterea, ut nullus dubito, rarioris obſervaſti in hac materia; inprimis hiſtoriam Magdalenæ Nicolæ, ad me perſcribere dignaberis, rem mihi præſtabis longe gratiſſimam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

mam. Vale, Vir Clariſſime, & me tui obſervantiſſimum ama. Dordrechti III, Mart. cIↄ Iↄc XXXVIII.

Hiſtoria Iſchuriæ à Calculo lethalis.

IOHANNI BEVEROVICIO, Senatori, & Medico Dordrechtano,

NICOLAVS TVLPIVS S. D.

QVam gratæ mihi, Vir præclare, tuæ literæ, tam acceptum, quod in illis, benevolentiæ teſtimonium. ac proinde operam dabo, ut brevi fias voti compos, neque diu deſideres, quam expetis, hiſtoriam. ea autem talis: Magdalena Nicolæ, vidua quadragenaria, à renum cruciatu, & calculi excretione, aliquamdiu afflicta, doluit intenſe ex utroque lumborum latere: cum præcordiorum anguſtia, cibi faſtidio, vomitu continuo; & mictu, primum quidem imminuto, ſed mox integre ſuppreſſo. quod omnimodum lotii impedimentum comitabantur febris lenta, lancinans lumborum dolor, gravis ſopor, mentis ſtupor, nervorum diſtenſio, & ſimilia oppreſſi cerebri ſymptomata, orta à reciproco retenti & regurgitantis ſeri refluxu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

refluxu. quod per diutinam moram ſub computruiſſet, auxit calore febrem, & acrimonia ſua reſeravit non modo uter venas, ſed ita quoque vellicavit proceſſu ſpinalis medullæ, (qui cum pendula ipſius parte vertebris incluſa, conſtituunt verum nervorum principium, & indubitatam omnium ipſorum originem) út decimo octavo iſchuriæ die perierit, & comate, & convulſione obruta. cujus inextricabilis infortunii clare uti innoteſceret, & perſpicue conſpiceretur, non ſemper in Medico eſſe quoſcunque curare, ſed ſubinde ſufficere generoſam prædictionem; decretum, cadaver hoc aperire, & omnium oculis exponere indiſſolubilem illum nodum, quo corpori inextricabiles morbi ſæpenumero adnexi. apparuit itaque hîc ren ſiniſter, extrinſecus quidem lividus & tumidus, ſed intrinſecus non minus aqua, quam tribus calculis refertus. quorum maximus, adæquans primum humani pollicis articulum, acuto ſuo apice ita obturabat ureteris principium, ut omnem tranſituræ urinæ intercluderet aditum, nihilque propterea lotii contineret veſica urinaria, plane vacua, & omni liquore deſtituta. præſertim, quum oppoſiti renis

ureter

ureter non minus obſtrueretur, ab plano & lato calculo, inſtar operculi eum claudente. quæ duo impedimenta, ita coram ab adſtantium corona conſpecta, vindicarunt à calumnia artem, quæ non ſuperaverat id, quod omnium oculi videre vere inſuperabile. Poſſem huic exemplo adtexere, & arteriæ aortæ calculum, & alium ab anu octuaginta annorum, cum duobus conchyliis lapideſcentibus ſponte excretum. uti & Iſchuriam ſingulis plenilunіis accedentem; ſed ſatius eſt, ea conjunctim prodire, cum reliquis, quas ſelegi, obſervationibus. ex quibus exemi, quas mitto, tabulas, quarum cælatura propius oblatum veniet utriuſque calculi formam. Interim crede librum tuum obviis ulnis acceptum, & me beneficii futurum memorem. Vale, Vir præclare, & conare arctius ſtringere renovatum intermiſſæ amicitiæ vinculum. Amſtelredamĩ VII. Eidus Martius CIↃ IↃC XXXVIII.

GVLIEL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

GVLIELMO HARVEO

Magno magnæ Britanniæ regis Archiatro,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

QVod in his regionibus fueris, Vir Excellentiſſime, me ignorante, quam vehementer doleam, nemo mirabitur, qui noverit, quantum ſuſpicere ſoleam incomparabiles ingenii tui dotes. Eas inprimis perſpexi in novo & nunquam ſatis laudando invento de circulatione ſanguinis, quam ut te incredibili ſagacitate huic & poſteris ſeculis patefeciſſe gaudemus, ita ſummopere dolerent, ſi quis mortuis ſenſus, ſerius te natum, Hippocrates, Ariſtoteles, Galenus, & ſimiles animæ. Hoc dogma ut hic omnes cum ſtupore admirantur, ſic & ego ambabus id ulnis amplector in libello hoc, quem mitto, de Renum & Veſicæ calculo. Hunc ut ſerio ad calculum perſpicacis judicii tui revocare, & me ejus participem reddere digneris, etiam atq; etiam, Vir Excellentiſſime, rogo. Ita valeas, ita vivas ad ſeculi gloriam, & artis noſtræ incrementum. Raptim Dordrechti, XII Kal. Ian. cIↃ IↃc XXXVIII.

Ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Ex Hippocratis, Galeni, & aliorum ſententia glutinoſum requiri ad Calculi generationem: neque ſtuporem renum eo videri neceſſarium.

IOHANNI BEVEROVICIO, Senatori, & Medico Dordrechtano, GVL. HARVEVS S. D.

QVod in itinere Germanico pridem à me ſuſcepto, Vir præſtantiſſime, te, patriæ artiſque Medicæ decus, vidiſſe non contigerit, pariter uti te, tuæ literæ gratiſſimæ mihi (quas cum libello, præterita ſeptimana, accepimus) dolore non mediocri affectum ſignificarunt; ita quoque doleam, ſcire poteris, ubi noveris quo ſim animo in viros cordatos, ſagaceſque rerum naturalium indagatores tui ſimiles. Quod ſanguinis circulatio inventa, tam docto capiti non diſpliceat, eo quidem nomine mihi jam nunc demum magis placere cœpit, animumque dabit plura & multo majora meditanti, cum conatus noſtros, eruditis placere intellexerim. Pergratus mihi doctus & elegans vereque ſingularis liber tuus de Calculo renum & veſicæ, in quo firma ſolidaque nominis famæque

jeciſti

jeciſti fundamenta; quin pergas porro in-dies ſuperſtruere, ſplendidumque ingenii tui monumentum exædificare. Ego calculum haud illubens adjiciam meum, nec ſuos opinor tibi denegabunt alii, iique, quos præſens ætas fert melioris notæ, Medici.

Stephanus Rodericus Caſtrenſis magni Hetruriæ ducis Medicus, & Sennertus ve-ſter, quam parum à ſententia tua abſint, is judicabit optime, qui hujus Inſtitutiones, illius de Microcoſmi meteoris libros perſpectos habet. Paracelſo, ejuſque ſequacibus ea certe gemma placere debet, quam ex illius minera erutam, magis tamen authoritate antiquorum politam & optimis obſervationibus & argumentis illuſtrem & ornatam in omnium manus tradidiſti. Nec Hippocrati quidem, nec Galeno, ſi jam poſtliminio revocari poſſint, eam diſplicere poſſe putem. ea cum reverentia ſententias eorum tractas, ac ſi priſcorum Medicinæ procerum ſcita placitaque non tam refellenda, quam candide explicita, in meliorem ſenſum accipienda judices. Si quis denique libertatis philoſophicæ aſſertor, è rebus ipſis, & naturæ ſinu, quam è libris, ſapere, quam diſcere malit, ſcire quam credere, habes quod

etiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

etiam ipſum ſummopere juvaret. ea tu ſolertia, ſimile Naturæ in Macrocoſmi lapidibus atque Microcoſmi calculis generandis inſtitutum recta methodo obſervaſti. Verum ut aliquid exercendi animi gratia reſcriberem, vide quid hi omnes contra habeant, & quo potiſſimum modo ſatisfacere iis poſſimus.

Hippocrates ad Calculi generationem præter copiam terreſtris materiæ & ſalis ſoluti, à te aſſignatam, glutinoſum quidpiam in Theophorbi puero, ab ipſo obſervatum, deſiderat, Epidem. v.

Galenus aliquid è craſſioribus ſuccis renis cavo tenacius impactum, Epid. VI. *comm.* I. *text.* VI. *Vterque locus apud te habetur.*

Rodericus Caſtrenſis ex Paracelſo mucilaginem tartaream, viſcidum quidem illud & glutinoſum arenarum vinculum; quod in Calculoſis & ipſe tu, mecum, aliiſque ſæpe vidiſti. Veſicæ vocas alimentum; at iſti materialem Calculi cauſſam. Vbi enim per ſe in aëre expoſitum, una nocte, & quandoque citius, in arenoſam, friabilem, imo lapideam materiam concreſcere obſervatum eſt; & ego experimentum feci, & novi fœminam

nobiliſſimam Calculoſam, quæ ex tali mucilaginoſa materia, in ſua propria urin ſubſidente, pillulas concinnare proprii manibus ſolebat, eaſque per ſe in ſcatul reſervatos in calculos abire ſponte, edocuit & oſtentavit.

Chymici ſtuporem, quem elegante aſtruis, renum, ſupervacaneum forte di cent, & rerum naturalium obſervatio in fontibus enim, fluviis, & aqua pen omni, in qua ſuccus lapideſcens, materi tartarea ſponte quaſi ſua, vel ambienti frigiditate concreſcere videtur; eam den tibus, aliiſque omnibus corporis noſtri partibus adhæreſcere poſſe, ipſemet agnoſcis. Fœtum in utero lapideum Galliam vidiſſe, alii veriſſimum aſſeverant. Podagricorum ex eadem materia calculos in juncturis mirantur. equidem Calculorum exiguorum uberrimum proventum pe arthritici cujuſdam cuticulam prorupiſſ conſtat. citra ſtuporem, in his coagulandis innata materiæ lapideæ indoles ſati eſſe videtur omnibus. Ego, ut libere dicam, eodem, quo tu, animo, lapidum in Megalocoſmo concreſcendorum rationem mihi obſervandam duxi, elaboravi, obſervavi, eaque plurima & rara, etiam

quo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

quo Ariſtotelis IV. *Meteor. exquiſitum incraſſationis, exiccationis, & concretionis cauſſas intelligerem planius, multa feci, multa vidi, & ex cujuſcunque hominis urina Calculos, vel ſaltem ſabuloſum concrementum fieri poſſe reperi, ut ex omni lixivio ſalem: tamen cum ipſe nondum plane mihi ſatisfecerim, ultra inquirendum ab aliis. ubi mihi hæreat aqua, poſthac per otium certior fies. Interea valeas, Vir Clariſſime, vivaſque fœliciter ad artis noſtræ, patriæque tuæ lucem & ſplendorem. atque ſi quid amplius mediteris, eo me, ita ut cœpiſti perhumaniter, frui liceat. Londini* XX *April.* CIↃIↃCXXXVIII.

De Glutinoſo humore, & Stupore altior indago.

GVLIELMO HARVEO,
Medico regio, & in collegio Medicorum Londinenſium Profeſſori Anatomico, & Chirurgico,

IOH. BEVEROVICIVS S.D.

QVod tam humaniter mea exceperis, tam benigne de illis judicaris, equi-

dem tibi, Vir celeberrime, quamplurimum debeo. Neque minus ob ea, quæ & comiter, & erudite opponis. Quod autem ad glutinoſum humorem, quem aëri expoſitum ſponte in lapideam duritiem abire ſcribis, idque vel unius noctis ſpatio, vel etiam citius; vidit apud me nepos tuus, juvenis ad omnia magna natus, & tali avunculo dignus, humorem ejuſmodi magna copia in vitro aperto jam quatuor annos ſervatum, cujus maxima pars in auras diſceſſit, &, quod reſtat, pulverem refert è ligno putrido craſſiorem, in quo nihil duri, aut ſolidi. Atque, ut ipſe examinare poſſis accuratius, portionem mitto. Collectus à me diebus aliquot ex urina fratris mei Dominici Beverovicii, qui ex ſuppreſſione urinæ (ô miſeram avi materni hæreditatem!) ab ingenti veſicæ calculo paullo poſt admodum adoleſcens vitam cum morte commutabat. Quare putarim

— (niſi tu quid docte Trebati
Diſſentis) —

viſcido huic humori non immixtam, nec immerſam fuiſſe terreſtrem ac ſalſam materiam, magno iſti calculo indeſinenter ſe agglutinantem, quâ imbuti glutinoſi

noſi humores, ut obſervaſti, ſponte abeunt in calculum. Salſus ergo, concretionis cauſſa, non tenax ille, ut vulgo creditur, & pituitoſus humor. Nam cur idem apud me non factum, cum humore illo, quem tot annos aëri expoſueram, nihil fuerit craſſius, ac magis glutinoſum? Illud vero diligenti indagine animadverti tenaces, imo pertinaces iſtos humores detinere utplurimum arenas & ſabuloſa, donec coëant & concreſcant in calculum; ipſos tamen non abire in calculum. Magis me percelluit, ut verum fatear, quod mones de Stupore. Nam ut à priore objectione in luto pœne hæſitarem, ita in hac, dum ſuffundis fluvios ac fontes, tantum non aquis obrutum me ſentio. Confiſus tamen humanitati tuæ, qua manum porrigere non gravaberis demergenti, emergere conabor. Aqua vel nullo ſenſu eſt prædita (ut communis eſt Phyſicorum ſententia) vel, ſi rebus omnibus (quod admirandus philoſophus Campanella integro libro aſſerit) ſenſus ineſt, plane obtuſo; ut & Renes, Veſica, Vterus, Inteſtina, aliæque partes, quando in iis, ut ego quidem ſentio, generantur Calculi. Vbi ergo vel nullus ſenſus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

vel obtuſus, ibi præſente materiali cauſſa, πρόφασις & occaſio generandi calculi. Vrges Arthritide, quæ revera partem occupat acerrimi ſenſus. Idem in Veſica locum haberet. Sed hoc volo, cum pars aliqua affligitur, id fieri, quod ob imbecillitatem facile excipiat influentem materiam, nec facile expellere valeat. Debilitatem iſtam, cum omnibus functionibus impedimento ſit, ſenſui quoque obeſſe, atque ita, cum ſtupidior ſentiendi facultas non percipiat rei noxiæ irritamentum, materiam coacervari, & nova ſubinde defluente paullatim augeri, tandemque ultra modum auctam, viam ſibi, ſi poſſit, vi facere, ut & in excretione calculorum obſervamus. Adde, quod humor ille ſalſus & terreſtris, Calculorum, qui in nodoſa, tophaceave Arthritide ex aperta, ruptaque cute plerunq; eruuntur, materia, non ex ſenſibilibus admodum articulorum membranis, & nervis, ſed fere è vinculis, quæ motus cauſſa ſenſu plane deſtituta ſunt, ſoleat prodire. Præterea, non ſtatuo Stuporem eſſe cauſſam Calculi efficientem; ſed tantum cauſſam cur ejus materia diutius in parte hæreat, nec mature exturbetur; ut ita ex accidenti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

faciat producendo Calculo. Hæc reſpondere viſum, Vir Clariſſime, magis ut aliquid reponerem doctiſſimis literis tuis, quibus me cohoneſtare, & docere dignatus es, quam ut ſatisfactum objectionibus exiſtimem. Tu porro, ut cum à fonte ipſo me arceat abſentia, rivulos tuæ eruditionis huc defluere patiaris, vehementer abs te peto. Vale. Dordrechti XVI. Sept. CIↃ IↃC XXXVIII.

VOPISCO PLEMPIO
Medicinæ Doctori ac Profeſſori, Lovanienſis Academiæ Rectori Magnifico,

IOH. BEVEROVICIVS S. D.

QVanto me literæ tuæ, Vir Clariſſime, quas accepi, cumularunt gaudio, tantum doloris attulere, quæ interciderunt. Vereor enim non immerito, ne tibi jampridem in ſuſpicionem venerim, quaſi tanti viri amicitiam ultro oblatam negligentius habuiſſem. Sed tu merito te ipſum illa ſuſpicione, & me ſimul negligentiæ crimine abſolvis. Neque enim hic homo ita barbarus, ita in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

humanus, ut quod ſemper omnibus voti
deſideravit; incuria non arriperet. Iam
diu veneratus ſum clariſſimum Plempi
nomen; neque diſſimulo, quoties hic
publice humani corporis fabricam exa-
mino, cui debeam plurima, quæ diſſero.
Anatomica tua ob rerum ubertatem, &
purioris linguæ elegantiam mihi in de-
liciis. Hoc voluiſſem imitari in Theſau-
ro Sanitatis meo, ſed cum vulgo ſcripſe-
rim, vulgari ſermone contentus de ſub-
limiori ſtilo non laboravi. In tuis, quæ
τοῖς τεχνίταις ſcripta, alia res eſt. Demon-
ſtravi hodie partes oculi, earumq; uſum
ſatis male, quod Ophthalmographia tua
carerem, quæ mihi poſthac erit in ocu-
lis. In ea te quoque παράδοξον eſſe con-
jicio, cum videam ex Anatomia oculi,
primas videndi te humori derogare cry-
ſtallino, & retiformi tunicæ tribuere.
Hujuſmodi non pauca in hoc meo, quem
mitto, libello de Calculo, jam præter
meritum à te laudato. Sed cum doceri,
quam laudari malim; rogo equidem, ubi
totum legeris, cenſuram tuam, cum iis
quæ obſervaſti de Calculo rariora, reli-
quis magnorum virorum epiſtolis (&
jam plures edendas habeo) adjungi pa-

tiaris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

tiaris. Bartoletum noſtrum ante XXI annos Bononiæ audivi, & ad praxin quoque ſectatus ſum, cujus in me merita, & eruditas virtutes gratus celebrare nunquam deſinam. Is poſtea Mantuam diſceſſit. Quis Bononiam è medicis nunc illuſtret, ignoro. Nam de Claudini, & noſtratis Vterverii, ibidem Botanici, obitu, paullo poſtquam in patriam rediiſſem, intellexi. Sed nuper Patavio eo ſe contulit Fortunius Licetus, delectus & accitus (ut ipſe mihi ſcripſit prid. non Oct. ſuperioris anni) à Senatu Bononienſi ad eminentem, quam vocant, ſupraordinariam Philoſophiæ cathedram, plurimos annos vacuam ab obitu magni Pendaſii, cui tandem ex diſcipulo ſucceſſor factus, omnium quantum eſt hodie, qui vivunt, philoſophorum maximus, & ſolus, ut ſuis ad me literis judicat Cl. Naudæus, cui merito reliquorum turba

Submiſſis defert faſcibus imperium.

Equidem plurima ejus ſcripta legi, verum de tantis heroibus judicare non eſt meum, ſed eos cum cultu ſuſpicere. Te inprimis, Magnifice, qui mihi πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. Incomparabili Puteano, cujus literas avide expecto, ut me com-

mendes, rogo. Vale, Dordrechti xi Kal. Febr. cIↄ Iↄc xxxviii.

Circulatio Sanguinis improbata.

IOHANNI BEVEROVICIO, Senatori & Medico Dordrechtano,

V. F. PLEMPIUS S. D.

Clariſſime Domine, Hactenus cum otio, ſed & cum cura ſingularem veſtrum de Calculo libellum legi. Docte & experienter ſcribis, mi Beverovici, & multas priorum medicorum ſententias rectè meritoque caſtigas. Ad ſummam, libellus verè ſingularis eſt. Celebras autem in eo, atque extollis Harvei opinamentum de ſanguinis circulatione, plauſibile Hercules primâ fronte, & valde ſimile vero; à me tamen nunquam, nec adhuc receptum: aliter enim vaſorum conſtitutio & fabrica fieri debuiſſe mihi videtur, ſi à natura circulatio iſta inſtituta fuiſſet; præterquam quod ratiuncula alia me retineant in antiqua & avita ſententia. Admiror nihilominus & veneror, & ſuſpicio Harveum, ob ingenioſum ejus illud commentum. Obiter carpo hoc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

hoc paradoxum in fundamentis meis Medicinæ, quæ hic diſcipulis meis dictavi, & nunc excuduntur. Videbis, favente Deo. Rariora de Calculo necdum obſervavi, quæ prelo digna ſint: talia enim ſunt, quæ vel ipſe notas, vel alii animadverterunt. Puteanus hiſce diebus quædam ludibundus Belgice cecinit: Belgicos, inquam, quoſdam rhythmos & verſus edidit, quibus cives informare ſtudet. Sed jam miſerit ad te libellulum, opinor. Filia ejus Eugenia, lectiſſima animula, nupſit iterum Lazaro Bonvicino, Italo & Capitaneo. Deus bene vortat: qui & nobis adſit, mi Beverovici, mutuumque noſtrum amorem diu continuet. Vale. Lovanii XVII. *Kal. Maias* cIↄ Iↄc XXXVIII.

Renum facultas αἱματοποιητικὴ Hydrope in Calculoſo comprobata.

R.P. MARINO MERSENNO,
Theologo, & Philoſopho incomparabili,

IOH. BEVEROVICIVS S.D.

QVod poſt tot annorum intervallum, non omnem mei memoriam depoſueris, Vir celeberrime, nihil mihi gratius

tius eſſe potuit. Riſi, quod credas me, ex diſputationibus de fatali termino, non factum doctiorem. Vates eſſe poſſis. Videbis brevi partem tertiam, & ultimam, in qua Licetus, Naudæus, Manaſſeh Ben Iſraël, &, quod miraculo proximum, nobiliſſima virgo, Anna Maria à Schurman, quæ non modo in Latina, Græca, & Orientalibus linguis, ſed in Theologia quoque, & Philoſophia, etiam ſcholaſtica, ad ſtuporem erudita. Vel ex hac una epiſtola, uti ex ungue leonem, eam poteris cognoſcere. Neque illi ignotum Merſenni nomen, ut cui raro è manibus, quæ tu in Geneſin erudite & accurate conſcripſiſti. Quod porro ad ſcriptum volumen D. Beecmanni; eſt id penes fratrem, qui Vliſſingæ rectorem ſcholæ agit. Cavit ὁ μακαρίτης, ne quis hoc ante biennium ab obitu ſuo inſpiceret, quod nunc pœne effluxit. Sed non facile ab iis, impetrari poterit. Quidvis enim hic ante hæredum diſceſſum, & omni arte tentatum eſt. Reliquorum, quos deſideras, hic penuria; niſi quod Marius eam curam ſuſcepit. Vnum, quem mitto, impetravi à clariſſimo Voetio, Theologiæ in nova Vltrajectinorum Academia profeſſore,

cum in hanc urbem ad fratris funus veniſſet. Is octo annos hydropicus, nuperrime obiit. In cadavere nullum vitium nec in hepate, nec in liene repertum; ſed omne in renibus. Dexter quatuor in ſinu exiguos continebat calculos; majuſculum in ingreſſu ureteris, omnem ſeri egreſſum impedientem. Siniſter totus purulentus. Abdomen aqua citrina diſ- tenſum. Quod egregie confirmat meam de uſu Renum ſententiam, Renes ſcilicet non ſecernendo tantum ſero à ſanguine, uti vulgo ſentiunt, ſed & generando ſanguini, ut hepar & lienem, conditos eſſe; quam ſtatui in libello meo de Calculo, quem velim (nam apud vos eſſe ex literis D. Moreau Prof. regii, & aliorum intellexi) ſi tanti eſt, inſpicere digneris. Et profecto ſi non eſſet alia Renum functio, cur tanta eorum in S. Scriptura mentio; cur Deus corda, & renes ſcrutari dicitur? Expecto hic ex profundis ingenii tui penetralibus aliquid à nullo explicatum, à nullo explicandum. Facile id futurum ei, qui multos quid conatos fuiſſe potius, quam præſtitiſſe, operibus ſuis oſtendit.

Οἶος πέπνυσαι· τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν.

Vale,

Vale, Vir reverende, & ſtudiis noſtris fave. Dordrechti, v. Kal. Quintil. cIↄIↄc xxxix.

Calculi malum literatis proprium. Surditatis, & ἀφωνίας cauſſa. Adſtrictæ alvus curatio Chirurgica.

IOHANNI BEVEROVICIO Doctori Medico Dordrechtenſi,

F. M. MERSENNVS S.D.

Hiſce meis literis, Beverovici doctiſſime, & ad reip. litterariæ perfectionem nate, teſtatum volui, quantum tibi ſim obſtrictus non ſolum de libro Puccii, quem ad me mitti curaſti à docto theologo, cui gratias refero, ſed quod tertiam partem de Termino vitæ ſis brevi juncturus, in qua viſurus ſim aliquid ab illa mirabili Virgine profectum, de qua jam tanta feruntur apud nos, ut miraculum ſapiant. Hinc animos ſumpſi tantos, ut etiam hac vice ad illam ſcribere voluerim. Accepi tandem tuum librum de Calculo, revera doctiſſimum, quem ubi perlegero, judicium meum habebis. De Renum obſervatione gratias habeo. Statueram

tueram

tueram apud me varia ad te remedia mittere, quibus hic noſtri ad morbum Calculi uti ſolent: ſed cum noverim quæ uni conferant, nocere alteri, ſuperſedi, quod non dubitem te illa omnia ſcire & expertum eſſe. Necdum tamen, quicquid ebuccinent aliqui, repertum eſt ullum remedium, quo tuto certoque calculus in renibus, aut in veſica conteratur, aut in aquam verti poſſit, quam ægri poſtea abſq; inſigni dolore ejiciant. quod qui repererit, quanto magis ei debeatur, quam qui quadraturam circuli, vel motum perpetuum! Vtinam tibi viro ex omni parte eximio tantum illum theſaurum aliquando tandem invenire contingat, quod ſane potius in votis, quam in ſpe. Scriptum mihi eſt à medico Turonenſi, ſe aperuiſſe cranium hominis à nativitate ſurdi & muti, cui è tribus internis auris oſſiculis, Incus deerat. Simile ſi quid obſervaſti, quæſo mecum communices. Nolui etiam hanc epiſtolam abire, quin noveris quid noſtri Iudæi, chirurgi nominatiſſimi, ac in vulneribus curandis fœliciſſimi, & audaciſſimi: Æger quis ob fœces recoctas nil in ſeceſſum emittere poterat, ille igitur podicem quadruplici ſciſſione aperiens, inte-

ſtinum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ſtinum extraxit, quod, fœcibus prius eductis, remiſit ac reſtituit in locum priſtinum, & æger ſanatus eſt. Si mihi liceret per pacem aut inducias, aliquando libellos quoſdam ad te mitterem, ut tuos inter labores medicos levarem animum, ſed lationis pretia, nec non Dunkerkorum pericula, qui omnia ſuffurantur, deterrent. Tuum interim tibi obſtrictiſſimum, tuique obſequentiſſimum me credito. Lutetiæ Pariſiorum Kal. Sept. CIↃ IↃC XXXIX.

IOHANNI BEVEROVICIO
Senatori, Doctori, Philoſopho, Medico Dordrechtano præſtantiſſimo,

εὖ διάγειν.

IDea illa Veteris Medicinæ, BEVEROVICI *doctiſſime, ex ſelectiſſima priſcorum Scriptorum, qui Medicinam ex profeſſo tractare noluerunt, laborioſâ non minùs quàm utili curâ concinnata publici juris facta, dum Lutetiæ, vocatus ad curam Aulici cujuſdam fiſtulâ deſperatâ laborantis, anno ſuperiore degerem, mihi forte oblata, in tui verè me traxit admirationem, quem ſtatim ab ipſis literarum incu-*

incunabulis addictum Arti noſtræ conſpicatus ſum: At indefeſſum illud ſtudium, quo illam quidem jam ab antiquis πασέων ἐπιφανεστάτην *agnitam illuſtrare dignaris, adjunctis variæ lectioni, Anatomicis & Phyſicis obſervationibus, in illo* Libro *verè* ſingulari de Calculo, *quibus, quemadmodum & in* opere *de* vitæ termino, *præclariſſimorum hominum non ſolum Medicorum, ſed etiam Theologorum, I. C. Philoſophorum & Mathematicorum Meditationum ornamenta ſubjicere voluiſti, me penitus ad te colendum, amandum, & laudandum compulit. Nec eſt quod mireris in amorem tui tam ſubitò raptum exterum & ignotum hominem: Facit hoc in me illa cum natalitiis indoles concepta, quâ* ὑγείας, *quæ* οὐδὲν ἐν βίῳ κρεῖττον ἔχει, *tanta dignitas apud me fuit, ut continua Antiquorum & Neotericorum Authorum lectione; continuis vigiliis, ſectionibus animalium vivorum & mortuorum, collectionibus, ſationibus plantarum chymicâ mixtorum, adjuncta exegeſi, ex manualibus experimentis, ipſis denique practicis morborum obſervationibus toto decennio, quod ſcholaſticis laboribus, & laureæ ſucceſſit Apollinari, in*

Exer-

Exercitibus, Xenodochiis, Campeſtribus, & jam à triennio in hac Civitate, tot inquam converſis hinc inde Meditationibus, cum alienis etiam celeberrimorum quorumque, qui in mei notitiam venerunt, illam apud me & alios conſervare, ac quoddammodo fovere voluerim. Animorum hæc eſt admiranda ſympatheia, dum ad unicum ſcopum magnis viribus contendunt. Nec tantum πάθημα *moras patitur: Et illa* προπέτεια *minus improbanda profectò, quæ audentes in ſublime dũ vult attollere, boni publici faciem exponit, & in mutuâ conſpiratione ſententiarum nititur. Optavi igitur audentior factus tecum colloqui. R.P.M. Merſenus, Vir humaniſſimus, noſtri amantiſſimus occurrit: ſolamen amori noſtro pollicitus eſt; & dum ipſe ſcribit in iſtas regiones, me admonet, ut ſi quid ad te ſcribere velim, citò tranſmittam. Hoc itaque literarum ad te conſcripſi, Vir Celeberrime, ut tuæ me participem amicitiæ facias. Medicinam inter ſexcenta, quæ Practicis quotidie obveniunt negotia, de barbarorum hominum incultiſſimis arvis, in Sophiſtarum tribulos, & tricas, per verboſam quandam, non realem Philoſophiam*

pro.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

protractam, heſitantium quorundam ad amuſſim, in antiquorum ſomniis ſine delectu, & avarorum timidorumque vere Empiricorum, quanquam dogmaticos & Rationales, ſi diis placet, pleno ore ſe venditent, incuriâ, parum hodie fructuoſam in lucem veræ rationis per ſenſibilia experimenta Phyſicæ doctrinæ convenientia, & certas obſervationes, extrahentem, rerum in corporibus à te obſervatarum narrationibus adjuves: imprimis vero reſcribas, num Lyncei illi tui in Anatomicis oculi, viderint aliquid peculiare in ſeparatione ſalis microcoſmici ſero ſoluti, quod pituitam vulgò ſolemus appellare, dum motu continuo arteriarum, quas venarum anaſtomoſes excipiunt in diaſtole, per poros illos patentiores in cerebro conſpicuos, effunditur, unde Rheumatiſmorum ſcaturigines, dum in artus, eadem circulatione ſimiliter, ſic effluit; unde dolores Arthritici. Multa profecto patent jam quæſita; multa latent, dum apud me nondum rationem excogitare potui, quâ poſſem viventis animalis, vita ad aliquot momenta perdurante, cerebri ſectionem perficere; nuſquam hominis in cujus pedibus & manibus ſolis inter animalia

poſſent

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

poſſent harum anaſtomoſeωn uſus agnoſci, ſi in vivis ſecarentur, anatomen ſperare. Aliorum ingenia forſan aliquid habent ſubtilius & accuratius: & vos qui perſpicillorum ex tubulis beneficio rebus magnitudinem additis, per quam ipſæ alioquin non viſæ nobis innotuerunt, ut Iovis ſatellites, aliquando, ſi Deus velit, cedro digniſſimam divini Harvei doctrinam mihi jam ante aliquot annos cognitam, & demonſtratam in libro Naturæ, iſtiuſmodi miraculis, inventiſque, ampliorem illuſtrioremque facietis. Vtinam id citò contingat! interea verò ne prorſus ignotus à te recedam, ut verè cognoſcas, quæ ſit mea ad veritatis Medicæ inquiſitionem cura, perleges, ſi placet, primas & ſummas Pentagoni à me nuperrimè conſcripti paginas: quæ ſi placeant, ac apud veſtros Lugdunenſes non habeantur, quod tamen factum puto, ſi ſimiliter innoteſcat, quâ viâ id tutò præſtare poſſum, totum librum mittam, ut me credas

V. Excellentiſſime BEVEROVICI

Tibi addictiſſimum

L. MEYSSONNERIVM D.M.

Lugduni ad Conſl. Araris & Rhodani, Non. Ian. anni Gregor. Epochæ Dion. 1640.

LAZA-

LAZARO MEYSSONNERIO,

Artium, & Medicinæ Doctori Monſpelienſi & Medico apud Lugdunenſes celeberrimo,

IOH. BEVEROVICIUS εὖ πράττειν.

QVi non tantum artis Medicæ promoves pomœria, ſed & totius Philoſophiæ, ἰητρὸς φιλόσοφος, ἰσόθεος, ejus literas, Vir Clariſſime, exorientis amicitiæ teſſeram, non poſſum habere non gratiſſimas. Equidem tenuitatis meæ mihi abunde conſcius, vix unquam ſperare auſus fui, ut quæ amicorum impulſu edideram, à tui ſimilibus aliquando legerentur, multo minus ut probarentur; quare tanto plus affectui, & benevolentiæ tuæ me debere agnoſco. Vidi folia aliquot lucubrationum tuarum, quæ reliqua legendi vehemens in me excitarunt deſiderium. Facile enim mihi fuit æſtimare ἐκ τοῦ κρασπέδου τὸ λοιπὸν ἱμάτιον. Ego etiam nuperrime edidi tertiam, & ultimam partem de Vitæ termino, in qua & Epiſtola nobiliſſimæ Heroïnæ, Annæ Mariæ à Schurman, virginis, quod miraberis, ad miraculum eruditæ. Miſiſ-

ſem illam exoptatæ amicitiæ τεκμήριον ſed ejuſmodi δῶρα reddunt tabellari ἄδωρα. Credo Pentagonum Lugduni noſtræ eſſe, inde mihi facile comparare potero. Reddidiſti enim me tuorum ὀξύπεινον. Quare, cum libellus meus de Calculo brevi ſit proditurus auctior, ſi quid de hoſte hoc noſtro obſervaſti, velim mecum communicare ne graveris, Doctorum epiſtolis adjungendum. Vale, Vir clariſſime, & à tui cultore ſalve ægrorum Salus, quæ me nuper, pœne Orci victimam, reſpexit, quod hic ab amico poëta expreſſum vides. Dordrechti VIII Mart. CIↃ IↃCXL.

Viro & amico ſummo

D. IOHANNI BEVEROVICIO, urbis Dordrechtanæ Senatori, & Medico primario,

Amiſſa ferè vita & ſanitati reſtituto gratulatur

CORN. BOYUS J.Ctus.

Viciſti, Medicina; tuo nec ſola Medenti,
Quin unà Batavis conſulis alma meis.

Atque

Atq; hoc ſervato cuncti ſervamur in uno,
Cujus noſtra diu vindice tuta ſalus.
Fleviſti, Dordrechta, ſuum cum Falciger enſem
Stringeret, & diro dextra levata ſeni eſt
In doctum directa caput. Cum parcere Parcæ
Vlterius ſummo non voluêre viro.
Obſtitit Omnipotens, verſiſque in proſpera fatis
Longa jubet famulas ſtamina nere ſuas.
Noſtrarum hæc vis ſacra precum. Movêre Tonantem
Murmura, quæ fracto corde poëta dedit
In ſummum tranſmiſſa polum; quæ Curia, quæ Plebs,
Templaque continuis compoſuêre ſonis.
Grata Deo nunc turba ſumus, cui thura merumque
Fundimus, & ſacris æſtuat ara focis.
Inque parentantes quæ jam diffluxerat undas
Vena, recollectis plena redundat aquis,
In longos tibi fluxa dies; quos ſæpe canendos
Vt poſſim vates ſumere, ſume novos.

Anno cIↄ Iↄc xl.

IOAN-

IOHANNI BEVEROVICIO
Medicinæ Doctori, & Senatori,
Dordrechtano primario,

LAZARVS MEYSSONERIVS
εὖ διάγειν.

F*Amiliaris ille tuis literis* χαριεντισμὸς *adeò me occuparat, Excellentiſſime* BEVEROVICI, *ut omnis illa quam ad me fama detulerat tuæ valetudinis exceſſiſſet memoriâ, niſi Poëta tuus & amicus omni laude digniſſimus, iterum gratulabundus Elegis occurriſſet, & appendix illa quam epiſtolio ſubjunxiſti, Orci faucibus ereptum fauſto Numine, Reip. Senatorem, Ægris Medicum, Academiæ Patronum, toti Orbi Virum incomparabilem admonuiſſet. Certabant tunc inter ſe mœror & lætitia de jure lachrymarum noſtrarum; poſterior obtinuit, quas prior iſtius eventus ignara concitarat, eaque in remotiores Zoilorum fines abire juſſâ fecit ut ſecurus tibi gratuler ſanitati feliciter, & in multos annos reſtituto,*

Ito beatus teque in his negotiis,
Sanctum Iſraëlis numen illud audiat.
Tibi ſacratis adſit ex palatiis,
Te inquam Sionis ab arce fulciat potens:

Votis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Votis benignus denique aſpiret tuis
Tanta ut coronet cœpta felix exitus.

Hæc aliena Muſa mihi canit in tui gratiam ex Hebræis Davidis carminibus, dum cogitabundus apud me perpendo, quo beneficio, ſingularem illam tuam erga me benevolentiam penſare valeam. Non deeſt quod meo zelo ſatisfaceret argumentum, ſi convenire mecum poſſet epitheton illius Homerici medici, qui ἐπιστά-μενος περὶ πάντων Ἀνθρώπων *cum hoſte tuo non infelici Panaceâ dimicare ſponderet. Sed nec mihi adeo Suffenus ſum, qui pumilio in gigantomachia vincere ſperem, nec tantùm crevit apud me* φιλοτιμία, *ut immerenter ambire velim, quod ſupremæ eruditionis, & experientiæ viri videntur pudenter recuſare. Audebo tamen, tanquam de ſinu, quicquid in eo* κειμήλιον *eſt promere, ne tibi deeſſe videar; & qui cùm minimum poſſim, ſaltem ne ingratus audiam calculum votivum pro futura tua incolumitate adjicere. In magnis voluiſſe ſat eſt, & dexteriùs ab amicis ſuſcipitur imbecillis conatus, quàm repulſa. Hunc igitur noſtrum ſic accipe Vir humaniſſime, ut exiſtimes omnes ingenii vires, & opellæ noſtræ molimina*

huc contuliſſe, quæcumque maximè tibi profutura eſſe credidimus, prolixiora forſan, quàm tua ferre poſſit patientia, & minus mellita, quam quæ tuo palato Atticis blanditiis aſſueto ſapere queant. Moleſtias tamen, opinor, devorabis, ſi lecturus intelligas nihil nos eſſe ſcripturos, niſi ex iis quæ vel Sectorum Corporum αὐτοψία, vel ἀνάλυσις chymica, vel obſervatio Hiſtorica philoſophorum, & Medicorum probatiſſimorum, cum noſtra veriſſima, licet ſimpliciſſima, comprobaverit. Præter has enim, Magiſtrorum quantumlibet peritorum authoritates diſcordes, cum ſenſu pugnantes rejicimus, contemnimus, etiam frendentibus Zoilis, quorum plurimi hodie Hippocratici, Galenici, Hermetici, ſi diis placet, nihil minus ſunt; aut nihil magis, quàm, ipſomet ſubſcribente Galeno, ἐκ τῶν βιβλίων κυβερνῆται. Sed ad rem propoſitam venio.

Et tecum hactenus ſenſiſſe circa cauſam materialem calculi, in memoriam tibi revoco; Priuſquam ſiquidem lux illa tui Libelli clariſſima his oris affulſiſſet, ſcripſeram Pentagoni particularis Radio 4. pagina 86. ſub finem in renibus ex ſale ſimpliciter cum tartareis impuritatibus coagu-

coagulato. Calculum fieri: Tu libelli tui capite 6. pag. 77. lineâ 61. ſuccum lapideſcentem, ex quo rudimenta calculi produci ſcribis, ex terreſtri materiâ juſtâ proportione ſali mixta conſtare. At vim illam coagulantem diſtinctè non exprimis, meâ quidem ſententiâ, licet ſubintelligi poſſit ex iis quæ poſt authoritatem Hippocratis afferuntur. Ego *ſubobſcurè notavi loco citato, Spiritum videlicet illum naturæ ancipitis quem Mercurialem nominavi. Placet in tui gratiam ſimpliciſſimum dictum brevi commento illuſtrare. Sic enim de Spiritu illo coagulante ſentio, videlicet eum hunc eſſe, de quo plura dixi Pentag. Vniverſ. Rad.* 4. *quem ſi placet accuratè perlegere digneris. Sic enim capies, ni fallor, hunc eſſe qui in aëre matrice ſua ad nos fertur brumæ diebus, dum Sol in remotiori à* Polo Tropici *puncto, & vicinis ejus locis diffundit ignem cœleſtem (quem primum* ἐνορμοῦν, *à quo ſecundum terreſtre, centrale, Elementare procedere demonſtravi.) Siquidem enim ejus ad ignem halitum, quem nos ibidem obſervamus, & ad aquam dum fit glacies ſive naturaliter ex ſucceſſione tempeſtatum, ſive per artem transfuſo,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ut ita loquar, ſpiritu ex ipſa in novam aquam; Itidemque conſideres quæ ex Ortelio in deſcriptione Ruſſiæ deſcripſit Sennertus de gregibus & armentis illicò petrefactis ab aura quadam Septentrionali; Quibus ſi addideris quomodo ſe habeat ad ſalem in aqua, generationem lapidum omnium, & metallorum, meo quidem judicio, non ignorabis. Sic enim facile intelligere cœpi, qua vi lapideſcerent ligna in aqua clariſſima mihi viſa in Rutenorum agris & Gabalorum montibus, quâ concreſcerent ſtillæ in rotundos & ſubdiaphanos calculos in Specu Allobrogum, cujus nomen eſt, la Balme *ex hujus urbis finitimis, lacu ſubterraneo per ſaxorum in fornicem præruptorum rimas frigidiſſimas aquas effundente, quæ ſi per deſtillationem ſeparentur ab hoc ſpiritu, ipſo per ignem à ſale ſeparato, & in aërem matricem ſuam fugato, guſtu, tactuque non inſenſilem à ſcaturigine præbent differentiam. Id ſeriò & ſedulò nobis in examen revocatum minime dubites. Talem igitur ſpiritum etiam in microcoſmo ſtatuimus Pentag. prædicti Univerſ. Rad. 5. in ſero deliteſcentem & in flatibus (ut aptiſſimo Hippocratis utar vocabulo) junctus*

ctus ſali, cogit mucoſas impuritates motu arteriarum, oſtiolis venarum renitentibus, & earum anguſtia in diaſtole ſeparatas, dum ſanguis continuo circulatur, unde tandem in articulis tophi podagrici: vel tartareas, praanguſtatis eiſdem motus circulatoris, & excretionis viis, unde Calculi. Arbitror enim in cujuſlibet venis & Arteriis cum ſero hunc ſpiritum ferri, cum in quibuſlibet tartarum expellatur arenoſum, quod ſordidarum matularum frequens minus credulos docebit inſpectio: confirmabit Scholiographus Hollerii c. 48. in lib. 1. de morbis internis; & Ioubertus noſter in Provocat. Seidelii Parad. 3. dec. 2. lit. y. ipſiuſque Cardani exemplum, qui ſcribit comment. in Aph. 79. ſect. 4. ſibi ab annis 30. primo rufas, poſtea etiam albas arenulas quotidie & copiosè, citra tamen omnem calculi ſuſpicionem, prodiiſſe, & vix è decem unum eſſe qui ab hoc vitio ſit immunis. Nec ſolùm in homine, ſed etiam in bobus, aſſentiente Quercetano, ipſi quotidianæ laniorum experientiæ lib. de Spagir. Prax. folliculus fellis calculos patiatur, cùm renes careant, & aliæ partes; ita ut præſentiam coagulantis haud negare queas, qui

calculos in aliquibus partibus ſecundum flatus aut aquæ πνεῦμα deferentis, generatos agnoſcis. Qui fit igitur ut non ſemper generentur? Conformationis ego vitium accuſo, quod calculoſos facit, dum ſpiritus coagulans libere poteſt extra vaſa, minus præſente ac imbecilliori extra ſua regna igneo ſpiritu, qui à corde per arterias diffunditur, materiam in viis excretionis ſubire. Atque ut Lithiaſi Renum peculiariter me accommodem, renum inquam, qui merito Hebræorum linguâ myſtice Philoſophicâ dicti ſunt טחורין *à radice* טוח *oblevit, induxit cœmento, vocabulo ſcilicet κονιατῶν, ut ſciamus nullam corporis partem arenulis compactis magis obnoxiam. Dico,* Compactiorem *(ſic ut loquar facit conuenientioris dictionis penuria)* carunculαrum carnem, & minus raram; ipſoſque arctiores ſubexcipientes ureterum canaliculos, cum valvulæ, quam Veſalius & Bauhinus in emulgente vena notarunt, renixu, in adultiori fovere, & κατὰ συμβεβηκὸς promovere terreæ & ſalſæ materiæ ex aquea coagulationem per ſpiritum mercurialem. *Cum enim effuſum ſerum à dilato arteriæ oſculo in venam intra ſpatium me-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

dium inter ſe & canaliculos prædictos (cum quibus minimè coaleſcunt, ut belle experitur Riolanus Anthropogo. lib. 2. c. 26.) lente ſtillet in ureteras, intercipitur cum terrea & ſalſa parte à ſpiritu, qui excitatur in ſale, paulò remotiore ſpiritu igneo, qui in arteriis ſanguini à corde comes eſt: vicinior tamen adhuc non tolerat fieri propiorem congelationem; unde novo aquæ diluvio ſuccedente rurſus ſolvuntur coagulata; inferiùs tamen coguntur iterum, & mollioribus partibus occurrentibus, ut in pueris & alius humidioribus naturis, in veſicam præcipiti motu feruntur. Vnde raros videas pueros Lithiaſi renum laborantes; frequentes pituitoſos, & pingues calculo veſicæ vexatos; ſenes paucos, quod notat Gordonius in Lilio Medicinæ partic. 6. c. 12. quod longa conſuetudo laxas à primordiis vias, laxiores ſervaverit, quæ ſenilis ætatis ſiccitati valeant obſiſtere. Cogita igitur malam iſtam conformationem partium procedere; vel vitio ſeminis, *ſive parentum ſimili morbo laborantium, vel minus in vaſa dilatabilis: Aut ſi id à partu contingat, aſſumptorum labe, ſtyptico ſale, i. cum multo Mercurio juncto redun-*

 dantium,

dantium, conſtringentium: Quod ferè in iis qui multis utuntur craſſis cibis accidit; unde recte Hippocrates 4. de morbis, περὶ λιθίδος· Ἀρχὴ μὲν ἐγγίνεται ἀπὸ τοῦ γάλακτος τῇ νούσῳ, ἐπὴν τὸ παιδίον θηλάζῃ γάλα μὴ καθαρόν. *His omnibus adjunge quæ tua mirabilis eruditio de noxis aquarum ex Hippocr. adjecit; quæ quidem ipſe cujuſdam finitimæ Helvetiorum urbis teſtimonio confirmare poſſem: Quæ pariter obſervant Medicinæ magiſtri circa puellas & mulieres ipſas, quas rarius laborare Lithiaſi propter ductus patentiores ſcilicet & breviores contendunt. Hinc nihil mirum, quod antiquus ille artis noſtræ Antiſtes Aretæus* λίθων δυσφυῆ γένεσιν *dixerit. Et quod ignorata cauſa multa quotidie incaſſum obtrudat alioquin laudatiſſima remedia, quibus medici pleriq; iſtius ævi, qui in tricas ſcholaſticas potius quam in verba magiſtrorum ſuorum jurarunt & in propriam negligentiam, temere abutuntur; meri & impudentes Empirici, quamvis ſe dogmaticos plenis buccis venditent. Horum ut perverſas ſemitas declinarem, poſtquam ex animalium vivorum, & mortuorum ſectione; & eâ quæ per ignem & aquam fieri ſolet*

corpo-

corporum reſolutione, locum calculi in renibus, & ejus naturam ex principiis inveſtigavi; per obſervationes hiſtoricas probatiſſimorum quorumque ad rationalem, veram, ſenſibilem, & experimentalem Præſervationem tendere propoſui. Hæc autem ſequi debet, meâ quidem ſententiâ, abſolutiſſimam & præcedentem curationem, in quâ fere ſunt omnes practici.

Locus hic non poſtulat, dum me vexant ſimul Epiſtolæ Laconiſmus, & prolixioris in tanta re neceſſitas orationis, ut de ratione diſſolvendi calculi fuſiùs ex philoſophicis noſtris diſſeram. id aliàs continget ſi DEVS *voluerit. Sufficit ut te admoneam, ad hoc opus neceſſaria eſſe tria tantùm: 1. præcipuum ignem naturæ in corde accenſum per arterias in corpus univerſum σύμπνοον diffuſum. 2. Aquam ab eo calore fugante Mercurium impregnatam. 3. Salem qui hanc attrahat, non quidem ſimplici ſed oleoſo admixtum: ſimplex enim non raperetur in arterias, & ad vias emulgentes, per cor, cùm ſit adverſarius ignis naturæ, niſi pro comite haberet oleoſum inflammabile igni amicum cujus beneficio trahitur, ac tranſit in renes. Inde fit ut aromatica, ut piper*

longum & ſemina calida præcipue calculum comminuere dicantur. Vt igitur in compendium multa contraham, unicum ad te mitto Pulverem, non à me, ſed à Ruſtico quodam ex Allobrogibus Viennenſibus invento, cujus uſu ſe magnam excreviſſe aſſeruit arenularum ſaburram, & per multos dies, unde prorſus à Calculo liber jam elapſo biennio viveret, currebat tunc annus 1634, & cùm me præſente propinaſſet alteri cuidam, & vim Remedii ſecuriſſimi mirabilem annotaſſem, uſus ſum impoſterum feliciſſimè ex artis Legibus in quamplurimis, & mihi pro arcano hactenus reſervavi, admiſcens ejus compoſitioni alia ſimplicia è materia noſtra Medica vulgari, blandiora habita ratione corporum, ætatum, tempeſtatum, locorum &c. Sic autem habet.

D. D. R. C. F.

℞. Seminis naſturtii Babylonici ℨ j. piperis longi peniculum unicum. F. pulvis pro unica doſi.

Huic addo vinum noſtrum diureticum Medicatum, quo liberati ſunt multi, inter cæteros Nobilis quidam, cujus hiſtoriam cum aliis curationibus per vina Medicata noſtra à nobis editam, ex integro libello

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

bello dilaceratam ad te tranſmitto. Miſiſſem librum & totam Oenologiam, niſi ſuavior moles pretium faſciculo, tædio licet minus, adjicere potuiſſet, quod ceu rectè ad me ſcribis (de melioribus tamen tuis) δῶρον iſtud meum, tibi pluſquam ἄδωρον reddidiſſet. Simplicem igitur tantum dabo deſcriptionem è Gallico latinè redditam, prout extat Oenologiæ noſtræ parte 2. pag. 87.

D. D. R. C. F.

℞. Radicum recentium Enulæ campanæ, ononidis, petroſelini an. ℥ iij. ſummitatum fœniculi, Hyſſopi an. M ij. ſeminis dauci, Vrticæ an. ʒ ij. ſem. milii ſolis, naſturtii Babylonici an. ℥ ſ. Baccarum juniperi ℥ iij. fl. chamæmeli duppl. p. iij. & in nodulo piperis longi ʒ iij Cinamomi optimi ℥ ſ. contuſis contundendis, & inciſis incidendis omnibus, in doliolo fraxineo novo capaci conjiciantur, & affuſis Muſti albi optimi & tenuiſſimi Lugdunenſibus poculis iv F. vinum Medicatum. doſis ℥ ij aut iij cum aquis Parietariæ additis vel fl. ſambuci vel violarum ipſiuſque Hyſſopi (cujus hîc facultas eſt admiranda) expurgato corpore.

Iam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Iam ad Præſervationem tranſeo, quam in duobus tantum præſidiis colloco. Vnum eſt, quod revellat materias tartareas & ſalſas copioſiores à renibus per inteſtina; alterũ quod laxiores faciat vias repurgatas & accendat in eis ſpiritus igneos naturæ ad evellẽdas penitiſſimè radices Lithiaſeos reſolutas, & ſpiritus coagulantes arcendos.

Ad primum pertinere puto venæ ſectionem ſublevantem per plenitudinis diminutionem, ſpiritus, & vim caloris nativi. Item Lenitivi purgantis uſum v.g. Caſſiæ fiſtularis, quem feliciſſimum tu ipſe ex Iacchino libelli tui capite II. *comprobaſti. Hoc etiam Nicolaus Monardis obſervavit, medicus experientiſſimus. Sic enim ille* 1ª parte de las coſas que traen de las Indias Occidentales §. de la Caña fiſtola. y vſada a la continua antes de cena, o de la comida prohibe el engendramiento de la Piedra. *Et ego tuo temperamento magis convenire affirmarem, quem bilioſi multùm habere ex plurimis notis, maximè verò ex ea qua correptus paulò ante annum* 1637. *jacebas Febre duplici tertiana, ut ad Excellentiſſ. Naudeum ſcribis, ipſe conjicio. quod ut obiter dicam plurimum facit ad coagulationem*

pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

promovendam, cum oleum ſali mixtum extra viciniam arteriarum longius facile ſuſcipiat calculi formam, ut conſtat ex calculis illis felleis boum & aliorum animalium, item ex confectione Saponis. Vnde priuſquam ad poſterius præſidium tranſeas, videndum vt inteſtinorum viæ non ſolum ſint purgatiſſimæ, ſed etiam vaſa ipſis proxima, ipſique Renes, quod Succedens Therebintinæ uſus perficiet. Ac ne reliquum quod adjicere propoſueram omittam, dicam libentiſſimè me Caſſiam in uſum traxiſſe pro Naturis ferventioribus, & delicatioribus in laboribus Calculi hac ratione feliciſſime, quæ fortè tibi non fuerit ingrata.

D. D. R. C. F.

℞. Polypodii quercini optimi ℥ j ſ. fl. Sambuci p. IX. malvarum, & bugloſſi ſive recentium ſive ſiccorum an. p. v i j decoquantur in ℔ i i j aquæ communis non è gelido ſed aperto fonte prodeuntis, ad 3. partis conſumptionem, colaturam expreſſam trajice ſepties per manicam Hippocratis, ut vocant, quæ contineat contuſorum Caſſiæ fiſt. tubulorum cum pulpa minutim ℥ v i j. Percolatæ tincturæ porro adjice Syr.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

violati violacei ex multiplici infuſione violarum, (qualis deſcribitur à Quercetano in Pharmacop. dogmat. & hîc vulgò habetur) ℥ viij pro quattuor doſibus matutinis, reſerato prius podice, & craſſioribus fœcibus leniente clyſtere eductis ſolo electuario Lenitivo, ſoluto in emollientium herbarum decocto cum oleo violaceo & Melle etiam ex violis violato in officinis dicto.

Diuretica rectè cenſes his catharticis non admiſcenda, addo etiam tecum nec vehementer purgantia. Non etiam ejus ſum opinionis qui ſentiam, alias quam matutinis horis & longè à paſtu aſſumendum hocce remedii genus, Luna declinante ad Solis conjunctionem, repetitis etiam doſibus ad ſeptimanam non ſolum ſemel, ſed etiam iterum ſecundùm vires &c. Sic incipientibus ſtatim poſt Lunæ conjunctionem poſſet commodè, ubi eadem ad tetragonum oppoſitioni proximum perveniſſet, Therebinthinæ uſus præſcribi.

At mihi multò majori commendatione digniſſimum exiſtimo poſterius præſidii genus, in quo cardo curationis perfectæ, ipſius ſcilicet prophylaxeos. Habet hoc in ſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ſe quædam interna, quædam externa. Ex internis quidem alia per ſuperiora corporis interiora ſubeunt: alia per inferiora ſubmitti ſolent. Ex prioribus eſt Oleum Amygdalarum aſſumptum matutinis horis, & jejuno ventriculo. Hujus uſu quotidiano Sexagenarium quemdam (nam parum concedi Balſamo ex ſequentibus intelliges) ſabuloſam urinam excernentem vitam in multos annos traxiſſe Zacutus veſter, Medicus celeberrimus, author eſt, Practic. admir. lib. 2. obſervat. 58. At magis arridet illud quod ex Avellanis exprimitur, cùm ſimplici earum, ſed aſſiduo eſu initio menſæ non ſolùm vir quidam qui Nephritim patiebatur, & non raró lapillos per virgam mittebat, multiſque fruſtra uſus erat remediis, ſed alii plures ita valuerint, ut morbum nunquam poſtea perſenſerint. Hujus rei teſtis eſt Amatus Luſitanus nuſquam apud me mendax deprehenſus, Centur. 7. Curat. 78. Verùm cùm craſſior ſit hæc oleoſa materia, quæ ſpiritus igneos in omnibus advorare vix poſſit, bene conſultum puto aliis eximiis Practicis, qui tenuioris ſubſtantiæ Medicamenta norunt, & feliciſſimè in praxin curativam traxerunt.

Ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Ex illis eſt Valeſcus de Taranta cujus hæc ſunt verba in Philonio anno 36. ſuæ in Medicina Praxeos conſcripto lib. 5. cap. 18. Expertus ſum, quòd ille qui frequenter de mane ſumit de ſalvia, comedendo duas aut tres cimas, aut ſumit eas piſtatas, cum vino ſubtili diſtemperatas præſervabitur à lapide. Idem facit ruta, unde verſus, Salvia cum ruta faciunt tua pocula tuta. Ego autem utor ſic, quando arenulæ rubeæ apparent in fundo urinalis. *Qui in Rulandi Patris Theſauro leget curationem, (quæ eſt 15. Centur. 10.) R. P. Hieronymi Monaſterii VVettenhuſani antiſtitis, qui cùm multos annos perpeſſus eſſet Nephritidem & renum calculos cum magno dolore, & fruſtra variis eſſet medicis & medicinis uſus, tandem curatus eſt aſſumpto dono Dei herbâ, in vino ſublimato, & ſervatus annis aliquot liber & ſecurus ab omni calculo, aſſumptis iis doſi dimidiâ. Is inquam, qui Rationalis artifex conſiderabit, qualis ſit actio hujus medicaminis, reſoluto ænigmate, quod ſolis imperitis obvelatum relinquitur, concludet illam eſſe quam deſiderabamus in calculi curatione & præcautione. Neque enim aliud iſtud Remedium eſſe puto*

ab

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ab eo quod deſcribitur à Gabriele Ferra-ra chirurgo Mediolanenſi experientiſſimo, Sylvæ Chirurgicæ lib. 3. pag. 280. Latinæ editionis Francofurt. & quod inſcribitur, Liquor mirabilis ad provocandam urinam *& recipit Aquæ vitæ rectificatæ* ℔ iiij. *fragorum* ℔ iij. *ſtent in Sole per* 25. *dies* 3ª *quaque die doſis eſt cochl.* j. *mane. Eſt* liquor Regalis (*inquit ille*) & multoties approbatus. *Alium adjungit non minimi apud me momenti:* ℞. *fl. ſambuci recentium* ℔ ij. *Nucleorũ perſic.* ℔ j *Nucl. ceraſ.* ℔ ſ. *deſtilla in B. M. Hujus* ℥ iij *alvum movent, urinamque magna quantitate provocant. Vnde æger, ſcribit ille, ſentit ſubitò ſe à dolore liberatum. Ego vero ut libere fatear ex his omnibus penſitando continuò, olim uſus ſum, & hodie non infeliciter experior, quantum poſſit olei compoſiti ex* 3bus *partibus avellanarum & una quæ eſt quarta & ultima Nucleorum perſicorum* ℥ j *aut alterâ, cum vini diuretici noſtri & aquæ fl. ſambuci an.* ℥ ij *vel* iij, *pro corporis mole & naturâ nullo præcedente cibo. Hortor vero eos, quibus hoc demandatum eſt, ut ſaltem quantum & quandiu poterit aſſumant butyri recentis ſolius pilulam ſatis*

magnam;

magnam; caveantque imprimis à cibis adſtringentibus niſi fame omni edomitâ, Sic enim duo imo plurima contingunt bona: 1. *trahitur faciliùs & breviùs facultas hæc emolliens in venas & ſanguini univerſo per longum uſum conciliatur. Vnde etiam ſero quod ſic ſuſcipit facultatem, relaxandi, emolliendi & reſerandi vaſa. Alterum bonum, quòd in hoc intemperatiſſimo ſeculo hac cautione poſſint ægri genio innocentiùs indulgere. Hac ſi quidem ratione quâ conſtat aſſumptas uncias* vj *cibi, &* vij *potus bis in die ſufficere ad appetitum naturæ nutritionem & augmentum partium promoventis, quod patet ex obſervatione Leſſii Societatis* JESV *Theologi in Diætetico, quam nec Primiroſius rejicit dum Libello de vulgi erroribus parte* 3. *cap.* 3. *ipſam in genere comprobat. Cùm inquam hoc fiat, reliqua ſuperflua eſſe certum eſt, ac plurimùm per ſeceſſum in craſſiores fœces abire, ita ut vix poſſint eſſe nociva, niſi forſan nimia conſuetudine aut quantitate, qua nondum è corpore egeſta poſthaberent ſubſequentis paſtus alimenta.*

Per ea verò quæ per inferiora ſubmitti dixi, clyſteres intelligo quibus non ſolùm edu-

educuntur fœculenta recrementa ut ſupra, ſed renum canales qualeſcumque ſint laxiores redduntur. Anatomes ſiquidem peritis in confeſſo eſt, Colon inteſtinum adnecti reni dextro ſub hepate, & dum contorquetur ad Rectum ſiniſtro alligari: unde non poſſis optare convenientiorem admotionem remediorum ad mollitiem illam partibus in compacta ſua natura quodammodo conſtrictis conciliandam. Hujus rei periculum frequentiſſimè & feliciſſimè factum à nobis non ſolum in paroxyſmis hujus affectus, in quibus per enemata valentiora fœculentioribus recrementis eductis feliciter tertio loco, iſtius deſcriptionis clyſterem injici curavimus.

D. D. R. C. F.

℞. Rad. altheæ ℥ ij. Malvæ, parietariæ an. m. iij fl. ſambuci & chamæmeli duppl. an. p. xv. decoquantur in ℔ iij decocti omazorum, additâ dum fervere incipient ſtercoris bubuli recentis ℔ j: exacto horæ quadrante in colaturæ ſeparatæ cum leviſſima expreſſione ℔ j diſſolve diacaſſiæ pro clyſteribus deſcriptionis Pharmacopœæ à Collegio noſtro in lucem miſſæ ℥ j

olei

olei chamæmelini & Amygdalarum dulcium an. ℥ j ſ. miſce f. clyſter injiciendus ut ſcriptum eſt.

Juſſimus etiam aliquando ut ſine electuario, vel vice illius diſſoluto unguento reſumptivo pararentur, & continerentur quandiu ferre poſſent ægri, addito pro decocto jure Capi decocti cum inteſtinis bubulis incoctis herbis emollientibus præſcriptis, & frequenti hoc uſu plurimùm levaminis adepti ſunt plurimi, inter cæteros Canonicus quidam in iſta diœceſi, vir optimus, qui præcedenti clyſtere poſt alios multos fruſtra injectos, Calculos plures dejecit. Hoc tamen laboris ægre ſuſcipiunt Pharmacopœi quidam noſtri delicatiores, ſtercoribus ſua pharmaca, quæ gemmas tantùm, aurum, & moſchum præferunt in apothecis ſuis conſpurcare nolentes. Ad cætera quod attinet auxilia, nihil habemus quod quibuslibet Practicis non ſit cognitiſſimum, de Balneis loquor oleoſis aut aqueis, ſemicupiis, unguentis &c. Quamobrem cum tabellarii diſcedentis, Pariſios euntis hora me vocet, abrumpo prolixiorem orationem inter ægrorum curas conceptam, raptim diſtrahentibus intervenientium negotiorum variorum occupa-

cupa-

cupationibus, diverſis temporibus nunc nocte nunc die triduo ſolo, quod mihi ad hanc diem abeuntis ſtati curſoris conceſſum eſt, conſcriptam, rudi ſtylo exaratam, barbaris vocibus plenam, omninò non relectam, cui Aphoriſmum noſtrum ſalutiferum & diæteticum addere nequeam adjunxi eorum libellum diſtracta cum præfatione Epiſtola. Perleges ſi placet, & hominem qui tibi eſt ad omnia paratiſſimus amare perges. Vale vir excellentiſſime, & effice ut à Bibliopolis veſtris citò eruditæ illius virginis literæ cum tuis ad nos perveniant, quas avidiſſime expecto, & dum aliquid temporis à practicis negotiis ſuſcipere valeo, id totum inſumo commentariis conſcribendis in Pentagonum univerſale, ex quibus quid de Vniverſæ Philoſophiæ & Medicinæ Principiis ſentiam, DEO bene volente demonſtrare conabor. Vale iterum. Lugduni ad Conſl. Arar. & Rhod. Anni Epochæ Dionyſiacæ CIↃ IↃC XL. *Menſis Aprilis Gregoriani Nonis.*

Cla-

Clariſſimo, Ampliſſimoque Viro,
& Collegæ reverendo,

D. IOHANNI BEVEROVICIO,
Senatori, & Medico Excellentiſſimo,

CORN. à SOMEREN S. P. D.

S*Vmmus Dictator* Hippocrates, *præceptor noſter*, Ὁκόσοισιν, *inquit*, ἐν τῷ οὔρῳ ψαμμώδεα ὑφίσταται, τουτέοισιν ἡ κύστις λιθιᾷ. *Id eſt*, Quibus in urinâ arenoſæ ſunt ſubſidentiæ, his veſica calculo laborat. *Quanquam verò* Hippocr. *veſicæ tantum meminit, pro ratione antiquæ brevitatis, non tamen, ut ait* Gal. *excludit renes, quia & ii etiam poſſunt affici arenoſis ſeu ſabuloſis ſubſidentibus. Quod & alibi idem divinus noſter ſenex (cujus beatiſſimum & planè divinum ingenium, verba ſunt Macrobii, fallere, nec falli unquam potuit) innuit, cum ait:* In renem dolor gravis (*incumbit ſcilicet*) quando cibo replentur pituitamque vomunt: cum vero dolores ſuperabundaverint æruginoſa (*ſcilicet vomunt*) & leviores fiunt, ſolvunturque dolores, cum cibo vacuantur: arenoſæ rufæ ſubſident, cruen-

cruentum mingunt, ſtupor ejus femoris quod è directo eſt. *Quis non & hoc loco* Hippocraticam *meritò exoſculetur brevitatem, quando paucis admodum verbis hoc ipſum dicat, quod alii integris aliquot paginis vix explicare potuerunt. Primum igitur calculi renum ſignum hic eſſe, inquit, dolorem in renibus gravem. Alibi tamen hunc renum dolorem acutum appellat. Quæ duo quamvis repugnare videantur, meo tamen (ſalvo tuo meliori) judicio ita poſſunt conſociari. Duplex, ut noſti Vir doctiſſime, enim eſt gravitatis acceptio: Prima acerbitatis & aſperitatis, propter quam fit acutus dolor; Altera ponderis, propter copiam: Acerbi doloris duo ſunt tempora; unum in generatione, alterum in expulſione; ponderis unicum tantum, totum ſcilicet tempus quod eſt inter generationem & expulſionem. Vel dicendum gravem eſſe dolorem manſione calculi, acutum verò ubi in motu eſt. Nam ubi calculus renum egreſſus fuerit ſubſtantiam, tum non ſolum gravem, verum etiam acutum dolorem inducit.* L. dignot. paſſ. renum. *Annuit hoc idem auctor cum inquit: Demonſtratum jam eſt cor, jecur, & renes*

intus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

intus non ſentire. Sentit autem eorum quodque in ſuperficie, ubi nervi ſenſiles feruntur, qui in internis nulli ſunt. Sed quomodo ergò hæc dolorem perſentiſcunt? Quum gravatur cavitas, dolor tum fit, circum tenditur namque membrana externa, inde quod cavitas interna ſit repleta, & ſic extenſa membrana dolorem inducit. In renum itaque ſubſtantia, dolor generatur, quando cavitas ex calculo gravata eſt, & circum tenditur, profertque conſenſionem doloris in ſuperficiem, quippe quæ nervos ſenſiles habeat & membranam. Pergit idem auctor: Καὶ πολλῷ, *inquit,* μᾶλλον εἰς τοὺς οὐρητῆρας ἐρχόμενος ὀδυνᾷ, διὰ τὴν στενότητα καὶ δυσαισθησίαν τούτων. *Id eſt,* Multo tamen magis dolet, cum in ureteres ingreditur, propter anguſtiam & ſenſibilitatem eorum. *Gravem verò dolorem, Dictator noſter, tum maximè accidere, inquit, cum illorum renes, qui calculo cruciantur, cibo oplentur.* σῖτος, *id eſt, Cibus non ſolum hoc loco denotat illud quod cottidie per os aſſumitur & comeditur, ex quo ſanguinis ſatis magna quantitas indies producitur, ſed etiam excrementum quod in inteſtinis cumulatè quotidie congregatur.*

teſtis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

teſtis eſt locupletiſſimus Gal. Com. in lib. de vict. morb. acut. σῖτον, *inquit*, εἶπε τὸ ἀπὸ σιτίων περίττωμα περιεχόμενον ἐν τοῖς ἐντέροις, ὃ δὴ καὶ σκύβαλον ὀνομάζουσι καὶ κόπρον. *Id eſt*, Siton dixit ciborum excrementum in inteſtinis contentum, quod ſcybalum atque ſtercus vocant. σῖτος *igitur quatenus excrementum eſt in inteſtinis contentum, renum dolorem gravem comprimendo adauget. Sic & ſanguinis in venis quantitas ſi in renes derivetur, eorum gravitatem facit auctiorem. Secundum ſignum ex quo calculus renum innoteſcit, eſt quod pituitam per os, ob multam ingluviem, ciborumque craſſorum viſcoſorumque voracitatem rejectant, ex quibus omnibus magnus fit pituitoſorum, frigidorum, lentorum, limoſorumque humorum in ventriculo proventus, cum calculus non niſi ex craſſitie & viſcedine immodicâ humorum proveniat. Hi enim in renum cavitatibus exuſti à calore immodico (& etiam à modico, ſed longiori tempore) in calculi conſiſtentiam tranſeunt. Tertium indicium quo ægrotantes calculo renum excruciari dignoſcimus, eſt quod, ubi carnifex lapis ipſos extorquet, æruginoſa evomunt, &*

allevantur, quia ob diros cruciatus ac tormina, immodicas vigilias, inediamque, præcipuè ubi ægrotus unà ſimul febricitat, cibus corruptionem in ventriculo induit, putredinemque contrahit, & ea bilis ſpecies in ventriculo producitur quæ ἰώδης à Græcis dicitur. Sunt enim plures bilis ſpecies, inquit doctiſſimus Fuchſius (vir multæ lectionis, ſed non ita magni judicii) quarum cum aliæ in vaſis, æruginoſæ, ait idem auctor, ac porri figuram præ ſe ferentes in ventriculo magis generantur. Meo tamen (ſalvo tuo, vir Clariſſ. accuratiori) judicio, etiam in venis æruginoſa generatur bilis. Porrò leviores fiunt, renum lapide laborantes, quando bilem hanc æruginoſam per os evomunt, quia hæc ipſa ventriculum ſuâ acrimoniâ ac mordacitate non parum vellicat. Solvuntur igitur dolores renum, & meliuſculè ſe habent ægroti, poſtquam cibi è ventriculo, (ſicut & ubi excrementa ex inteſtinis) evacuati fuerint. Cur in Nephritide tanta ſit in ventriculo ἀνατροπὴ, id eſt, ſubverſio, ut omnem faſtidiant cibum, & injectum ſtatim eructent, cauſſa eſt ventriculi & renum, ut noſti, vir doctiſſime, ſympathia. Sympathiæ hujus,

quæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

quæ ſimplex eſt, cauſſa in communionem & continuitatem vaſorum ac membranarum referenda. Nervuli à ſtomachico ad renem feruntur, & exterior tunica renes inveſtiens, quam faſciam vulgus vocat, à peritonæo ortum ducit, quam ventriculi fundo continuari norunt omnes. Cibum verò multum, multorum excrementorum eſſe cauſſam nemo eſt qui ignorat, quare cibus per vomitum, excrementa dura, ſcybala dicta, per ſeceſſum dejecta, neceſſariò renum gravitatem mitigant, utpotè eoſdem minus comprimentia. Ita ſi ſanguinem ex venis paululum detraxeris, renum dolorem ac gravitatem ſolves. Quartum indicium, quo calculo vexatos, præceptor noſter, dignoſcere docet, eſt, quod ſabuloſa ſeu arenoſa quædam, eaque ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ *rubea, in urinis ſubſident. Atque hinc eſt quod in initio hujus epiſtolæ, Vir excellentiſſime, ex ſummo noſtro Dictatore* Hippocrate, *diximus.* Οἷσιν ἐν τοῖς οὔροισι ψαμμώδεα ὑφίσταται τουτέοισιν ἡ κύστις λιθιᾷ, ἢ οἱ νεφροί. *Id eſt*, Quibus in urinis ſabuloſa ſubſident, iis veſica calculo laborat, aut renes. *Et auctor idem* l. dignot. paſſ. renum, *ait, Signum proprium & immutabile, quod*

ſine medio affectum, calculum in renibus demonſtrat, ſi ſabuloſa in matulâ ſubſiſtunt, tum exactè dignoſcitur, calculum in renibus ſubeſſe; indicium hoc firmiſſimum & proprium. Quintum ſignum eſt quod ſanguinolenta per urinas reddant; calculus enim meatus, ſeu viam per quam exire conatur in tranſitu, erodit, maximè ſi inæqualis ac aſper fuerit, aut aperit, aut rumpit, aut dilatat vellicando. Sextum indicium, quia ſtupor ejus femoris, quod è directo eſt renum affectorum, illis accidit, adeò ut ſi lapis in dextro rene fuerit, dextrum femur: ſi in ſiniſtro, ſiniſtrum ſtupor prehendit. Et hoc eſt quod divinus noſter ſenex κατ' ἴξιν *dixit, pro eo quod eſt,* κατ' εὐθυωρίαν, *hoc eſt,* ſecundum rectitudinem, *aut* è directo. *Cur autem torpor femoris è directo, calculo oppreſſis eveniat, cauſſa eſt, quia, ut ego, cum viris doctiſſimis Iacotio & Langio, Medicis excellentiſſimis, ſentio, venæ & arteriæ ſcilicet emulgentes, à cavâ venâ & arteriâ magnâ ad renes, ab iiſque per femora ad crura feruntur, ita ut renibus affectis, neceſſario & femora ob ſympathiam afficiantur. Negat hoc tamen Anatomicorum noſtri ſæculi princeps, doctiſſ.* Andreas

dreas Laurentius, *hanc repletionem eſſe cauſſam ſtuporis: quia, ut ait, à renum calculo, ita non implentur venæ, ut muſculos premant, cum tabidi quamplurimi, inquit, quorum venæ exhauſtæ ſunt, calculo renum laborent, & nihilominus ſtuporem in crure perſentiſcant. Pergit idem auctor, Adde, inquit, quod plethorici, quorum venulæ apparent turgidulæ, ſtupore crurum & brachiorum non laborant. Alia igitur eſt cauſſa, ait, eaque duplex. Prima eſt compreſſio muſculi* ψόας *dicti, cui renes ambo incubant: at hunc muſculum, ait, cruri flectendo dicatum eſſe, & in cruris interiorem partem inſeri norunt omnes. Altera eſt, compreſſio, inquit, nervi, qui in cruris muſculos omnes expanditur: fit autem compreſſio à duritie & pondere calculi, nam incipiens lapillus ſtuporem non parit. hactenus ille. Sed ratio neque mihi, Vir Clariſſime, neque reverendo ac excellentiſſimo præceptori noſtro* D. Ælio Everardo Vorſtio, *in almâ quondam Lugduni Batavorum Academiâ primario Medicinæ Profeſſori, & pro tempore ſæpe Magnifico Rectori, unquam placuit. Nam in tabidis, qui calculo renum laborant, ſtu-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

porem ſeu torporem cruris è directo fieri, nemo Medicorum unquam animadvertit. Et in tabidis etiam turgent venæ à bilioſo ſanguine. Et in plethorico corpore adeſt ſtupor ſeu torpor crurum, & brachiorum gravitas. Eheu! Medicorum flos delibate, aliud habeo. Vidi ego jam nuper, in duabus doctiſſimis tuis epiſtolis, certare te (ſed adhuc ſub judice lis eſt) cum Clariſſimo, Nobiliſſimoque D. Cl. Salmaſio, *Viro ad miraculum erudito: An arenæ, aut ſabuloſa in urina emiſſa indicent calculum eſſe in veſica.* Avicenna, *Medicorum Arabum facilè princeps,* l. 3. Fen. 18. tract. 11. *de lapide renum.* Et in illo, *inquit*, in quo eſt ſedimen arenoſum in urina, non aggregatur lapis, quoniam materia non eſt retenta. *Sedimentum ergo arenoſum in urinâ non facere calculoſos, ſed reddere homines à calculo ſæpè immunes, innuere vult. Quomodo igitur, ut rectè à te animadverſum, erit ſignum calculi? Multi enim, ut noſti, ab incunabulis arenoſa ſeu ſabuloſa excreverunt, qui nunquam ab hoc hoſte fuere excruciati. Quare non colligitur veſica* λιθιᾶν *cum in urina excreta apparent ſubſidentia ſabuloſa. Non tantummodò*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

modò in ægrotorum, ſed & ſanorum urinis, præcipuè quibus hepar calidum, bilioſum, aut aliquo modo aduſtum, ſabuloſa aut arenoſa ſubſidere cottidie obſervamus. Multos enim mejere arenas vidimus, dum praxin, Vir Ampliſſ. ſatis frequentem una tecum per annos viginti quatuor, non ſine honore mediocri, in civitate patriâ exercuimus, qui calculo renum aut veſicæ non laborarent. Et è regione autem multos calculo renum aut veſicæ laborare, qui tamen arenas neque rubras neque albas unquam per urinas emiſerint. Sic & in renibus, & in veſicâ multi calculos habent, quorum tamen indicium per urinam ſabuloſa effundentem (verba ſunt magni Salmaſii*) non proditur. Recte Vir Excellentiſſimus, & in eo habet omnes Medicos fautores ac patronos, imò auctores. Omnes enim Medici, qui ex ratione & experientia (quæ duo, juxta Gal. optimi ſunt canes ad venandum) ſapiunt, nobiſcum hoc unà conſentiunt. Quandoquidem frequens illa cottidiana exercitatio nobis apertè demonſtrat homines arenulas aut ſabuloſa mingere, non tamen eos laborare renum aut veſicæ calculo, neque unquam laboraſſe,*

ſed ubi arenulæ, quæ antea excretæ, jam ſubſiſtunt, ſive ſiſtuntur, aut cohibentur in renibus aut veſica, movent majorem calculi ſuſpicionem, quia ibi retinentur jam, ac ſtagnant, ſignum eſt, in iis ob coagmentationem generari calculum. Sæpè latet carnifex hic in veſicâ, nec tamen arenulæ mejuntur, & maximè ubi lapis infixus eſt renum ſubſtantiæ. Quod magnum hoc Bataviæ lumen D. Eraſmus *in ſuo calculo, quem carnificem ac hoſtem ſæpè appellat, animadvertiſſe credibile eſt, cum nullam arenularum in ſuis urinis mentionem uſquam faciat, attamen & aliorum ſignorum meminerit, ac pleraque ordine ſatis ſuccincto recenſeat: inquit enim:* Iam fere biennium eſt, quod calculo laborans, ſic concuſſus ſum vomitionibus, ut ex hoc tempore ſemper decreverit corpuſculum, quod antè ſolet poſt morbum ſarciri. Aliquot menſes, *ait*, ſat commodè valueram. Sed præter expectationem velut ex inſidiis obortum eſt malum. Mirus urinæ fluxus, primum ſine dolore, mox cruciatus velut ex locis exulceratis, cum fluxu materiæ, veluti gypſatæ; mira copia. Medici non plus adferunt ſpei quam muſcæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Aut veſicæ calculus, aut exulceratio, mors erit. *Hactenus ille. Vbi apertè demonſtrat in urinis ſuis ſabuloſa, aut arenuloſa non adfuiſſe, cum ipſe ſatis ſuperque perſpicax (magni enim ingenii & acrioris judicii vir fuit) hoc in proprio morbo facilè potuiſſet internoſcere; præterquam quod medicos ſuos domeſticos & cottidie adſtantes apud ſe habebat, qui hoc ipſi proculdubio etiam facilè indicaſſent. Medico enim, ex lege* Hippocraticâ, *providentiæ & prædictionis ſtudium, ut mihi quidem videtur, optimum eſt. Verum certiſſima indicia lapidis renum ſunt ea quæ ſupra à me, ex præceptore noſtro,* 6. Epid. & l. de morb. internis, *tradita ſunt, nempe: In renem dolor, inquit, gravis. Item in renem, dolor acutus. Horum utrumque verum eſt. Dolor hic renum ac lumborum ſæpè extenditur ad coſtas illegitimas, & ad teſticulum* κατ' ἴξιν, *id eſt,* e directo, *deſcendit reni affecto reſpondentem. Si itaque videamus ægrum reddere urinas arenoſas ſeu ſabuloſas, idque cum dyſuria, aut ſtranguria ac difficultate, & excrementa ſæpè invitè profluere per anum cum teneſmo, doloremque percipere in pube ac perinæo, & præterea, cum*

urinas reddit, perſentiſcere pondus aliquod grave, quod veluti collum veſicæ obſtruat, tum certò auſim præſagire lapidem in veſicâ latere. Sed certius erit indicium ſi catheterem in veſicam immittas, & ſedulò in omnes partes veſicæ circundes exacteque explores. Arenulæ igitur cum urina emiſſæ calculum concretum, aut confirmatum lapidem in renibus non hærere, aut veſica, non ſolummodò indicant, ſed ne quidem diatheſin, aut diſpoſitionem ad calculi generationem ſæpe demoſtrant; at ſæpiſſimè malum in hepate, & venis ſubeſſe ſignificant. Has cum doctiſſimo Hollerio ſic diſtingues. Quæ propter ſanguinis, *ait*, in venis aduſtionem cum urinâ exeunt arenulæ, ſubtiliores eſſe ſolent, raroque ſubſident, ſed ad matulæ urinariæ hærent latera. *Tales ſæpè per ardentes febres per urinas redduntur, interdum etiam ſanitatis tempore, in quibus ſcilicet calor hepatis eſt ferventior, ut ſupra à nobis dictum. Ideo urinæ ægrorum lapide laborantium albæ ac aqueæ apparent; quia obſtructis renibus ab humore craſſo, tenaci, lento ac viſcoſo, veluti per tenue aliquod cribrum effluunt, aut ſanè quia veſica calculi*

ditate læſa urinam neque concoquit, neque renes trahendo expurgat. Inſuper dixit Dictator ſummus Hippocr. ὑφίσαται, *hoc eſt*, ſubſiſtunt. *Nam gravia ſunt & majora hæc ſabuloſa, quam arenulæ illæ quæ calore jecoris & venarum ſanguinem exurente, una cum urinis profluunt, & hæ lateribus matulæ, ut jam diximus, adhærent, nec digitorum attritu eam aſpredinem & gravitatem præ ſe ferunt, qualem proferunt ſabuloſa ex renibus aut veſicâ protruſa. Non ſequitur, ut etiam à me ſupra allegatum, non fundit ſabuloſa, igitur non laborat ex calculo. nam quibuſdam lapilli ita tenaciter infixi ſunt renibus, ut nunquam ſabuloſa projectent. Aperui ante annos circiter duodecim caſtiſſimam virginem, filiam Viri Ampliſſimi* D. N. Narrottii, *Invictiſſimi Arauſionenſium Principis Quæſtoris, cui innatus erat maximus calculus, trium circiter unciarum pondere, in veſicâ, ita ut non ſolum totam veſicam, ſed & unco ſuo incurvato ipſius veſicæ cervicem oppleret, nec unquam ejus in urinis aliquod ſabuloſum indicium apparuerat, cum me, præter alios multos Medicos, plus quam centies hoc anno in conſilium vocaſſent,*

ac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ac urinas perpetuò adſtantibus ſæpè & aliis Medicis, inſpexiſſem. Frequenter tamen diro cum cruciatu putris quædam pituita puri ſimillima per urinas prodibat. Eſt igitur calculus glutinoſi, & lenti craſſique humoris lapidoſa coagmentatio, quæ focum & in rene & in veſicâ obtinet. Si ergò crebrò æger cum ſummâ difficultate, & quidem in fine mictionis, cogitur reddere urinas, urina verò hæc ubi lactea ſeu alba apparet, crebroque diverſis coloribus variegata: ſique accedant congeſtionis ac conglutinationis cauſſæ, partiumque circumvicinarum pondus, ſique in medio profluxu intercipiatur, ac muccus ſeu gluten urinis innatet, guttaque ſanguinis aliquando in fine mictionis profluat, calculus veſicæ in vitio eſt.

Addam aliud. Clariſſimus & mihi in perpetuum reverendus Senex D. VV. de Beveren, *aliquoties hujus urbis Conſul, & olim Quæſtor totius Hollandiæ Auſtralis, ac jam ſenio fere confectus inter Proceres Generales deputatus, avunculus meus, piæ memoriæ, cum jam ſexageſimumquintum ætatis ſuæ annum ageret, poſt tot vigilias, ac curas graves, quas neceſſe eſt eum perpeti, qui ad clavum*

Reipub.

Reipub. ſedet, incidit in hunc eundem calculoſum morbum, cum arenoſa aut ſabuloſa per urinas nunquam minxiſſet, & quidem hoc malum in ſenectute determinatis jam acceſſionibus, cum diro cruciatu ſæpè redibat & typis certiſque quibuſdam diebus ſubſequentibus eum excruciari ſolitum erat. Cujus mali cauſſam cum Gal. *refero, tum in membrum mittens, tum in id quod recipit. Ita namque cum naturâ noſtrâ comparatum eſt, ut pars quæ magis robuſta eſt, inſita quadam vi id à quo læditur ad minus validam ac debiliorem deponat, & ab hac in aliam particulam magis debilem protrudat, donec ad infirmiſſimam fuerit per ventum. Fit enim in partibus humani corporis, ut noſti vir* Clariſſime, *idem quod in eâ depravatâ* Repub. *quam* Ariſtot. ὀλιγοκρατίαν *vocat, in qua qui auctoritate ac opibus plus valent, minus potentes opprimunt, hique rurſus alios, donec ad plebeculam, ac ignobile vulgus fuerit deventum, quod cum nullâ auctoritate, aut poteſtate polleat, neceſſariò opprimitur, opprimere autem neminem poteſt. Sic partes nobiles, quæ principatum in humano corpore obtinent, quicquid in iis excre-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

mentitium ac ſuperfluum fuerit in eas particulas deponunt, quæ minus validæ, hæ rurſus ad alias, donec ad minimas & ignobiliſſimas fuerit deventum. Fit autem hoc in veſicâ, non ſolum quia pars ignobilis eſt, ſed etiam quia excrementitiis ſeroſiſque humoribus recipiendis ac expellendis à naturæ opifice eſt dicata, cui humori, vel à toto corpore, vel ab aliqua ejus particula aliquid cottidie adjungatur, quod ſimul ad veſicam unà cum ſero iſtac profluit, & ibi paulatim congeſtum, coagmentatum, ac quaſi coagulatum, tandem in lapidem lapideſcit, ac veſicæ orificium occludit. Accidit tunc ſtranguria, vel dyſuria, fervorque ac vellicatio in mejendo ab ægroto perſentiſcitur. Quæ omnia ſymptomata, vir hic Ampliſſimus, tamdiu percipiebat, donec humor ille tenax, ac lentus rurſus in totum è veſicâ eſſet propulſus. Veſica etiam ejus ob ſenectutem, ac ex humorum talium receptione, debilis erat reddita. Ideoque proprium alimentum non benè concoquebat, neque probè digerebat. Præterea & aderat diatheſis ac diſpoſitio à parentibus orta. Hæ igitur, meo (ſalvo tuo accuratiori) judicio ſunt cauſſæ, quor-

ſum

ſum hoc malum per circuitus ita ſæpè redierit. Hæc ſunt, Clariſſime Collega, eruditorum ornamentum & ſeculi noſtri decus, quæ ſuper magni Hipp. *citatum Aphoriſmum dicere breviter decreveram. Vale, & ſtudiis noſtris favere, & me amare perge.* Dordrechti XIII. Ianuar. cIↃ IↃC XLI.

Viro ſummo & amico

D. IOHANNI BEVEROVICIO,
Senatori, Medicoque Dordrechtano primario,

Cum magno SALMASIO de calculi arenulis certanti.

NEſcio quæ magnas turbant certamina mentes,
Atq; agitat doctos quæſtio crebra viros.
De miſera cœlum & terram miſcetis arena,
Creſcit & in moles calculus ille ſuas.
Iam nego Pompeios, nego peccaviſſe Cethegos,
Non mihi jam Gracchi, non Catilina reus:

Illi

Illi de toto moverunt prælia mundo;
Ipſa triumphantis portio, Roma fuit.
Dant vobis hæc bella nihil, dum laudis utrique
Plus ſatis, atque alio gloria parta modo eſt.
Si Batavo quiſquam magnus, Salmaſius illi,
Dum Patriam tundent æquora, ſemper erit.
Et tua te, Beverovici, ſi credis amico,
Dum Patriæ ſtabunt oppida, fama vehet.
Hoc gaudete pares pretio, pacemque quietemque
Arripite, & pronam pellite barbariem.
Scribite in adverſas, quibus eſt mens tanta, tenebras,
Et populo lucem continuate meo.
Sic ſic veſtra meæ decorabunt tempora lauri,
Et longum vobis eſſe poëta velim.
Olim craſſa ſuas dedit ignorantia rixas.
Nunc tantum doctos pax decet alma viros.

CORN. BOYVS An. 1641.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

HISTORIA VESICAE *monſtroſæ, magni Caſauboni.*

SVmmus, & Clariſſimus vir Iſaacus Caſaubonus corpus gracile & ſiccum à natura ſortitus erat, temperamento ex bilioſo in melancholicum plurimum declinante. Ignei vigoris & cœleſtis originis animam continebat fragile ergaſtulum, quod exili, nec importuna mole haud grave, hoſpitem ſui plane juris eſſe ſivit. hinc factum, ut literis deditiſſima mens, parvam admodum habuerit ſui domicilii rationem. Ita vir magnus non impalluit modo, ſed pœne inaruit chartis. Paucis, vel fere nullis magnis morbis obnoxium, tranſegit illud, quod ipſi Deus indulſit ætatis curriculum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Et caſtigata corporis exſucci conformatio, fecit ut ea non ſenſerit, vel leviter expertus fuerit incommoda, quæ vitam ſedentariam ut plurimum conſequuntur. Arenoſam aliquando ſaburram depoſuere renes, non ſine aliquo urethræ, inter mejendum, ardore. Nihil tamen effatu dignum, vel quod ſedulam, aut iteratam medici poſtularet opem. Cœlum, ſolumque mutavit ſæpius, ab urbibus & principibus viris doctrinæ non vulgaris nomine humaniſſime invitatus, & exceptus honorificentiſſime, ut pateat ipſum non uni aſſueviſſe victus legi. Tandem à Iacobo primo Britanniæ rege accerſitus, in florentiſſimo illo regno vixit per triennium. Penſum à maximo rege accepit grave, at humeris, qui antiquorum nodis atque ænigmatis

ſol-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ſolvendis innutriti erant, non impar. Theologicum aggreſſus opus, in Baronium ultra annum inſudavit. Huic abſtruſioris ſuæ eruditionis ſpecimini edendo, animum in varia diſtrahi, & pungentibus agitari παθήμασι non novum, ubi de aſſerenda veritate, & pariter de famæ diſcrimine agitur, præſertim in polemico ſcribendi genere. Quot evolvit illo temporis ſpatio, patrum antiquorum volumina? Quot horas in muſæo epularum immemor, & veluti raptus in ἔκστασιν, trivit vir optimus, qui terram calcans pedibus, cœlo mente affixus erat? Quot inſomnes tranſegit noctes, ut accuratiſſimum illud opus cuderet, & luci tandem daret, quod nunc in antiquitatis depravatores, quantumvis purpuratos, proſtat? Hic paullatim vires imminui,

corpus magis ac magis extenuari, diſſipari ſpiritus, & debilitari calor nativus, functionum omnium opifex, quibus ceſſantibus, vel ſaltem facultatum læſione depravatis, excrementorũ quotidiana germinatione ſuccreſcentium proventu, partes obrui, & naturam tandem fatiſcere neceſſe eſt.

Duodecimo circiter ante obitum menſe, qui vel ante quieverant, vel fugaci præſentia, obiter ſaltem moleſti fuerant, inter mejendum punctorii dolores, & urinæ ardores redivivi, cœperunt virum fatigare, primum longioribus intervallis, noctuque præſertim importuni, ita ut dulcem interrumperent ſomnum, & experrectum adigerent ad matulam. Rubrarum arenularum profuſio, cauſſa iſtius irritationis ſtatuebatur, neque ullis poterat æger incom-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

incommodis à ſtudiis avelli. urina tandem ardore difficultatem pariens, ſubinde ſiſtebat gradum, & non effundebatur, niſi mediocri ſaltem niſu, idque incurvato corpore, & facie prona. Tanta aliquando expultricis irritatio, ut qui parce olim, vel ſemel, tota nocte ſoleret urinam emittere, intra paucos menſes bis, ter, quater, quinquies, ſexies, & tandem infinitis vicibus cogeretur in eum finem ſurgere. Pectinis dolor, grave ano incumbens pondus, inter mejendum alvi exonerandæ cupiditas. Exeuntem urinam comitabatur dolor, cum per totum canalem urethræ, tum maxime in glande, cujus ſenſus erat quaſi multorum acuminum ſimul pungentium. ingens in dorſo aliquando calor, ad quem levandum, veſtem ſæpiſſime deponere cogebatur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

batur. Vrinæ, ut plurimum pallidæ, cum mucoſo ſedimento; poſt equitationem, vel violentius exercitium ambulationis, cum arenoſis granis craſſioribus, vel tenuioribus lapillis rotundis, prædurιs plurimis, quorum nonnulli granum tritici, plerique milii magnitudine æquabant. Iſta ſymptomatum Syndrome, medicis calculi in veſica latentis ſuſpicionem injecit. Quem cum cathetere explorare libuiſſet, nullus inſtrumento in veſicam aditus, ſed ita præcluſa via, ut non obſcura apparerent ὑπερσαρκώσεως meatum obſidentis indicia. Inter numeroſum iſtum Symptomatum concurſum, quæ vel athletico corpori peſſundando, ſatis erant, ſexto ante fatalem diem menſe, in parte hypochondrii ſiniſtra, inter albam lineam, (ſeu veſicæ

regionem ſupra pubem) & ilia, efflorescere cœpit tumor, inſtar juglandis primum, qui paullatim auctus ad pugni magnitudinem, vel potius latitudinem excrevit, deſinens in obtuſum acumen; mollis erat, & qui fluctuatione, quæ contrectationem ſequebatur, aquam ſubeſſe certo indicabat. Sicuti liber inter tuſſiendum, vel reſpirandum, muſculorum abdominis motus, materiam ſub iiſdem contineri, tumoris circumſcriptio, eandem non in ventris cavitate vagam, ſed in quadam cyſti concludi, arguebat. Si durius impreſſa manu tractaretur tumor, veſica in conſenſum tracta dolebat, & micturiebat æger. Id quod à partium vicinia, & veſicæ inter duas peritonæi tunicas ſepultæ, cum tumore connexione fieri credebatur. Subſidebat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

nonnunquam,& paucis poſt diebus ad priſtinam redibat dimenſionem. In miſero iſto ſtatu vitam languidam menſibus aliquot traxit: donec inſtante ultima & fatali hora, ſic acceleratus fuit viri piiſſimi interitus, ut ſereno die, animi recreandi, & corporis exercendi gratia, rheda vectus, decem Anglica milliaria percurrerit. Reverſus domum, noctu minxit frequentiſſime, aucti dolores, aucta δυσȣρία, cum ςραγγȣρίᾳ, urinæ cruentæ cum ſedimento mucoſo, quod maxime tenacis & vitreæ pituitæ ſimile aliquid puris admixtum habebat. Invaluit inter mejendum deſidendi cupiditas, excluſi calculi exiles quamplurimi, aucta uno verbo omnia. Invaſit febris, quæ antea per intervalla inæqualia, licet levia, non tamen ſine aliquo hor-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

horrore, & inordinatis rigoribus occupaverat. Pugnatum iis, quæ acrimoniam lotii demulcere, mucum incidere, eique facilem, lenitione viarum, exitum procurare valebant. Vano ſane labore. Siquidem urinæ tunc olidæ, turbidæ, inſtar lixivii, aut cereviſiæ profluxerunt, ſine levamine: cum mictionem novum exciperet illico mejendi deſiderium. Ardorem internum ſibi moleſtiſſimum dicebat æger, & calidiſſimæ reddebantur urinæ, etiam ad tangentis manum. mucus erat dimidia lotii pars, aliquando etiam quicquid reddebatur, mucus erat, tam tenaci filo cohærens, ut vix divelli poſſet, & ex matula in pavimentum, lubrico & continuo contextu efflueret. Notatu autem dignum, quod poſt redditam ingentem iſtius albugineæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

pituitæ quantitatem, hoc ſymptoma per duos vel tres dies inducias dabat, nova egeſtione facta, denuo ut ante recurrens. Tam diris cruciatibus excarnificatum tenue corpuſculum ad dies xx duravit, continua febri tabefactum, perpetua effluentis lotii, & fuſæ alvi vacuatione, pumice ſiccius redditum, urinæ fœtore, quem ipſe oris ſpiritus redolebat, infectum. Donec tandem felix animula, ſui carceris impatiens, cui ab ipſis conformationis primordiis, iniquis conditionibus alligata fuerat, vocante ſupremo rerum conditore, ad ſuam migrans originem, corpus humo, amicis lacrymas, literatis raram eruditionem, omnibus probis eximiam pietatem imitandam reliquit die Veneris Kal. Iul. cIↄIↄc XIV. ætatis anno LVII.

Secto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Secto autem cadavere, poſt exquiſitam ſingularum partium perſcrutationem, ſequentia fidelibus oculis objecta fuerunt.

Vrethræ inditus catheter argenteus, nulla arte, nulla vi, valuit in veſicam adigi, ita ut ſecta per perinei longitudinem urethra, manifeſto apparuerit σαρκοειδὲς σῶμα, meatum occupans, foris intro reſiſtens, ſed ab interna parte foras obſequentius, collo veſicæ appoſitæ adſtites, glandulæ proſtatæ dictæ, quadruplo majores, quam naturalis ferret conformatio. Veſicæ corpus contractum, craſſum, & admodum ſpiſſum, interna ſui parte rugis quamplurimis, & veluti cuniculis exſculptum, quorum cavernulæ lapillis infinitis rotundis ſcatebant: collum interius, quod declive, levi canaliculo ſine ulla

protuberantia naturaliter in urethram deſinit, introrſum tumens, elatum inſtar podicis gallinæ, vel colli interioris uteri; ita ut in ambitu eſſet, veluti ſulcus, ſeu cavitas, per quam circumduci poterat digitus, cujus magnitudinem facile admittebat colli orificium, per urethræ retractionem ſurſum factam formatum, quæ virgæ in arrigendo incurvationem invehebat. Ad ſiniſtrum latus perforatum fuit veſicæ corpus, & pervium rotundo foramine, quatuor digitorum apices admittente in ſaccum ſive ἔκφυσιν veſicæ, vel addititiam veſicam, quæ urina turgens, capacitatis erat ad veſicam ſextuplæ. Habuit ſaccus iſte tunicas tres, ſeu membranas, cum veſicæ membranis continuas, ſpiſſas admodum (ne quis ἀπονευρώσεις comminiſcatur)

tur) cum inſignibus nervis, venis, & arteriis. Situs talis, ut totam ὑπογαστρίου partem ſiniſtram occuparet, uſque ad oſſa ilium; inſtar veſicæ, in ipſa peritonæi duplicatura latitans. Figura ejus inæqualis, ita ut infra foramen infima ſacci pars propenderet plurimum: ſicuti ſuperior peritonæo affixa firmiter, multum ſupereminebat. utraque veſica lotio turgens pleniſſime. Aſt in addititiæ fundo, infra foramen penſili, ingens ſaburra putris & olidi muci, ſive phlegmatis vitrei, quod cum tanto niſu & dolore à miſero ægro profundebatur. Veſica ipſa neque ulcerata, neque inflammationis præ ſe ferens veſtigium. Addititiæ interna membrana eroſa variis in locis, atque ob inflammationem rubra, livida, nigra, gangrænæ proxima,

quæ mortis certiſſima, & inevitabilis cauſſa fuiſſe videtur. Vreteres lati, urina turgidi: ſiniſter inter ſacci tunicas gliſcebat profundius, uterque autem deſinebat in veſicam veram, paullo ſupra collum. Ren dexter totus purulentus, ſanus ſiniſter. Partes cæteræ ſanæ, exceptis pulmonibus, quos corruperat & denigraverat ſerina & perennis fluxio à capite, in ipſorum bronchia & ſubſtantiam continuo ſtillans, quam prodebat ordinaria tuſſicula, & in ultimo hoc morbo, conſueta raucedo ingeminata, etiam uſque ad aliquam difficultatem vocis edendæ.

Vitioſæ iſtius conformationis in numero, ſitu, & meatu monſtrum, quoniam doctorum animis exercendis ſatis eſt, atque amplum aperit campum diſquiſitioni

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ſitioni medicæ; in hac lubet expatiari planitie, cum ut credant ἰητρῶν παῖδες quotidie nova occurrere, quæ ſub antiquorum ſpecie nobis imponere poſſunt, & conjecturæ acumen fallere, tum ut in obſervando ſeduli, in prædicendo & judicando cauti, in operando religioſi, atque à periculoſa feſtinatione alieniſſimi eſſe diſcant. Fatendum ignotam fuiſſe tot malorum cauſſam, & deceptos medicos omnes, quorum alii calculum prægrandem adeſſe, alii ulcus in veſica, quidam tumorem aquoſum, partim inter muſculos, & peritonæum exiſtentem, occupare autumabant. Rara non ſunt artis, & in conjecturis, quantumvis artificialibus, parum eſt fiduciæ. Errorem ſuum confiteri ingenui eſt. In rebus inauditis, & nulli viſis decipi non

turpe. Obſervata (licet prognoſi potius, quam therapeiæ idonea) poſteris pandere non inglorium.

Equidem ab ipſis conceptionis primordiis vim πλαστικὴν in hoc ſubjecto, inſolenti utique & gravi errore luſiſſe arbitror, dum concurrente nimia ad veſicam fingendam à parentibus decidua materia, eam cum ἐκφύσει & cum foramine in hoc additamentum ducente, formavit. Eodem plane modo, quo lienes, & teſticulos duos, & tres, ſextum quoque digitum non ſemel vidimus. Ita ſeminum confuſorum & ſanguinis materni affluentis ſuperflua quantitas, una cum vegeto calore, formas è poteſtate oblatæ materiæ educente monſtra gignit. Porro credibile eſt, iſtud additamentum, primis annis vel exile admodum fuiſſe, vel etiam ipſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

veſicæ ſic agglutinatum, ut vel nihil excipere, vel exceptum ſtatim refundere in naturalem alveum valeret. Incrementi autem ſeu dilationis ipſius primordia tum cœpiſſe veriſimile eſt, cum vir pius penſo graviſſimo nimium intentus, dies noctesque libris aſſidens, permultos menſes transegit, tum ſiquidem lotii reddendi immemorem quotidie, imo quavis hora reddebat animi à naturalibus ad ſublimia avocatio. Ita ut à corpore veluti abſtracta mens, nec incommoda ſentiret, neque muniis neceſſariis vacare, vel ad corporis vilia officia ſe demittere dignaretur. Si ii, quibus mens ægrotat, dolorem non ſentiunt, quid ni veſicæ pondus negligetur? Quoties in ferventioribus ſtudiis, calor & ſpiritus ad rationis arcem vi quadam rapti,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

cerebrum totum ſibi vendicant, neglectis, niſi quantum ad vitam ſat eſt, ut ita dicam, ignobilioribus partibus. Id videre eſt non tantum in melancholicorum, ſed in pia religioſorum, nec non in amantium ἐκστάσει. Iam verò motus principium quantumvis debile, ſat eſt ad incrementum. Indies aucta fuit iſta dilatatio, vireſque acquiſivit eundo, & concavum iſtud corpus membranoſum ductile, & facilis extenſionis, repletione crevit, inter peritonæi tunicas deorſum verſus primo, ni fallor, ob contenti fœculenti pondus, deinde ſurſum ſuam nactum dimenſionem, ad lævam hypogaſtrii primo extuberavit levius, deinde inſigni erupit tumore, quod videlicet ad inferiora dilatatio obice oſſium ilium, & pubis impediretur. Quæ ad la-

terum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

terum mollitudinem erat facillima. Neque vero impune tulit iſtam extenſionis libertatem ipſa naturalis veſica, cujus membranas cum additamenti tunicis continuas, his licentioſius expanſis in ſe retrahi, & tandem corrugari neceſſum fuit. Sed quod gravius eſt, cum fibrarum tranſverſarum & obliquarum beneficio, ſuccedat quantitate gravius lotii expulſio; partis autem organicæ perfectio in legitima conformatione conſiſtat, ſolutionem illam continui, actionum læſio, quæ inutilem veſicam reddit, conſequuta eſt. Itaque per ureteres à calidiſſimis renibus ex toto corpore emulctum ſerum deducebatur quidem in veſicam: ſed cum ea, niſi inæqualiter, in ſe comprimi non poſſet, ad expulſionem partim naturalem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

partim voluntariam, antequam mejendi inceſſerit voluntas, ſaccum ſeu ἔκφυσιν oportebat impleri, etiam uſque ad moleſtiæ importunum ſenſum, & conſequutione neceſſaria, indies paullatim magis ac magis dilatari. hinc factum eſt, ut intra paucos menſes à dilatationis principio in magnam excreverit amplitudinem, quum excrementi quantitas, & facultatis imbecillitas æquali paſſu quotidie invaleſcant. Interioris membranæ veſicæ corrugatio, urethram intro traxit, & collum ipſum corrugatum in formam podicis gallinæ expulit, quæ cauſſa una ex multis erat difficultatis in mejendo, unica autem, ni fallor, incurvationis virgæ in arrigendo, cum urethræ membrana nimis ſequax, cavernoſa corpora in arcum reflexa retineret. Idem

ab

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ab inflammatione tumorem abbreviantem procurante in gonorrhœa contingere ſolet. Calculos in veſicæ rugoſis cuniculis infinitos creavit urinæ tartareum ſedimentum. Ea ſiquidem & naturaliter in hoc ſubjecto, plurimo turgebat ſale, & iſtius terreæ portionis ſeparatio, ſive tartari coagulatio, promovebatur, imo perficiebatur mora, quam excrementum præ languore, imo impotentia expultricis ob organi vitium, in cavitate facere cogebatur, proinde ac ſui ipſius inſpiſſationem, & homogeneorum ab heterogeneis ſeparationem, vi caloris, nunquam feriantis experiri.

Cur vero in imo ſacci fundo nullus calculus, etiam prægrandis, cum ei generando plurima materia ſuppeteret, coagulationi etiam proxima? Nempe quod in

iſto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

iſto euripo intus lævi, non cuniculoſo, perpetuus quaſi eſſet urinæ meantis & remeantis æſtus, cujus fluctibus pars eluebatur. At ut generetur per additionem partium calculus, quiete opus eſt. Adde quod defuit iſti concretioni tempus; ei ſiquidem mors exiſtentiam præripuit. Vlcus veſicæ qui ſtatuerunt, decepti fuerunt excreto purulento, confiſi quod à rene dextro putri inflammato, & calorem intolerandum lumborum excitante, profluebat. Vlceratus ſane erat ſaccus, ſalſuginoſi tartari & lotii putris & ſtatione fœtidi, amurcæ acumine. Quæ materia cum in hujus additamenti declivi, atque infra foramen multum propendente & demiſſo fundo diutius ſtagnans hæreret, eroſionem pariebat, à qua immunis erat veſica, per quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

quam momentaneus ſaltem da-
batur, ob ejus anguſtiam tranſi-
tus. Mucum autem, ſive mucila-
ginoſum phlegma, ſeu fœcem tar-
tаream plurimam continebat ἔκ-
Φυσις, veluti iners actioniſque o-
mnis expers quoddam addita-
mentum. Quod præter eam ſe-
parationem, quæ ab ipſa urinæ
ſubſtantia fiebat, etiam conditio-
ne ſuæ ſubſtantiæ membranoſæ,
fundebat viſcidum excremen-
tum, non minus quam ipſa veſica
vel calculo irritata, vel urinæ mor-
daci ſale corroſa, eodem plane
modo, quo puncti limaces, ſali-
vam ex proprio corpore in ſe con-
tracto, expreſſione rejiciunt, vi-
ſcida eſſe ſolent ſpermaticarum
partium, inprimis verò membra-
narum, excrementa. His poſitis,
& diligenter perpenſis haud ob-
ſcurum eſt, quænam fuerint Sym-
ptoma-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ptomatum cauſſæ, quibus vir tantus ad acerbam, & crudelem necem excarnificatus fuit. Sed cur inter mejendum oleti faciendi cupiditas, quæ ut plurimum, grandioris calculi veſicam occupantis eſt ſignum παθογνωμονικόν; Cur ano incumbens pondus, quod fallaci conjectura vel oculatiſſimis medicis impoſuit? Nempe ab ingenti προστατῶν tumore, quarum corpus inter mejendum inteſtinum rectum premebat, & gravitate moleſtum naturam ad exonerandam alvum ſollicitabat, idque eo violentius, quod pari niſu per muſculorum abdominis introrſum factam contractionem comprimendo, urina & craſſiores fœces exprimantur. Tumor autem iſtarum glandularum, an fuit naturalis in homine, cui vaſa ſpermatica ampla, & qui plurimos

ſuſce-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

ſuſcepit liberos? An potius eum fecit urethræ contractio, colli veſicæ violenta ſurſum attractio, quæ latitudini addit, quod demit longitudini? An dolor, calorve, quorum proprium eſt, ad partem affectam trahere, multo magis ad glandulas, quæ laxæ, molles, ſpongioſæ, recipiendum pronæ, ad expellendum ſunt ineptiſſimæ? Tot tantorum malorum hydram non potuit non conſequi mors, quæ multorum accidentium populoſa caterva ſtipata, lento pede, virum felicius extingui digniſſimum, tandem jugulavit. Hæc habe, Clariſſime vir, à tuo Brovardo.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

De eadem Veſica

RAPHAELIS THORII

EPISTOLA.

VIr Ampliſsime, neſcio quo pacto ſenſim delabor in pigritiam, nec forſan adhuc arripuiſſem calamum, niſi dolor adegiſſet acerbiſsimus ab extincto magno literarum lumine Caſaubono, quem tabido morbo liquefactum rapuit prima dies Iulii. Dyſuria diuturna confecit florem Doctorum, ex cauſa abdita, vix antea viſa, vel audita. Signa omnia calculum in veſica atteſtabantur & mentiebantur. Nam aperto abdomine pro calculo inventa eſt veſica monſtroſæ conformationis ab utero matris. In ſiniſtro latere veſicæ prominebat ἔκφυσις *vaſtæ capacitatis, ſeſe attollens uſque ad ſiniſtrum os ilii, ejuſdem ſubſtantiæ continuæ cum ipſa veſica, ut videri poſſet altera veſica naturali*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

turali adjuncta. In eodem ſiniſtro veræ veſicæ latere foramen erat ejus magnitudinis, ut facile admitteret quatuor digitorum apices, pervium à vera veſica in adnatum ſaccum, quo refluebat lotium: ubi diutius retentum, putredinem, inflammationem, tabem & interitum tandem attulit. Acceßit & renis dextri purulentia: unde aucta pernicies reſtagnante illis in locis fœdißima illuvie. Hinc orificium veſicæ interius tumefactum ex aßiduo conatu: hinc viæ anguſtiores: hinc refluxus totidem fere in venas: hinc ſpirituum infectio, & poſtremo animæ purißimæ ab importunis fœtoribus profligatæ exitus placidißimus. Quæres? & bene, qui potuit vivere ad eam ætatem cum organo neceſſario tam male conformato? Accipe reſponſum. Illa ἔκφυσις *in primo ortu toto ambitu contingebat veſicam proxime, & foramen illud pervium occludebat, ut loco naturali moram*

faceret

faceret urina ad debitam emictionem. Progreſſu vero temporis continuo urinæ appulſu, & forte longiore retentione, (ut attentis ad ſeria quandoq; contingit) membrana illa adnata abſceſsit paulatim ab illo oſtio, inque diem magis ac magis in ventrem accrevit (ut videmus ſuperfluas partes incrementum facile ſuſcipere) donec ſex vel ſeptem poſtremis vitæ annis eſſet ſaccus ille pro urinæ alveo ſecundario: unde pars tantum urinæ aliqua regurgitabat in veſicam, & inde in ureterem, reſiduo ſemper aliquo fluctuante in illo marſupio. nam ab illo tempore conatu fuit opus ad exprimendum lotium: ejus rei magnum argumentum eſt, quod veræ veſicæ corpus contractum erat denſius quam pro naturæ modo, profundis rugis inæquale ex deſuetudine dilatationis. Ex ea partium ad excrementorum expulſionem perturbatione, omnis corporis œconomia collapſa eſt, & vir magnus inter

leti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

leti cruciatus extinctus per dolores ad aſtra penetravit, ea conſtantia & alacritate, ut ſpectantibus omnem mortis metum expectoraret. Dab. Londini Anno MDCXIV. *Idibus Iulii.*

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [3]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
142 F 21 [1]